

INNOVATIE IN DE ZORGSECTOR

JAARBOEK 1999

Samengesteld door:

R. de Groot (NIVEL)

Drs. A.P.M. Ketelaars (Trimbos-instituut)

H. Maaskant (NZi)

Redactie:

R. de Groot

Drieharingstraat 6, Utrecht
postadres: Postbus 1568
3500 BN Utrecht
telefoon 030-2729700
fax 030-2729729

Oudlaan 4, Utrecht
postadres: Postbus 9697
3506 GR Utrecht
telefoon 030-2739700
fax 030-2739560

Da Costakade 45, Utrecht
postadres: Postbus 725
3500 AS Utrecht
telefoon 030-2971100
fax 030-2971111

Bureauredactie en lay-out: Editor, Rotterdam
Omslagontwerp: Mariël Lam, Linschoten

Elsevier/De Tijdstroom is een imprint van Elsevier bedrijfsinformatie bv te Maarssen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351 zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht, Postbus 882, 1180 AW Amstelveen.

Voor het overnemen van één of meer gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISSN 0927-0744
ISBN 90 352 2172 9
NUGI 732, 757

Woord vooraf

Al enkele jaren schrijf ik het voorwoord voor het jaarboek *Innovatie in de Zorgsector*.

Dat doe ik met plezier. De Databank *Zorgvernieuwing* staat boordevol leuke, creatieve en inspirerende projecten uit het hele land. Het is prettig om dat in een handzaam overzicht bijeen te hebben. Het doet immers goed om te merken dat op heel veel plekken in ons land op een enthousiaste manier met *zorgvernieuwing* wordt omgegaan.

Ik hoop dat het overzicht van innovatieve projecten dat het Jaarboek biedt een inspiratiebron en een hulpmiddel zal zijn voor instellingen en beroepsbeoefenaars om in de eigen situatie *zorgvernieuwing* te realiseren.

Ik denk dat *zorgvernieuwing* nog nooit zoveel in de belangstelling heeft gestaan als de afgelopen tijd. In vaktijdschriften en op symposia worden de meest uiteenlopende projecten gepresenteerd. Vele projecten richten zich daarbij op samenwerking tussen aanbieders van de zorg. Een ieder is ervan overtuigd dat samenwerking de kwaliteit en de doelmatigheid van de Nederlandse gezondheidszorg kan verbeteren. Samenwerking is nodig om de samenhang in de zorg te vergroten.

Samenwerking op projectbasis is voor de partijen nog redelijk overzichtelijk. De vele projecten die de Databank *Zorgvernieuwing* bevat laten zien dat verschillende zorgaanbieders bereid zijn om samen te werken. De vraag is echter welke projecten bekliven. De continuïteit van samenwerkingsprojecten moet daarvoor op langer termijn gewaarborgd worden. Dat vraagt een andere inspanning.

Van mij mag u in dit kader verwachten dat ik de belemmeringen die er liggen door wet- en regelgeving wegneem. Ik wil zorgen voor randvoorwaarden, waardoor zorgaanbieders en zorgverzekeraars in staat worden gesteld de verantwoordelijkheid voor een doelmatige zorgverlening en zorg op maat waar te maken. Inmiddels zijn er de nodige instrumenten gecreëerd om de beoogde in-

novatie en substitutie ook daadwerkelijk voor langere termijn mogelijk te maken.

De projecten die door het NIVEL, het NZi en het Trimbos-instituut verzameld zijn in de Databank Zorgvernieuwing schetsen een breed beeld van vernieuwing in de diverse zorgsectoren. Natuurlijk is de informatie uit de Databank Zorgvernieuwing ook dit jaar op CD-ROM uitgegeven. Inmiddels zijn ruim 5000 projecten verzameld.

Ik vertrouw erop dat u vol enthousiasme blijft werken aan zorgvernieuwing of dat u geïnspireerd wordt door hetgeen voor u verzameld is. Ik zou graag het volgende aan u willen meegeven. Probeer bij zorgvernieuwingsprojecten in het vizier te houden wat de effecten zijn, voor de samenwerking in de zorg, voor de patiëntgerichtheid, voor de kwaliteit en voor de kosten en baten. Inzicht in effecten vergroot de mogelijkheid tot continuering van zorgvernieuwingsprojecten in de reguliere zorg.

Dr. E. Borst-Eilers
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inhoud

	Inleiding	17
1	Algemene populatie	
	Mantelzorg verlicht	33
	Noaberschap gemeente Zuidhorn	35
	Voorlichters eigen taal en cultuur in huisartspraktijken in achterstandswijken	36
	GGD-net	37
	Informatiewinkel West wonen-welzijn-zorg	38
	Voorlichtingsbeleid verloskunde intra- en extramuraal	40
	Korrelatie gezondheidslijn	41
2	Ouderenzorg	
<i>2-1</i>	<i>Ouderen, algemeen</i>	
	Audiologische hulpverlening ouderen	42
	Huisbezoekwerk gericht op 80+	43
	Ouderen in contact	44
	Toegankelijkheid algemene ouderenvoorzieningen voor oudere allochtonen	46
	Zorgcontinuüm	47
	Voorkomen en verminderen van valongevallen	49
	Geïntegreerde tandheelkundige zorg in intramurale instellingen	50
	Mantelzorg aan moslimouderen	52
	Experiment zorgcontinuüm	53
	Aanpak poly-farmacie bij ouderen	54
	Domotica-project	55
	Transmurale geriatrische afdeling	57
	Informatieverstrekking aan allochtone ouderen	58

	De Overschiese methode	59
	Dagcentrum voor eenzame ouderen 't Aailaand	61
	Preventieve huisbezoeken 80+	62
	Woonadviseur Baarle-Nassau	63
	Implementatie TNO-project goed oud worden	65
	Zorgmap verpleging en verzorging	66
	Netwerk geriatrie Zuid-Limburg	67
	Geriatrisch netwerk	69
2-2	<i>Thuiswonende ouderen</i>	
	Geriatrisch observatie- en adviescentrum	70
	Flexzorg	71
	Nachtverzorging somatiek	72
	Ergocentrum Gooi-Noord	73
	Mantelzorgproject	74
2-3	<i>Psychogeriatrische patiënten</i>	
	Video-interactiebegeleiding	75
	Sport en bewegen	76
	De vereniging	78
	Dementie onder moslimouderen	79
	Psychogeriatrische thuiszorgondersteuning	80
	Toezichthouden thuis en technologie	81
	Wijziging dagritme, slapen, rust, voeding	83
2-4	<i>Woonvormen</i>	
	Somatische meerzorg en zorgwoningen	84
	Steunpuntenbeleid	85
	Zorgsteunpunt Koningin Wilhelminahof	87
	Wiekslag	89
	Plaatsing naar leefsfieren	90

3	Clënten in de geestelijke gezondheidszorg	
<i>3-1</i>	<i>Behandeling</i>	
	Hulp aan huis Groningen	91
	Aanbod in programma's voor volwassenen	92
	Dialectische gedragstherapie	94
	Arbeid en GGZ	96
	Psycho-educatie aan groepen betreffende unipolaire stoornissen	98
	Coördinatiepunt Opmaat	99
	Vroegsignalering en vroege interventies bij patiënten met schizofrenie	101
	Signalering van en hulpverlening bij vrouwenhandel regio Friesland	103
	Hulpverlening voor cliënten met seksueel geweldservaring(en)	104
	Lang thuis met stress; hoe weer terug naar het werk	106
	Functiediagnostiek	107
	HAT-programma dissociatieve stoornissen	109
	GGZ Midden-Brabant: psycholoog op afroep	110
	Psychosencluster	111
	Protocol kindermishandeling	112
	Regionale aanpak van initiële niet-affectieve psychosen	113
<i>3-2</i>	<i>Substitutie en zorgcoördinatie</i>	
	Psychiatrie op locatie	115
	Zorgprogramma jeugdige delinquenten met stoornis	116
	Aware	117
	Psychiatrische thuiszorg ouderen	119
	GGZ-zorgprogramma allochtonen	120
	Tijdige psychiatrische beoordeling van zorgwekkende zorgmijders	121
	Allochtonenbeleid	122
	Psychiatrische thuiszorg	124
	Brugproject	125
	Valkenhorst, nazorg en preventie	126
	Psychiatrische ondersteuning van bewoners van verzorgingshuizen	128
	Dak- en thuislozen	129
	Wijkbureau (brug tussen kliniek en samenleving)	130
	Geïntegreerde zorgfunctie voor ouderen met psychiatrische problematiek	132

	Eerste fase 106 bedden transmuraal	134
	Opname vervangend werken	135
3-3	<i>Rehabilitatie/resocialisatie</i>	
	Arbeidsvoorziening 't Wad	136
	Bedrijfsmatige werkprojecten	137
	Centrum voor individuele rehabilitatie en educatie	138
	Reïntegrerende deeltijdbehandeling	140
	Assessment/bemiddeling	141
	Maatjesproject Friesland	142
	Vriendendienst	143
	Werkervaringsproject	144
	Baanbrekerproject	145
	Dagbestedingsmakelaar	146
3-4	<i>Woonvormen</i>	
	Rehabilitatie 55+ leren wonen	147
	Scheiden van huisvesting en zorg	148
	Psychiatrische aanleunwoning	149
	Woon-bemoeizorg	150
	Zorgdak-contract/Zorgdak II	151
3-5	<i>Verslavingszorg</i>	
	Psychiatrie en verslaving	153
	Vroeghulp interventiesysteem	155
	Intramuraal motivatiecentrum	156
	Gezondheid van binnen naar buiten	157
	Deeltijd FLZ De Kroost	159
	Begeleid wonen	161
	Allochtonen	162
	Warmoesstraat	164
	Kortdurende lotgenotengroepen	166
3-6	<i>Maatschappelijke opvang</i>	
	Zorgwekkende zorgmijders	167
	Data-team	169

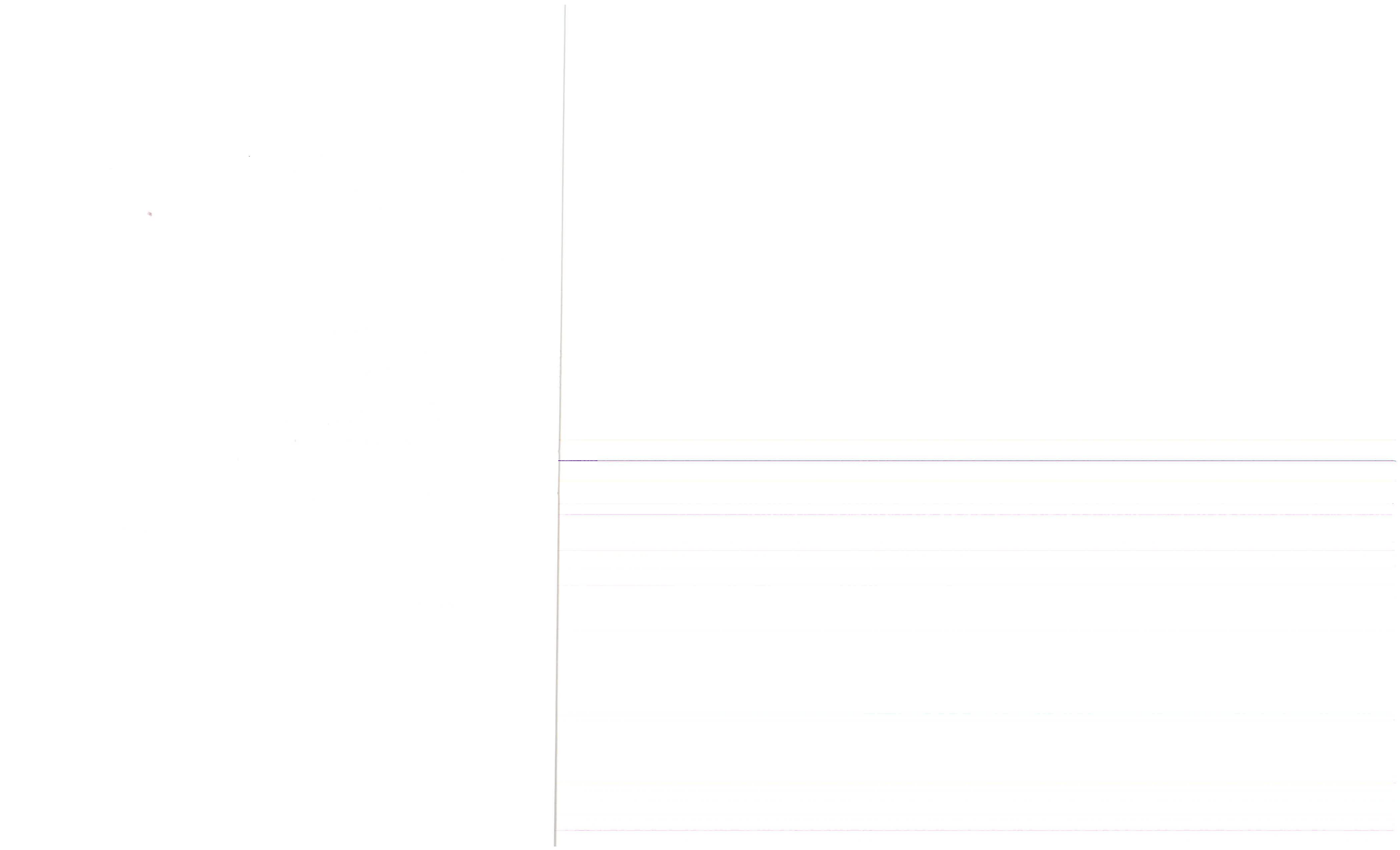
	Meldpunt bijzondere zorg Nijmegen	170
	Janusproject	171
	Dak- en thuislozenproject	173
3-7	<i>Cliëntenparticipatie</i>	
	Ondersteuning cliëntengroepen	174
	Groene klussendienst	175
	Arbeidsrehabilitatieprojecten	176
	Vriendendienst Rotterdam-Zuid	177
	Steunpunt persoonsgebonden budget in de GGZ	178
	Cliëntenbelangenbureau	180
	Info-desk	181
4	Zorg aan gehandicapten	
4-1	<i>Behandeling/begeleiding van verstandelijk gehandicapten</i>	
	Radar, centrum voor poliklinisch advies, observatie en behandeling	182
	Denkstimulering	184
	Centraal inluisteren	185
	Natuur – onze zorg	186
	Sport met ernstig meervoudig complex gehandicapten	188
	Verpleeghuiszorg voor oudere verstandelijk gehandicapten	189
	Adolescentenproject	190
	Geautomatiseerd cliëntvolgsysteem	192
	Infonet	193
	Communicatie met ernstig meervoudig gehandicapten	195
	Move	196
	Gespecialiseerde hulpverlening verstandelijk gehandicapten	198
	Intersectorale samenwerking voor mensen met een verstandelijke handicap en psychiatrische problemen	199
4-2	<i>Woonvormen voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Autistructuurgroep	201
	Woon/werkgemeenschap	202
	Woonwensenonderzoek	204

	Inloophuis BZW	205
	Keuzeproces bij herhuisvesting	206
4-3	<i>Dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Meer door minder van hetzelfde/AC Eikenlaan	207
	Integratieproject KDC - KDV	209
	Meer dan brood alleen	210
	Netwerk ABC	212
	Jij hoort erbij	213
	Volwaardige dagbesteding	214
	Industrieel werkcentrum Nieuwkoop	215
	Verfstreken	217
4-4	<i>Zorg aan lichamelijk/zintuiglijk gehandicapten</i>	
	Kooikerweg	218
	Video-interactiebegeleiding	219
	Ambulante woonbegeleiding	220
	Dagverzorging voor visueel gehandicapten	221
	Sociale vaardigheidstraining	222
	Intensieve vroegbehandeling	223
5	Zorg aan somatische patiënten	
5-1	<i>Somatische patiënten, algemeen</i>	
	Zorgverlening aan patiënten met acute, specifieke lage rugpijn	224
	Preventie en behandeling van decubitus	226
	Praktijkverpleegkundige in achterstandsgebieden	228
	Samen werken aan huisartsenzorg	230
	Psychofarmaca en zwangerschap	232
	Kleine en meer uitgebreide chirurgische ingrepen	233
	Transmuraal verpleegtechnisch team	235
	Zorg op maat – grensoverschrijdende zorg in de Euregio Maas-Rijn	236
	Voedingsteam	238
	Avond- en weekenddienstregeling huisartsen	239
	Unit comazorg	241

	Pré-operatief onderzoek	242
	Transmuraal wondbehandelingsprotocol	244
	Afstemming geneesmiddelen Eemland	245
5-2	<i>Nazorg aan patiënten ontslagen uit ziekenhuis</i>	
	Doorstroombureau Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg	247
	Postklinische revalidatie orthopedische patiënten	248
	Urologie Schiehoven	249
	Vervroegd ontslag na keizersnede	250
	Versnelde overplaatsing vanuit ziekenhuis naar verpleeghuis	251
	Revalidatie verpleegthuiszorg	252
	Transmurale incontinentiezorg	253
6	Zorg aan chronisch zieken	
6-1	<i>Samenwerking eerste en tweede lijn</i>	
	Transmuraal zorgmodel CVA	255
	CVA-project Zeeuws-Vlaanderen	257
	Transmuraal diabetesproject type II	259
	Regionale protocollering CVA-zorg	260
	Transmurale zorg voor CVA-patiënten	261
	Flebo	262
	Rotterdam stroke service	263
	Gezondheidsvoorlichting en instructie voor kinderen met cara	264
	Samenwerkingsprotocol patiënten met chronisch hartfalen	265
	Gezamenlijk consult reumatoloog-huisarts	266
	Integrated care pathways	267
	Transmuraal diabetesproject	268
	Thuisbehandeling goud- en cytostatica-injecties	269
	COPD	270
	Transmurale behandeling van chronische pijn	272
	Blaasinstillaties	273
	Carazorg in de huisartsenpraktijk	274
	Herstelplan	276

6-2	<i>Andersoortige projecten</i>	
	Aanvullende zorgvormen in het ziekenhuis	277
	Kwaliteitszorg voor patiënten met astma en COPD	279
	Psychologische begeleiding bij kanker	280
	Doorstroomprotocol CVA	282
	Patiëntgerichte zorg bij PD-patiënten	283
	Dagboekagenda: een brug tussen de zorg van professionals en ouders	284
	Begeleiding van ouders van kinderen met astma en/of eczeem	286
	Draaiboek psychosociale zorg voor mensen met kanker	288
	Bevordering cliëntenparticipatie	289
	Buddyzorg in de gevangenis	290
	Ziekenhuisgerelateerde zorg voor decompensatio cordis- en carapatiënten	292
	Herstel en balans, revalidatieprogramma voor (ex-)kankerpatiënten	293
	Integrale epilepsiezorg	295
	Ik doe weer mee	296
	Consumenteninformatie door categoriale patiëntenorganisaties	297
	Trainingscentrum voor mensen met afasie	299
	Wachlijstserving en zorgtoewijzing	301
	Hulpvraagverduidelijking	302
	Huiskamerproject	304
	Kompro 2000	305
7	Palliatieve/terminale zorg	
	Centrum voor ontwikkeling van palliatieve zorg Rotterdam	307
	Transmuraal project palliatieve/terminale zorg	309
	Woon-slaapkamerproject voor psychogeriatrische bewoners	310
	Palliatieve zorg	311
	Thuisverplaatste zorg	312
	Unit voor palliatieve terminale zorg	314
	Verplaatste thuiszorg in intramurale hospice-units	315

8	Projecten gericht op hulpverleners	
<i>8-1</i>	<i>Diagnostiek en consultatie</i>	
	Neonatale gehoorscreening binnen de jeugdgezondheidszorg	316
	Diagnostische dienstverlening huisartsen	318
	Consultteam palliatieve zorg	319
	Consulent palliatieve zorg	320
	Feedback diagnostische aanvragen	322
<i>8-2</i>	<i>Kwaliteitsbevordering</i>	
	Modularisering	323
	Praktijkorganisatie	325
	Verbetering kwaliteit huishoudelijk werk van de thuiszorg	326
	Uniforme kwaliteit intramurale hospices	328
	RAP 2000 (Rehabilitatie Attitude Personeel)	329
	Rapportage woongroepen	330
	Parade	332
	Specifieke verpleegkundige zorg	333
	Kwaliteitszorg vrijwilligersorganisaties terminale zorg	334
	Ontwikkeling hulpmiddelen dagverpleging	335
	Gedeelde keuzes: implementatie basisdocument 'Een dringend beroep'	337
	BIG-functieanalyse verpleging	339
	Patiënt partners	340
	Transmurale communicatie rondom patiënten met mammacarcinoom	341
	Trefwoordenregister	343
	Lijst van afkortingen	352

Inleiding

Jaarlijks wordt een groot aantal projecten uitgevoerd waarin nieuwe ontwikkelingen in de zorg gestalte krijgen. De activiteiten vinden lokaal plaats en er wordt een schat aan ervaringen opgedaan met het ontwikkelen van nieuwe vormen van zorg en de implementatie daarvan. Er zijn echter nauwelijks kanalen waarlangs de aldus opgedane kennis en ervaringen verspreid kan worden. De Databank Zorgvernieuwing bevat beschrijvingen van zorgvernieuwingprojecten. Het jaarboek en de daarbij geleverde CD-ROM geeft mensen toegang tot deze kennis en ervaringen. In 1998 zijn er weer 664 nieuwe projecten in de databank opgenomen. Om u een indruk te geven van de diversiteit aan projecten bevat dit boek een selectie van 230 van deze zorgvernieuwingprojecten. Een uitgebreider overzicht vindt u op de CD-ROM.

De Databank Zorgvernieuwing wordt beheerd door het NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg), het Trimbos-instituut en het NZi, onderzoek, informatie en opleidingen in de zorg. De databank bevat momenteel ruim 5200 projectbeschrijvingen. De projecten bestrijken de gehele Nederlandse gezondheidszorg en daarmee verband houdende maatschappelijke dienstverlening.

Financiers van de databank zijn het Ministerie van VWS, de Nederlandse Vereniging voor Verpleeghuiszorg (NVVZ), het Landelijk Centrum Verpleging & Verzorging (LCVV) en GGZ Nederland.

Deze inleiding bestaat uit drie delen. Eerst wordt ingegaan op de Databank Zorgvernieuwing: wie houdt zich bezig met zorgvernieuwing, de definitie van het begrip 'zorgvernieuwingproject', en de opzet en werkwijze van de databank. Het tweede deel bestaat uit een overzicht van het soort projecten dat in de databank is opgenomen. In het derde en laatste deel van deze inleiding komt het jaarboek aan de orde: de selectie van de projecten en de hoofdstukindeling.

De Databank Zorgvernieuwing

Zorgvernieuwingsinitiatieven

Zorgvernieuwingsprojecten ontstaan vaak vanuit het veld. Zorgverleners zijn, als direct betrokkenen bij de zorgverlening, deskundig in het signaleren van problemen in de zorg en het bedenken van oplossingen voor deze problemen. Naast zorgaanbieders zijn ook zorgverzekeraars en patiënten/consumenten betrokken bij de vernieuwingen. Zorgverzekeraars spelen bijvoorbeeld een rol bij het toenemend aantal transmurale zorgprojecten en bij projecten rondom een (praktijk)verpleegkundige in de huisartspraktijk. Patiënten/consumentenorganisaties hebben tot nu toe voornamelijk een indirecte rol gespeeld bij vernieuwingen. Zelf zijn zij meestal geen initiatiefnemer, wel participeren zij in een aantal gevallen in een project. Er is bijvoorbeeld een toenemend aantal projecten waarin patiëntenraadplegingen gehouden worden. De rol van patiënten lijkt te veranderen, getuige het toenemend aantal projecten dat volledig door patiënten wordt opgezet (consumer run) of opgezet wordt door belangenverenigingen. Zo hebben de ouderenbonden het project 'Grijs op eigen Wijs', dat bestaat uit drie deelprojecten gericht op oudere vrouwen, mede opgezet.

De overheid en het beleid is ook op het terrein van de zorgvernieuwing actief. Dit blijkt niet alleen uit verschillende nota's, maar ook uit daadwerkelijke (financiële) ondersteuning van zorgvernieuwingsprojecten. Ook fondsen zoals ZorgOnderzoek Nederland voeren een actief beleid wat betreft het ontwikkelen en implementeren van nieuwe zorgconcepten¹⁻².

Wat zijn zorgvernieuwingsprojecten?

Als men zorgvernieuwingsprojecten wil registreren moet men beslissen wat er met de term 'zorgvernieuwingsproject' bedoeld wordt. Bij de begripsafbakening worden twee componenten onderscheiden: enerzijds 'zorgvernieuwing' en anderzijds 'project'. Onder *zorgvernieuwing* wordt verstaan: bewust gekozen activiteiten die gericht zijn op realisering van veranderingen in het primaire proces binnen de gezondheidszorg en de daarmee verband houdende maatschappelijke dienstverlening, met als doel verhoging van kwaliteit en/of doelmatigheid van zorg. Het primaire proces verwijst naar de zorgverlening zoals de patiënt/cliënt die direct ondervindt. Met andere woorden: de zorggebruiker moet iets merken van de vernieuwing. Puur medisch-technische ver-

nieuwingen in de gezondheidszorg vallen buiten het bestek van de databank. Vaak gaat het om specifieke veranderingen in de zorg, zoals een verschuiving van intramurale naar ambulante en extramurale zorg of een meer gedifferentieerd aanbod van zorg dat beter is afgestemd op de behoeften van het individu. Het is mogelijk dat hiertoe activiteiten op het niveau van het secundaire proces plaatsvinden: bestuurlijke, beleidsmatige en organisatorische activiteiten die voorwaarden moeten creëren voor de zorgverlening. Voorwaarde voor het opnemen van zo'n project in de databank is dat deze activiteiten een verandering van het primaire zorgproces beogen.

Zorgvernieuwing is per definitie een beweeglijk begrip, waarvan de inhoud voortdurend verandert. Wat eens vernieuwend was, is nu geaccepteerd of passé. Wat in de ene regio of instelling als onderdeel van het reguliere zorgaanbod wordt gezien, kan elders beschouwd worden als een ingrijpende vernieuwing. Bovendien is elke verandering van het zorgaanbod niet noodzakelijkerwijs een vernieuwing. Het is moeilijk harde criteria vast te stellen waarmee een initiatief al dan niet een vernieuwing genoemd kan worden. Aansluitend bij definities die de perceptie van de betrokkenen centraal stellen^{3,4}, laten wij de beslissing of een project vernieuwend is in eerste instantie over aan het veld: als de direct betrokkenen vinden dat activiteiten vernieuwend zijn, dan vult men het registratieformulier in en wordt het project aangemeld. 'Vernieuwing' is hiermee een relatief begrip, dat zijn invulling krijgt afhankelijk van de context of organisatie waarbinnen het project wordt uitgevoerd⁵.

Naast het inhoudelijk element vindt begripsafbakening plaats aan de hand van formele criteria die te maken hebben met kenmerken van een 'project'. In het kader van deze databank wordt onder een *project* het volgende verstaan: een geheel van activiteiten gericht op de realisatie van een van tevoren vastgesteld doel met behulp van bepaalde middelen binnen een bepaald tijdsbestek. Dit betekent dat de activiteiten begrensd zijn in de tijd; er is een begin- en einddatum. De einddatum is doorgaans de datum waarop de eindevaluatie plaatsvindt en er een einde komt aan het experimentele karakter. Daarnaast is een kenmerk dat doelstellingen en de wijze waarop men die wil bereiken, expliciet zijn geformuleerd en op schrift gesteld. Aangezien projecten een experimenteel karakter hebben, moet er op enigerlei wijze in een evaluatie voorzien zijn; dit kan variëren van een interne procedure, waarbij de waargenomen resultaten aan de

doelstellingen worden getoetst, tot een evaluatieonderzoek door een onafhankelijke instantie.

De databank is dus zeker niet volledig: er gebeurt veel meer op het gebied van zorgvernieuwing. De databank beperkt zich tot zorgvernieuwingen die projectmatig worden aangepakt. Dat wil zeggen dat de ideeën op papier gezet zijn in de vorm van een projectplan en dat er een evaluatie uitgevoerd wordt. Dit garandeert dat opgedane ervaringen overdraagbaar zijn doordat belangstellenden kunnen informeren naar het projectplan en de resultaten van de evaluatie bij de contactpersoon van het project.

Registratie zorgvernieuwingsprojecten

Om een zo volledig mogelijk overzicht van alle zorgvernieuwingsprojecten in Nederland te verkrijgen, wordt elk jaar opnieuw een zo breed mogelijk scala van instanties benaderd. De gegevensverzameling vindt plaats in twee fasen. In de eerste fase wordt een inventarisatieronde gehouden, waarbij aan relevante sleutelinstanties en -personen wordt gevraagd om zorgvernieuwingsprojecten inclusief contactpersonen aan te melden. Benaderd worden de eerste lijn (Instellingen voor Maatschappelijk Werk, Gezondheidscentra, Districts Huisartsen Verenigingen enzovoort), de geestelijke gezondheidszorg (RIAGG's, Algemene Psychiatrische Ziekenhuizen enzovoort), de intramurale gezondheidszorg (verpleeghuizen, instellingen voor verstandelijk gehandicapten, ziekenhuizen enzovoort) en niet-echelonegebonden organisaties, zoals bijvoorbeeld ziektekostenverzekeraars, provinciale raden voor de volksgezondheid en regionale inspecties voor de volksgezondheid. Op deze wijze zijn in 1998 ongeveer 2500 instellingen benaderd met het verzoek zorgvernieuwingsprojecten aan te melden. De respons varieert sterk per sector. Overigens leert navraag dat instellingen die niet reageren in veel gevallen ook geen projecten te melden hebben.

Vervolgens zijn, na correcties voor dubbeltellingen, aan de contactpersonen van de betreffende projecten vragenlijsten gestuurd. Van elk project worden basale kenmerken geregistreerd, zoals een korte omschrijving van doel en middelen, aantal en soort participanten, doelgroep, financiers, evaluatieprocedure, werkgebied, start- en einddatum enzovoort. Bij elk project worden de contactpersoon en (waar aanwezig) publicaties genoteerd. Uiteindelijk heeft dit in 1998 geresulteerd in 664 nieuwe projecten.

Bij het verzamelen van informatie over de zorgvernieuwingsprojecten wordt zo mogelijk samengewerkt met andere instellingen die registraties van projecten hebben opgezet. Op deze manier wordt voorkomen dat het veld onnodig belast wordt. In 1998 is er informatie over projecten uitgewisseld met het Landelijk Centrum Verpleging & Verzorging (LCVV). Ook met de Stichting Onderzoek en Ontwikkeling Maatschappelijke gezondheidszorg (STOOM) zijn uitwisselingsafspraken gemaakt. Omdat STOOM elke twee jaar een inventarisatie houdt van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten in de thuiszorginstellingen zijn er in 1998 vrijwel geen nieuwe projecten vanuit thuiszorginstellingen bijgekomen.

Er worden niet alleen nieuwe projecten in de databank opgenomen. De informatie van de reeds eerder geregistreerde projecten wordt, indien het project nog niet is beëindigd, geactualiseerd. Dit gebeurt door aan de contactpersoon van het project de projectbeschrijving te sturen met het verzoek wijzigingen aan te geven. Hiermee is gegarandeerd dat de gegevens in de databank up-to-date blijven.

De gegevensverzameling en updating, ten behoeve van dit jaarboek, heeft in de periode juni 1998 tot december 1998 plaatsgevonden.

De databank op CD-ROM

De in dit jaarboek opgenomen projecten vormen slechts een deelverzameling van het totaal aantal geregistreerde projecten. Ook zijn over elk project meer gegevens verzameld dan in dit boek staan. Alle gegevens zijn opgenomen in een geautomatiseerde databank.

Om u een breed overzicht te verschaffen van de voorhanden zijnde informatie, wordt de databank op CD-ROM uitgegeven. De CD-ROM bevat informatie over ruim 3600 projecten die tussen 1995 en 1999 gestalte hebben gekregen. De informatie op de CD-ROM is ontsloten door middel van een trefwoordenstelsel. Daarnaast is het mogelijk om te zoeken op 'vrije tekst' en op contactpersoon. Er kan bijvoorbeeld gezocht worden op onderwerp, doelgroep, betrokken beroepsgroepen of provincie.

Tabel 1 Aantal projecten in databank naar registratiejaar

	<i>Jaar van registratie</i>								Totaal
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	
Aantal projecten	417	527	825	915	694	527	634	664	5203

Projecten in de databank

De databank is niet alleen een bron van informatie voor iedereen die een zorgvernieuwingsproject wil opzetten. Het biedt tevens een overzicht van wat er gaande is op het gebied van zorgvernieuwing in Nederland^{6,7}. De databank bevat ruim 5200 projectbeschrijvingen (zie tabel 1). De laatste vier jaren schommelt het aantal nieuwe projecten rond 600 projecten per jaar. Wat houden de projecten in? En kunnen er trends gedestilleerd worden? In de volgende paragrafen wordt hier nader op ingegaan.

Enkele algemene kenmerken van de geregistreerde projecten

Zoals in het eerste deel van deze inleiding is vermeld wordt de beslissing of een verandering vernieuwend is aan de direct bij het project betrokken personen overgelaten.

Om meer inzicht te krijgen in het type projecten dat in 1998 in de databank is opgenomen zijn de projecten op een aantal kenmerken nader bekeken (zie tabel 2).

Allereerst is nagegaan welke zorgsectoren er bij de projecten betrokken zijn. Ziekenhuizen en thuiszorgorganisaties zijn het vaakst betrokken bij de projecten. Ook huisartsen en verpleeghuizen zijn actief. Het aantal bij de zorgverlening betrokken zorgverleners geeft een indruk van de omvang van een project. Daarbij is een indeling gemaakt in drie antwoordcategorieën (zie tabel 2). Ruim de helft van de projecten is kleinschalig opgezet met maximaal tien zorgverleners. Bijna dertig procent van de projecten betreft meer dan twintig zorgverleners.

Tabel 2 Enkele algemene kenmerken (n = 664)

<i>Betrokken zorgsectoren:</i>	
- ziekenhuizen	27%
- thuiszorgorganisaties	25%
- huisartsen	21%
- verpleeghuizen	20%
- vrijwilligers	13%
- RIAGG	12%
- psychiatrische ziekenhuizen	12%
- instellingen voor verstandelijk gehandicapten	9%
- verzorgingshuizen	9%
<i>Aantal zorgverleners dat direct is betrokken bij de uitvoering van het project:</i>	
- 1-10	55%
- 11-20	16%
- meer dan 20	29%
Evaluatie uitgevoerd door externe organisatie	21%

Vanaf 1996 wordt aan de contactpersonen van afgesloten projecten gevraagd of de activiteiten nog gecontinueerd werden. Slechts één op elke zes projecten stopt. Dus in vijf van de zes projecten is sprake van continuering van de nieuwe zorg. Hieruit kunnen we afleiden dat de activiteiten inhoudelijk geslaagd zijn. Er is echter in veel gevallen nog geen structurele financiering van de zorg. En juist dit gebrek aan financiering blijkt uiteindelijk toch tot gevolg te hebben dat de activiteiten beëindigd worden⁸.

In tabel 3 staat weergegeven voor welke doelgroepen de projecten bedoeld zijn. Veruit de meeste projecten (30,9%) uit 1998 betreft projecten voor cliënten in de geestelijke gezondheidszorg. Een groot deel daarvan wordt gefinancierd vanuit het (per 1-1-1998 opgeheven) zorgvernieuwingsfonds GGZ en de daarop volgende zorg-op-maat regeling die bepaalt dat 5% van het totale budget uitgegeven moet worden aan zorgvernieuwing. De meeste projecten betreffen een verandering in de behandeling/begeleiding van een specifieke doelgroep.

Tabel 3 Aantallen projecten naar registratiejaar

	<i>Jaar van registratie</i>						Totaal
	t/m 1996		1997		1998		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
<i>Algemene populatie</i>	153	3,9	36	5,7	20	3,0	209
Totaal	153	3,9	36	5,7	20	3,0	209
<i>Ouderenzorg</i>							
Ouderen, algemeen	247	6,3	30	4,7	41	6,2	318
Thuiswonende ouderen	247	6,3	38	6,0	29	4,4	314
Psychogeriatrische patiënten	482	12,3	35	5,5	21	3,2	538
Woonvormen	105	2,7	4	0,6	7	1,1	116
Totaal	1081	27,7	107	16,9	98	14,8	1286
<i>Cliënten in de GGZ</i>							
Behandeling	275	7,0	35	5,5	64	9,6	374
Substitutie en zorgcoördinatie	257	6,6	37	5,8	39	5,9	333
Rehabilitatie/resocialisatie	104	2,7	19	3,0	28	4,2	151
Dagbesteding	71	1,8	4	0,6	3	0,5	78
Woonvormen	84	2,2	10	1,6	19	2,9	113
Verslavingszorg	115	2,9	12	1,9	31	4,7	158
Maatschappelijke opvang	46	1,2	9	1,4	9	1,4	64
Cliëntenparticipatie	5	0,1	4	0,6	12	1,8	21
Totaal	957	24,5	130	20,5	205	30,9	1292
<i>Gehandicaptenzorg</i>							
Behandeling, begeleiding verstandelijk gehandicapten	164	4,2	17	2,7	35	5,3	216
Organisatorische samenwerking verstandelijk gehandicapten	70	1,8	-	-	8	1,2	78
Woonvormen voor verstandelijk gehandicapten	185	4,7	12	1,9	15	2,3	212
Dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten	163	4,2	8	1,3	19	2,9	190
Lichamelijk en zintuiglijk gehandicapten	66	1,7	17	2,7	8	1,2	91
Totaal	648	16,6	54	8,5	85	12,8	787

Jaar van registratie

	t/m 1996		1997		1998		Totaal
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
<i>Zorg aan patiënten met somatische problematiek</i>							
Somatische problematiek, algemeen (niet-chronisch)	144	3,7	48	7,6	54	8,1	246
Nazorg na ontslag uit ziekenhuis	121	3,1	55	8,7	30	4,5	206
Totaal	265	6,8	103	16,2	84	12,7	452
<i>Zorg aan chronisch zieken</i>							
<i>Samenwerking eerste en tweede lijn</i>							
Andersoortige projecten	146	3,7	67	10,6	52	7,8	265
Totaal	280	7,2	126	19,9	108	16,3	514
<i>Palliatieve en terminale zorg</i>							
Totaal	60	1,5	9	1,4	16	2,4	85
<i>Projecten gericht op hulpverleners</i>							
Diagnostiek en consultatie	73	1,9	5	0,8	6	0,9	84
Kwaliteitsbevordering en honorering	236	6,0	53	8,4	33	5,0	322
Apparatuur in de thuiszorg	11	0,3	-	-	-	-	11
Andersoortige projecten	66	1,7	4	0,6	5	0,8	75
Totaal	386	9,9	62	9,8	44	6,6	492
<i>Opvoedingsproblematiek en ontwikkelingsachterstand</i>							
Totaal	55	1,4	7	1,1	4	0,6	66
<i>Overige projecten</i>							
Totaal	20	0,5	-	-	-	-	20
<i>Totaal aantal nieuwe projecten</i>	<i>3905</i>	<i>100</i>	<i>634</i>	<i>100</i>	<i>664</i>	<i>100</i>	<i>5203</i>

Andere frequent genoemde doelgroepen in 1998 zijn chronisch zieken (16,3%), ouderen (14,8%), verstandelijk gehandicapten (12,8%), en patiënten met somatische (niet chronische) problematiek (12,7%). Binnen vernieuwingen voor chronisch zieke patiënten staat de term ‘transmurale zorg’ centraal. Evenals vorig jaar betreft het eenderde van de projecten voor deze groep. Uit inventariserend onderzoek is gebleken dat vooral in de zorg voor chronisch zieke patiënten en patiënten met niet chronische somatische aandoeningen geëxperimenteerd wordt met transmurale voorzieningen^{9,10}.

De in het vorig jaarboek gesignaleerde toename van het aantal projecten gericht op de versterking van de positie van ouderen heeft zich in 1998 doorgezet. Ook komen er projecten gericht op allochtone ouderen. Het aandeel van projecten voor psychogeriatrische patiënten is relatief gering.

Projecten in de gehandicaptenzorg betreffen vooral de behandeling en begeleiding van verstandelijk gehandicapten. Men treft hier een diversiteit aan projecten aan. In een aantal projecten maakt men gebruik van nieuwe communicatietechnologieën.

Het laatste grote cluster betreft de patiënten met (niet chronische) somatische problematiek. Evenals bij de projecten gericht op patiënten met chronische problematiek vinden we hier veel transmurale projecten.

Trends in zorgvernieuwing

Bij het signaleren van trends moet de nodige voorzichtigheid in acht genomen worden. Naast inhoudelijke ontwikkelingen kunnen ook verschillen optreden door veranderingen in de mate waarin projecten bij de Databank Zorgvernieuwing worden aangemeld. Dit geldt in het bijzonder voor de thuiszorginstellingen waarvan in 1998 geen nieuwe projecten in de databank zijn opgenomen vanwege de frequentie waarmee de thuiszorginstellingen worden benaderd (namelijk één keer per twee jaar). Het aandeel van de ziekenhuizen in de zorgvernieuwingsprojecten blijft de laatste jaren relatief hoog. Ook het aandeel van de overige zorgsectoren, zoals genoemd in tabel 2, blijft vrij stabiel.

In het vorig jaarboek constateerden we dat het aandeel van de projecten in de GGZ de laatste jaren was gedaald. Deze trend heeft zich dit jaar gekeerd. In 1998 was het aandeel GGZ-projecten groter dan ooit. Een aanzienlijk deel van de projecten wordt gefinancierd uit de zorg-op-maat regeling die met ingang van 1 januari 1998 is ingevoerd.

Het relatieve aantal projecten binnen de ouderenzorg is weer verder gedaald. Tot en met 1994 bestond 28% van de totale databank uit projecten binnen de ouderenzorg. In 1995 daalde dit naar bijna 24% en in de volgende jaren daalde dit verder tot 15% in 1998. Deze daling vindt vooral plaats bij de projecten voor psychogeriatrische patiënten. Binnen de ouderenzorg zijn sinds 1996 de meeste nieuwe projecten gericht op thuiswonende ouderen en psychogeriatrische patiënten, terwijl voorheen het aandeel van projecten gericht op psychogeriatrische patiënten verreweg het grootst was. We kunnen constateren dat de grote hausse van projecten, gericht op substitutie van zorg, coördinatie van zorg, woonzorgcomplexen nu structureel is geworden. Nieuwe thema's binnen de ouderenzorg betreffen verpleeghuiszorg die gegeven wordt bij mensen thuis en de versterking van de rol of positie van de oudere.

Bezien we de somatische gezondheidszorg (zowel voor chronische als voor niet-chronische problematiek) dan kan worden geconstateerd dat de vorig jaar gesignaleerde groei is gestabiliseerd.

Het aantal projecten dat is aangemeld op het gebied van palliatieve en terminale zorg is dit jaar gestegen. Momenteel bevindt de ontwikkeling van palliatieve zorg zich in een stroomversnelling. De verwachting is dat er volgend jaar een verdere toename zal zijn van het aantal projecten, mede als gevolg van de activiteiten van de zes recent opgerichte Centra voor Ontwikkeling van Palliatieve Zorg.

Ten slotte zijn er projecten die de zorg voor patiënten proberen te verbeteren door zich te richten op de betrokken hulpverleners. Om misverstanden te voorkomen: niet alle projecten gericht op hulpverleners worden geregistreerd. In de databank worden alleen projecten opgenomen waar verandering van de zorg voor de gebruiker een primair doel is. Het aantal projecten blijft over de jaren heen stabiel. De aard van de projecten verschuift wel. Vooral het laatste jaar worden er steeds meer kwaliteitsprojecten aangemeld.

Het jaarboek

Selectie

Op grond van de registratie zijn 230 projecten geselecteerd die in dit boek worden beschreven. Bij de selectie voor het jaarboek heeft een aantal richtlijnen een rol gespeeld. Allereerst is geprobeerd een zo breed mogelijk overzicht te geven van alle relevante aandachtsvelden. Op sommige terreinen bestaan verschillende projecten van gelijke strekking. Aangezien een opsomming van soortgelijke projecten ons weinig zinvol leek, is ervoor gekozen één of twee projecten uit zo'n cluster in het boek op te nemen. Verder is ernaar gestreefd zoveel mogelijk nieuw geregistreerde projecten op te nemen.

Per project is de meest essentiële basisinformatie vermeld: het contactadres, een korte beschrijving van het project, de doelgroep waarop het project gericht is, de locatie en de startdatum. Ook staan de participanten weergegeven en eventuele publicaties. Het contactadres en eventuele publicaties bieden mogelijkheden tot het verkrijgen van meer informatie.

Hoofdstukindeling

Er is een hoofdstukindeling naar doelgroepen gehanteerd. De hoofdstukken hebben betrekking op de volgende patiënten/cliënten: de algemene populatie (hoofdstuk 1), ouderen (hoofdstuk 2), cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (hoofdstuk 3), gehandicapten (hoofdstuk 4), patiënten met niet-chronische somatische ziekten (hoofdstuk 5), chronisch zieken (hoofdstuk 6), en patiënten in de palliatieve of terminale fase (hoofdstuk 7). Tot slot is er nog een groep projecten gericht op hulpverleners (hoofdstuk 8).

Hoofdstuk 1 betreft projecten voor de totale bevolking binnen het betreffende werkgebied of voor gebruikers van gezinszorg en kruiswerk.

In *hoofdstuk 2* staat de ouderenzorg centraal. Allereerst is een aantal projecten opgenomen dat zich richt op de algemene doelgroep thuiswonende of in een verzorgingshuis wonende ouderen zonder specifieke klachten of problemen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om integrale ouderenzorg of de inrichting van een centraal meldpunt waar ouderen met hun vragen en problemen terecht kunnen (paragraaf 2-1). Daarnaast zijn er projecten voor ouderen, zowel thuis als in een

verzorgingshuis, met specifieke klachten of problemen. Het gaat hierbij om ouderen die meer intensieve vormen van zorg ontvangen zodat ze in de eigen omgeving kunnen blijven wonen (paragraaf 2-2). In paragraaf 2-3 worden projecten voor psychogeriatrische patiënten beschreven, variërend van preventie tot thuiszorg en experimentele zorgverlening in een verzorgingshuis. Het hoofdstuk eindigt met experimentele woonvormen voor ouderen (paragraaf 2-4).

Hoofdstuk 3 beschrijft projecten voor cliënten in de geestelijke gezondheidszorg. In de eerste paragraaf staan projecten vermeld waarbij het gaat om nieuwe vormen van behandeling of begeleiding (paragraaf 3-1). De tweede paragraaf bevat projecten die substitutie en zorgcoördinatie nastreven. De projecten hebben gemeenschappelijk dat zij streven naar optimale zorgverlening, waar mogelijk extra- of semimuraal in plaats van intramuraal met veel aandacht voor continuïteit van zorg door samenwerking tussen verscheidene organisaties (paragraaf 3-2). De derde paragraaf bevat projecten over arbeidsrehabilitatie en resocialisatie (paragraaf 3-3). Evenals op het gebied van de ouderenzorg wordt in de geestelijke gezondheidszorg geëxperimenteerd met woonvormen (paragraaf 3-4). Een aparte paragraaf is gewijd aan de verslavingszorg (paragraaf 3-5) en aan maatschappelijke opvang zoals bemoeizorg (paragraaf 3-6). Tenslotte wordt aandacht besteed aan projecten waarin cliëntenparticipatie centraal staat (paragraaf 3-7).

Hoofdstuk 4 bevat projecten in de zorg voor verstandelijk, lichamelijk of zintuiglijk gehandicapten. Vanwege het grote aantal projecten voor verstandelijk gehandicapten zijn deze projecten verder onderverdeeld naar de aard van de projecten. Zo zijn er projecten waar geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van behandeling/begeleiding voor verstandelijk gehandicapten (paragraaf 4-1). Evenals in de geestelijke gezondheidszorg wordt er, wat betreft de zorg voor verstandelijk gehandicapten, geëxperimenteerd met woonvormen, deeltijdopvang of oppashulp (paragraaf 4-2) en dagbesteding (paragraaf 4-3). In de laatste paragraaf staat een aantal projecten voor lichamelijk of zintuiglijk gehandicapten (paragraaf 4-4).

In *hoofdstuk 5* staan projecten beschreven voor patiënten met somatische aandoeningen die niet-chronisch zijn (paragraaf 5-1). In paragraaf 5-2 staan de

projecten gericht op patiënten die opgenomen zijn (geweest) in een ziekenhuis.

Patiënten met chronische aandoeningen vormen de doelgroep bij vele zorgvernieuwingsprojecten. Een aantal daarvan staat beschreven in *hoofdstuk 6*. Rangschikking naar aard van de aandoening bleek niet mogelijk, daar de projecten op vele diverse en vaak verschillende chronische ziekten gericht zijn. Een belangrijke groep projecten betreft de samenwerking tussen eerste en tweede lijn in de zorg aan chronische patiënten (paragraaf 6-1). De overige projecten staan in paragraaf 6-2.

Hoofdstuk 7 bevat projecten gericht op de zorg in de palliatieve en terminale fase.

In *hoofdstuk 8* staan projecten voor hulpverleners. Hierbinnen worden projecten onderscheiden naar diagnostiek en consultatie (paragraaf 8-1) en kwaliteitsbevordering (paragraaf 8-2).

Het zal duidelijk zijn dat de toewijzing van projecten naar hoofdstukken en paragrafen in bepaalde gevallen arbitrair is. Zo zijn er projecten die verscheidene doelgroepen hebben en in principe bij meerdere hoofdstukken ondergebracht zouden kunnen worden. Mede daarom staan in de inhoudsopgave de projecttitels vermeld.

Trefwoorden

Een andere ingang tot de projecten vormt de trefwoordenindex, zoals achterin het boek opgenomen. Aan elk project is een aantal trefwoorden toegekend, waarmee een ontsluiting van het grote aantal projecten is gegarandeerd. De trefwoordenlijst is gebaseerd op de Thesaurus Gezondheidszorg, samengesteld door medewerkers van het Trimbos-instituut, TNO-PG, NIVEL, NZi, LCVV en CBO. Na elk trefwoord staat een paginaverwijzing, verwijzend naar het project waarop het trefwoord betrekking heeft.

Literatuur

- 1 Splunteren, P. van, Boer, N. de, *Met het oog op toepassing. Beleidskader Implementatie 1997-1999*. ZorgOnderzoek Nederland, Den Haag, 1998.
- 2 Splunteren, P. van, Bosselaar, H., Koster, A., Boer, N. de, *Werken aan vernieuwing: handreiking voor ontwikkeling en implementatie van vernieuwingen in de ouderenzorg*. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten, 1998.
- 3 Zaltman, G., Duncan, R., Holbek, J. *Innovations and organizations*, Londen, 1973.
- 4 Berg, R. van den, Godfroij, A., Nieuwe sleutels tot innovatie. In: Bunt, P. van de, Nijkerk, K., (red.) *Handboek Organisatie*, BC 25.350, 1-35, Samsom, Alphen aan den Rijn, 1991.
- 5 Scott, W. Innovation in Medical Care Organizations: A synthetic Review. *Medical Care Review* 1990; (47:) 165-92.
- 6 Veer, A. de, Bakker, D. de, Peters, P. Vernieuwingsprojecten in de gezondheidszorg, *Medisch Contact* 1992; (47:) 1033-37.
- 7 Veer, A. de, Bakker, D. de, Peters, P., Sluijs E. Zorgvernieuwingsprojecten in de Thuiszorg. *TVZ, Tijdschrift voor verpleegkundigen*, 1994; (104:) 614-617.
- 8 Doeglas, D., *Huisarts en zorgvernieuwing*, NIVEL, Utrecht, 1997.
- 9 Persoon, A., Francke, A., Temmink, D., Kerkstra, A., *Transmurale zorg in Nederland: een inventarisatie op basis van bestaande gegevensbestanden*, NIVEL, Utrecht, 1996.
- 10 Temmink, D., Francke, A.L., Kerkstra, A., *Over spreekuren gesproken. Een inventarisatie van transmurale verpleegkundige spreekuren in Nederland*, Elsevier/De Tijdstroom, Maarssen, 1998.

Utrecht, april 1999

Mw. Dr. A. de Veer (NIVEL)

Mantelzorg verlicht

Contactadres

mevr. J.D. Oude Ophuis
GGD Eindhoven
Postbus 2357, 5600 CJ Eindhoven
Telefoon: 040-2384103

Beschrijving van het project

Doel is het vergroten van het zelfoplossend vermogen en de draagkracht van mantelzorgers, waardoor een leefbaarder situatie voor ze ontstaat of behouden blijft en waardoor ze tevens de zorg voor personen met een functiebeperking beter kunnen hanteren.

Dit wil men bereiken via ondersteuning van de mantelzorg door:

- platform van aanbieders en gebruikers van zorg;
- 1-loket voor mantelzorgers;
- gids mantelzorg;
- inlooppunt voor mantelzorgers;
- belangenorganisatie van mantelzorgers;
- 24-uurs-zorgproject.

Praktische informatie

Doelgroep: mantelzorgers van ouderen en chronisch zieken
Locatie: Eindhoven
Startdatum: november 1997

Participanten

- Stichting thuiszorg Eindhoven
- Stichting WZR (verpleeghuizen)
- Stichting vrijwilligers thuiszorg
- SWOE

- Overleg ouderen organisaties (OVO)
- Vrouwen raad (VR)
- Patiënten/consumenten platform (RPCP)
- Gemeente (GGD + MCZ)

Noaberschap gemeente Zuidhorn

Contactadres

mevr. B. de Boer-Bakker
Project Noaberschap gemeente Zuidhorn
Wilhelminalaan 7, 9801 BC Zuidhorn
Telefoon: 0594-500776

Beschrijving van het project

Doel van het project is het voorkomen of doorbreken van een sociaal isolement. Dit wil men bereiken door het bieden van sociaal contact en aanvullende hulp. Kernactiviteit is het individuele contact met vrijwilligers die daartoe deskundig worden begeleid.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen die eenzaam zijn en behoefte hebben aan contact
Locatie: gemeente Zuidhorn
Startdatum: april 1998

Participanten

- Gemeente Zuidhorn
- Stichting Humanitas
- Dellemanstichting
- Diaconieën
- Stichting Welzijn Westenkwartier
- Stichting Welzijn Ouderen Noord-Westerkwartier
- Politie
- Vrijwilligersorganisatie Algemene Hulpdienst Zuidhorn

Voorlichters eigen taal en cultuur in huisartspraktijken in achterstandswijken

Contactadres

dhr. A.P. Verhoeff
GG en GD Amsterdam, afdeling EDG
Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam
Telefoon: 020-5555561

Beschrijving van het project

Doel is het verbeteren van de communicatie tussen huisarts en allochtone patiënt.

Realisering geschiedt door:

- individueel gesprek patiënt-voorlichter op indicatie huisarts;
- drie-gesprek: huisarts-voorlichter-patiënt;
- inloopspreekuur.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtone huisartspatiënten
Locatie: Amsterdam (vier pilotgebieden)
Startdatum: januari 1998

Participanten

- GG en GD Amsterdam
- Huisartsen

GGD-net

Contactadres

dhr. T. Ytsma
GGD Noord-Kennemerland
Postbus 9333, 1800 GH Alkmaar
Telefoon: 072-5662649

Beschrijving van het project

Doel van het project is om specifieke GGD-informatie in regionale context aan te bieden aan het publiek via internet.

De projectgroep wil via de deelnemers een landelijk dekkend netwerk van GGD'en op het internet tot stand brengen.

Vervolgens wordt een gemeenschappelijke database opgezet met GGD-publieksinformatie, waaraan elke GGD zijn eigen regionale informatie kan toevoegen en die kan worden geraadpleegd in lokale context via de site van de GGD.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten/cliënten
Startdatum: juli 1998

Participanten

- Landelijke Vereniging GDD'en (LVGGD)
- twaalf deelnemende GGD'en

Informatiewinkel West wonen-welzijn-zorg

Contactadres

mevr. H. Stoop
Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ)
Willem II straat 23, 5038 BA Tilburg
Telefoon: 013-5352625

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- realiseren van één loket voor informatie en advies op het gebied van wonen, welzijn en zorg, onafhankelijk gepositioneerd van aanbieders en zowel fysiek als telefonisch bereikbaar;
- uitbreiden van de bevoegdheden van de winkel, naast informatie en advies ook aanmelding, indicering, toewijzing en bemiddeling (in zoverre wettelijke regelingen dit mogelijk maken).

Realisering geschiedt door:

- geformaliseerde samenwerkingsafspraken participanten;
- professionele inzet (hbo-niveau) medewerkers;
- laagdrempelige winkel in wijkgebouw;
- geautomatiseerd sociale kaartsysteem;
- vraaggerichte werkwijze.

Praktische informatie

Doelgroep: algemeen, met name ouderen, en gehandicapten
Locatie: drie wijken in Tilburg
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Gemeente Tilburg
- Thuiszorg Midden-Brabant

- Woonstad
- SVW
- TBV
- Overleg Tilburgse Ouderenorganisaties
- Twern/SBT (GOW voorheen)
- Tilburgs Overleg Gehandicapten Platform
- Openbare Bibliotheek Tilburg
- Samenwerkende wijkorganisaties Tilburg West
- Kievitshorst

Voorlichtingsbeleid verloskunde intra- en extramuraal

Contactadres

mevr. S.L.M. de Vlieger
Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
Postbus 1926, 5900 BX Venlo
Telefoon: 077-3205664

Beschrijving van het project

Doelstelling is het effectief en efficiënt op elkaar afstemmen van de voorlichting aan obstetrische patiënten zowel prenataal, nataal als postnataal binnen de eerste lijn, polikliniek en kliniek.

Realisering geschiedt door:

- het ontwikkelen van een checklist voor zwangeren. Deze lijst is bedoeld voor de zorgverleners (verloskundige, huisarts, gynaecoloog, verpleegkundige van de poli). Hierin staan alle onderwerpen genoemd waarover voorlichting wordt gegeven. De items op de lijst zijn gekoppeld aan richtlijnen. Verder wordt er een voorlichtingsmap voor aanstaande ouders ontwikkeld;
- op de polikliniek gynaecologie is een verpleegkundige aangesteld als vast aanspreekpunt. Zij geeft aan de hand van de checklist en richtlijnen voorlichting.

Praktische informatie

Doelgroep: zwangeren en hun partners
Locatie: regio Noord-Limburg
Startdatum: april 1998

Participanten

- Kraamcentrum
- Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
- Regionale Huisartsen Vereniging
- Verloskundigen

Korrelatie gezondheidslijn

Contactadres

dhr. Van Eck
Stichting Korrelatie
Postbus 9484, 3506 GL Utrecht
Telefoon: 030-2710100

Beschrijving van het project

Doel van het project is om op een eenvoudige, laagdrempelige wijze snel en efficiënt burgers te verwijzen en informeren bij vragen of problemen op gebied van gezondheidszorg en welzijn.

Realisering geschiedt door het openstellen van een telefoonlijn waar op professionele wijze eerste vragen van burgers beantwoord worden.

Praktische informatie

Doelgroep: burgers en zorgverleners met vragen met betrekking tot gezondheid
Startdatum: maart 1998

Participanten

- NIZW
- NP/CF
- NIGZ
- SOKG/IKG's

Audiologische hulpverlening ouderen

Contactadres

mevr. E.M. van der Neut
Audiologisch Centrum Rotterdam
Ammanplein 8, 3031 BA Rotterdam
Telefoon: 010-4132280

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bevorderen van de afstemming van het zorgaanbod Audiologisch Centrum Rotterdam op vraag naar audiologische hulpverlening van oudere slechthorenden in verpleeghuizen.

Realisering geschiedt door:

- voorlichting aan bewoner;
- voorlichting aan verzorgend en verplegend personeel in de verpleeghuizen in de vorm van een cursus, bestaande uit twee bijeenkomsten.

Praktische informatie

Doelgroepen: verpleeghuisbewoners met gehoor- en communicatieproblemen, verzorgend en verplegend personeel

Locatie: Rotterdam en omgeving

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Audiologisch Centrum Rotterdam
- Verpleeghuizen in Rotterdam en omgeving

Publicatie

Een artikel over het project wordt gepubliceerd in een uitgave van het blad *Platformatief* van de RPCP in Rijnmond, 1998.

Huisbezoekwerk gericht op 80+

Contactadres

dhr. F. van Herwijnen
Stichting Ouderenwerk IJsselmonde
Grote Hagen 18, 3078 RA Rotterdam
Telefoon: 010-4821100

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- informatie-overdracht aangaande voorzieningen voor ouderen;
- gegevensverzameling door middel van enquête.

Hiertoe wordt een groep vrijwilligers geworven en getraind.

Deze groep bezoekt de doelgroep. Gegevens worden verzameld door ouderenwerk. Directe hulpvragen worden door het hulpverleningsteam van het ouderenwerk in traject gezet.

Praktische informatie

Doelgroep: alleenstaande ouderen
Locatie: Rotterdam, deelgemeente IJsselmonde
Startdatum: januari 1998

Participanten

- S.T.A.P.
- Stichting Onbenutte Kwaliteiten
- Stichting Ouderenwerk IJsselmonde

Ouderen in contact

Contactadres

mevr. R. van der Aalst
Divers, Organisatie voor welzijnswerk
Rogier van de Weydenstraat 2, 5213 CA 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-6124488

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- inhoudelijk: voorkomen, verminderen, signaleren van eenzaamheid bij ouderen door middel van het ontwikkelen, uitvoeren en coördineren van een samenhangend geheel van (preventie)activiteiten;
- ten aanzien van samenwerking: gericht op ontwikkelen en/of verbeteren van samenwerking tussen die instellingen die met eenzaamheidsproblematiek van ouderen te maken hebben.

Dit wil men bereiken door:

- vijf-gesprekkenmethodiek (ontwikkeld door GGZ);
- vervolgactiviteiten op de terreinen: ontmoeting, ontspanning, gezondheid, bewegen, vrijwilligerswerk, aandacht buurtcontactpersonen, vervolgespreksgroep;
- training vrijwilligers;
- activiteiten voor intermediairen.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met een eenzaamheidsbevorderende houding, ouderen die risico lopen eenzaam te worden

Locatie: 's-Hertogenbosch Zuid en West

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Stichting Divers
- Thuiszorg regio 's-Hertogenbosch
- Maatschappelijke Dienstverlening
- GGD
- Wijkoudereraden
- GGZ
- Huisartsen

Toegankelijkheid algemene ouderen-voorzieningen voor oudere allochtonen

Contactadres

mevr. C. Begemann
Stade 55+
Wittevrouwensingel 1, 3582 GA Utrecht
Telefoon: 030-2310041

Beschrijving van het project

Doel is de belangrijkste algemene ouderenvoorzieningen, mede op basis van door oudere allochtonen geuite wensen, beter toegankelijk te maken.

Door de panelmethode wordt uitgezocht wat de wensen van allochtonen per voorziening zijn. Vervolgens wordt er een projectmatige activiteit gestart binnen en in samenwerking met een instelling waar indien mogelijk ook oudere allochtonen bij betrokken worden. Tot nu toe zijn de volgende voorzieningen bekeken: eettafels/maaltijden aan huis, alarmering, wonen en thuiszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere allochtonen
Locatie: Utrecht (stad)
Startdatum: mei 1998

Participanten

- Stade 55+
- Multicultureel Instituut Utrecht

Publicaties

- Nieuwsbrief project toegankelijkheid.
- Voortgangsnotities over maaltijden en wonen.

Zorgcontinuüm

Contactadres

dhr. J.B.H.M. Hagenaar
Samenwerkingsverband Dimens/Thuiszorg
Bruistensingel 7, 5232 AA 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-6412244

Beschrijving van het project

Het doel is het vanuit een samenwerkingsverband ontwikkelen van een zorgcontinuüm van verpleeghuiszorg tot en met thuiszorg voor ouderen en chronisch zieken.

Het gaat hierbij om een proces waarbij doelgroepen worden geformuleerd vanuit vragen/behoefte van klanten naar zorg- en dienstverlening, geanalyseerd naar een tekort in één of meer levensverrichtingen en naar omgevingscondities (wonen, gezin).

Hierbij wordt een functioneel programma ontwikkeld van voorzieningen en producten (dag-/activiteitenprogramma), uit te voeren door professioneel personeel van zorg- en dienstverlening, op maat te realiseren, waarbij tevens afspraken gedaan worden over de methodiek die door het professioneel personeel gebruikt zal worden bij interdisciplinair werken, alsmede voor de organisatie van het zorgcontinuüm. Hierdoor zullen architecten in staat zijn zorgcentra te ontwikkelen.

Het zorgcentrum Hintham zal als pilot hiertoe worden uitgewerkt. Het project zal vijf jaar duren: twee jaar ontwikkeling en voorbereiding bouw, drie jaar implementatie en realisering zorgcentra.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen, chronisch zieken
Locaties: 's-Hertogenbosch-Noord, 's-Hertogenbosch-Oost, Rosmalen, Berlicum
Startdatum: september 1997

Participanten

- DIMENS (twee verpleeghuizen, één verzorgingshuis)
- Thuiszorg Regio 's-Hertogenbosch

Voorkomen en verminderen van valongevallen

Contactadres

dhr. C.A. van Veldhuizen
GGD Rotterdam e.o.
Postbus 70032, 3000 LP Rotterdam
Telefoon: 010-4339489

Beschrijving van het project

Het doel is te komen tot de volgende situatie: ouderen 65+ vertonen veilig gedrag in een woonomgeving die zo veilig mogelijk is ingericht. Ouderen nemen deel aan bewegingsactiviteiten teneinde hun lichamelijke conditie te verbeteren en de kans op vallen in huis te verkleinen.

Realisering geschiedt door de volgende activiteiten:

- het publiceren van een aantal artikelen en het organiseren van een tentoonstelling;
- het geven van groepsvoorlichting aan 65+ door een serie van drie bijeenkomsten ‘Woonwijs’;
- het geven van individuele voorlichting: huisbezoek aan 80+ met foldermateriaal en het geven van voorlichting aan cliënten van gezinszorg;
- het bieden van praktische ondersteuning via de klussendienst.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig wonende ouderen
Locatie: Rotterdam, deelgemeente Charlois, Tarwewijk
Startdatum: april 1997

Participanten

- GGD Rotterdam e.o.
- Thuiszorg Rotterdam
- Stichting Charlois Welzijn
- Deelgemeente Charlois
- Stichting Consument en Veiligheid
- Zilveren Kruis

Geïntegreerde tandheelkundige zorg in intramurale instellingen

Contactadres

dhr. R. Verfaillie
Zorgcentrum Bernardus
Nieuwe Passeerderstraat 2, 1016 XP Amsterdam
Telefoon: 020-6238131

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is de integratie van tandheelkundige/mondzorg in de dagelijkse zorg voor verpleeghuis- en verzorgingshuisbewoners (pilot Bernardus) en het ontwikkelen van een model waarmee op effectieve wijze goede tandheelkundige/mondzorg aan de patiënten binnen alle verzorgings- en verpleeghuizen in Amsterdam kan worden geboden (vervolgtraject).

Dit probeert men te bereiken middels:

- het opstellen van een behandelplan van iedere nieuwe patiënt die bij de tandarts komt, afhankelijk van het doel van opname;
- het houden van reguliere controles en behandelingen;
- het bieden van reguliere mondzorg door de mondhygiëniste;
- het geven van voorlichting en scholing over de dagelijkse mondzorg door de verzorgenden;
- directe communicatie tussen betrokken uitvoerders;
- het aandacht geven aan preventie.

Praktische informatie

Doelgroepen: verpleeghuispatiënten, hulpbehoevende verzorgingshuisbewoners

Locatie: Amsterdam

Startdatum: januari 1997

Participanten

- Verpleeghuis Bernardus
- Stichting Bijzondere Tandheelkunde
- ZAO
- Sigra sectie V&V
- Ziekenfondsraad
- ATV

Mantelzorg aan moslimouderen

Contactadres

mevr. B. Yilmaz
Nederlandse Islamitische Bond voor Ouderen (NISBO)
Afrikaanderplein 40, 3072 EC Rotterdam
Telefoon: 010-4866290

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- het bevorderen van de discussie over zorgbehoefte, mantelzorg en professionele zorg tussen ouderen en hun kinderen;
- het verkrijgen van achtergrondinformatie over ervaren barrières.

Realisering geschiedt door:

- het ontwikkelen van een methode;
- het organiseren van twaalf proefbijeenkomsten;
- het uitvoeren van een evaluatie.

Praktische informatie

Doelgroep: Turkse en Marokkaanse ouderen en hun kinderen
Startdatum: januari 1998

Participant

- Nederlandse Islamitische Bond voor Ouderen (NISBO)

Experiment zorgcontinuüm

Contactadres

dhr. de Vries
Zorgkantoor Utrecht
Postbus 320, 3800 AM Amersfoort
Telefoon: 033-4455501

Beschrijving van het project

Het doel van het experiment is om meer cliënten te kunnen helpen. Aan de basis van het experiment staat één zorgplan voor de cliënt zodat de zorgverlening beter op elkaar wordt afgestemd. Gestreefd wordt naar lastenverlichting (meer zorguren aan dezelfde cliënt besteden) en doelmatigheidswinst (gelijkblijvend aantal zorguren besteden aan meer cliënten).

Hiertoe gaan verzorgingshuizen hun middelen ook inzetten voor ouderen met een thuiszorgindicatie die bijvoorbeeld wonen in een aanleunwoning, en de thuiszorg zal haar middelen voortaan tevens inzetten voor verzorgingshuisgeïndiceerde ouderen die wonen in de wijk. Door deze uitwisseling van financiële middelen zal het aantal loze uren, als gevolg van lange reistijden, afnemen, waardoor er meer uren voor de directe zorg beschikbaar komen.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een thuiszorgindicatie
Locatie: Utrecht (provincie)
Startdatum: juli 1998

Participanten

- Thuiszorgorganisaties provincie Utrecht (alle)
- Verzorgingshuizen in provincie Utrecht (circa vijftien)

Aanpak poly-farmacie bij ouderen

Contactadres

mevr. I. Elie
Poortwachter in de praktijk, samenwerkingsverband DHV Groot
Gelre en Amicon Zorgverzekeraar
Kostverloren 12, 6661 DZ Elst
Telefoon: 0481-366466

Beschrijving van het project

Doel is het verminderen, indien medisch verantwoord, van medicatiegebruik door ouderen, die (te) lang (te) veel medicatie gebruikt hebben.

De werkwijze is als volgt:

- de huisartsen hebben, samen met een geriater, een protocol voor medicatie-evaluatie opgesteld;
- de huisartsen selecteren patiënten die in aanmerking komen voor medicatieherziening;
- de medicatie van deze patiënten is geëvalueerd aan de hand van het ontwikkelde protocol en er zijn indien nodig veranderingsvoorstellen gedaan;
- deze worden met de opgeroepen patiënt besproken en in overleg wordt de medicatie gestopt of gestart met het afbouwen ervan.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen die (te) veel medicijnen gebruiken
Locatie: Velp
Startdatum: april 1998

Participanten

- DHV Groot Gelre
- Amicon Zorgverzekeraar

Domotica-project

Contactadres

dhr. Th. Mennen
Stichting Zorgcentra Land van Cuijk, locatie Madeleine
Velgertstraat 1, 5833 LL Boxmeer
Telefoon: 0485-583583

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is door het gebruik van telecommunicatie en techniek op afstand zorg te bieden en te garanderen. Ouderen participeren zodat een gelijkwaardigheid tussen vragers en aanbieders van diensten gerealiseerd wordt.

Het aanbod voor ouderen, samenhangend en afgestemd op de vraag, wordt verder ontwikkeld in een afstemming tussen wonen, zorg, welzijn, verkeer en vervoer, arbeid en inkomen. De zelfstandigheid van ouderen wordt bevorderd en ze zijn minder afhankelijk van intensieve voorzieningen.

Hiertoe wordt een multimediale terminal ingezet in 76 woningen die in 1998 gebouwd worden en die tevens voorzien worden van domotica. Daarnaast zullen in de regio nog 24 zelfstandig wonende ouderen verzocht worden mee te doen in dit onderdeel, maar dan zonder de aanwezigheid van domotica. Daarnaast wordt een call-centre opgezet voor sociale alarmering en andere dienstverlening en informatieverstrekking.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Locatie: Land van Cuijk
Startdatum: oktober 1998

Participanten

- Maaslandziekenhuis, Boxmeer

- Stichting Zorgcentra Land van Cuijk
- Stichting Zorgcentra Boxmeer - Sint Anthonis
- Stichting Thuiszorg Brabant Noord-Oost
- Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Oost-Brabant
- Stichting Welzijn voor Ouderen

Transmurale geriatrische afdeling

Contactadres

dhr. Th. Mennen
Stichting Zorgcentra Land van Cuijk, locatie Madeleine
Velgertstraat 1, 5833 LL Boxmeer
Telefoon: 0485-583583

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het creëren van een mogelijkheid om kortduurende opnames te realiseren, waarbij screening en observatie, intensieve multidisciplinaire behandeling en begeleiding en veel aandacht voor een snelle doorstroming van de patiënt naar de uiteindelijke bestemming geboden kunnen worden.

Dit probeert men te bereiken door het openen van een extra afdeling binnen een van de deelnemende zorginstellingen.

Praktische informatie

Doelgroepen: ziekenhuispatiënten met AWBZ-opname-indicatie, CVA-patiënten, patiënten met psychogeriatrische AWBZ-indicatie, patiënten met organisch-psychiatrische ziekte

Locatie: Land van Cuijk

Startdatum: oktober 1998

Participanten

- Maaslandziekenhuis, Boxmeer
- GGZ Land van Cuijk
- Stichting Zorginstellingen Land van Cuijk

Informatieverstrekking aan allochtone ouderen

Contactadres

dhr. H. Peters
Welzijnsstichting Venlo
Postbus 656, 5900 AR Venlo
Telefoon: 077-3541931

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- informatie verstrekken aan allochtone ouderen;
- ontwikkelen van activiteiten voor allochtone ouderen;
- informeren van instellingen ouderenzorg.

Realisering geschiedt door onderzoek, het verstrekken van informatie en het opzetten van activiteiten voor allochtone ouderen.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtone ouderen
Locatie: gemeente Venlo
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Gemeente Venlo
- Welzijnsstichting Venlo
- Symbiose
- Diverse zelforganisaties
- OPV

Publicaties

- Verslag informatiebijeenkomsten Turkse en Marokkaanse ouderen in de gemeente Venlo.
- Verslag zorgverbeteringstraject Molukse ouderen in de gemeente Venlo.

De Overschiese methode

Contactadres

mevr. H. Vliet Vlieland
Stichting Welzijn Ouderen
Abtsweg 115, 3042 GC Rotterdam
Telefoon: 010-4370010

Beschrijving van het project

Doel van het project is het benaderen en activeren van ouderen die zich in een sociaal isolement bevinden.

Werkwijze:

- er wordt een lijst gemaakt van ouderen in Overschie die in aanmerking komen voor extra stimulering om buitenshuis activiteiten te ondernemen. De lijst moet tot stand komen in samenwerking met de thuiszorg, het ouderenwerk, huisartsen, IZS-zorgbemiddeling, ouderenorganisaties, kerkelijke instanties enzovoort;
- alle mensen op de lijst worden meerdere malen per jaar in een persoonlijke brief uitgenodigd mee te doen aan een gezellige dag;
- alle genodigden worden bezocht door vrijwilligers die de ouderen stimuleren om mee te doen;
- de georganiseerde activiteit is speciaal gericht op minder zelfredzame ouderen;
- naast de georganiseerde dagen wordt er een visiteclub opgestart. Ouderen kunnen via de grote activiteit warm gemaakt worden om deel te nemen aan activiteiten uit het algemene aanbod in Overschie of aan de visiteclub. Hier kunnen mensen met dezelfde interesse met elkaar in contact worden gebracht en kunnen nieuwe activiteiten opgestart worden.

Praktische informatie

Doelgroep: (eenzame) ouderen
Locatie: Rotterdamse wijk Overschie
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Ouderenbonden
- Kerken
- Thuiszorg
- IZS Zorgbemiddeling
- Huisartsen
- Stichting Welzijn Ouderen
- Vrijwilligersnetwerk

Dagcentrum voor eenzame ouderen 't Aailaand

Contactadres

mevr. G. Haak-Waringa
Stichting Welzijn Borger/Odoorn
Postbus 2, 7876 ZG Valthermond
Telefoon: 0599-661455

Beschrijving van het project

Doelstelling is de resocialisatie, de maatschappelijke integratie van de oudere te bevorderen. Het betreft een dagactiviteit met als doel het isolement te doorbreken.

Dit probeert men te bereiken door:

- een trainingsmethodiek sociale vaardigheden: sociaal: rekening houden met anderen vaardigheden: vaardigheden die van pas komen in de omgang met anderen;
- sociale assistentie: middels verhelderen en/of verwezenlijken van eventuele problemen.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen die zich in een sociaal isolement bevinden
Locatie: gemeente Borger
Startdatum: maart 1998

Participant

- Stichting Welzijn Borger Odoorn

Publicatie

Publicaties in regionale weekbladen.

Preventieve huisbezoeken 80+

Contactadres

mevr. N.H.J. Roelofs
Stichting Eerstelijns Voorzieningen Almere (EVA)
Postbus 10136, 1301 AC Almere
Telefoon: 036-5488512

Beschrijving van het project

Het doel is door middel van huisbezoeken aan ouderen te inventariseren welke ouderen niet-gerapporteerde morbiditeit hebben en welke belemmeringen ouderen ondervinden in hun functioneren, met als doel hun zelfstandig functioneren te bevorderen.

Dit wil men realiseren door middel van huisbezoeken en het bespreken van resultaten met andere hulpverleners (voornamelijk huisartsen). Naar aanleiding van de gevonden problemen wordt er een behandelplan opgesteld.

Praktische informatie

Doelgroep: hoogbejaarden
Locatie: Almere-Haven
Startdatum: januari 1998

Participant

- Stichting Eerstelijns Voorzieningen Almere (EVA)

Woonadviseur Baarle-Nassau

Contactadres

mevr. K. de Greef
Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ)
Willem II-straat 23, 5038 BA Tilburg
Telefoon: 013-5352625

Beschrijving van het project

Doel van de inzet van een woonadviseur is dat ouderen knelpunten in de woon-situatie vroegtijdig aanpakken. Ouderen met een eigen woning worden gestimu-leerd deze te verbeteren, in plaats van te verhuizen naar een (beperkt beschik-bare) huurwoning.

De woonadviseur, die is aangehaakt bij de Regionale Stichting Welzijn Oude-ren, geeft gratis advies aan alle 55-plussers van Baarle-Nassau, in principe op initiatief van de oudere zelf.

Ouderen die op de wachtlijst staan van de woningcorporatie of die in de woonwensen-enquête hebben aangegeven te willen verhuizen of woonproble-men te ervaren, worden door de woonadviseur benaderd. In een gesprek bij de oudere thuis wordt de woonsituatie in kaart gebracht aan de hand van de senio-ren Thuis-Test. Zowel de woonomgeving als verschillende aspecten van de woning komen hierin aan bod. De oudere geeft daarbij zelf aan of hij of zij iets als een probleem ervaart. Gezamenlijk wordt gezocht naar een oplossing. Na afloop van het huisbezoek stelt de woonadviseur een persoonlijk woonplan op, dat aan de oudere wordt toegezonden.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig wonende ouderen
Locatie: gemeente Baarle-Nassau
Startdatum: november 1996

Participant

- Regionale Stichting Welzijn Ouderen Chaam/Baarle Nassau

Publicaties

- K. de Greef, *Woonadviseur Baarle-Nassau*, Tilburg: Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ), 1998.
- K. de Greef, 'Woonadvies voor ouderen; wie vaart er wel bij?', *Infobundel Ouderenwerk*, 1998, 2, p. 16-17.

Implementatie TNO-project goed oud worden

Contactadres

dhr. N. Brederode
Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ) afd. Brabants
Steunpunt Bewegingsactiviteiten en Gezondheid
Willem II straat 23, 5038 BA Tilburg
Telefoon: 013-5352625

Beschrijving van het project

Doel is langer zelfstandig (thuis) functioneren van inactieve 65-plussers.
Dit wil men bereiken door middel van een cursusaanbod, bestaande uit:

- voorlichting (door een seniorenvoorlichter);
- bewegingsoefeningen (SMILE).

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig thuiswonende, inactieve ouderen
Locatie: Noord-Brabant
Startdatum: 1997

Participanten

- TNO-PG (initiator)
- GGD/Midden Brabant (scholing seniorenvoorlichters)
- BOZ/afd. BSBG/MBvO (scholing MBvO-docenten)
- Welzijnsorganisaties (uitvoering)
- Ouderenorganisaties (uitvoering)
- Thuiszorgorganisaties (uitvoering)

Zorgmap verpleging en verzorging

Contactadres

mevr. M. Olthof
Unie KBO
Oranje Nassaulaan 1, 5211 AR 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-6123475

Beschrijving van het project

Doel is het ontwikkelen en testen van de eerste druk van de zorgmap verzorging en verpleging met als doel:

- het verhogen van de kennis bij doelgroepen patiënten/consumenten, mantelzorgers en hulpverleners omtrent verzorging en verpleging;
- het bieden van steun aan individuele patiënten/consumenten en directe omgeving bij het maken van keuzes in het beschikbare aanbod.

De map is ontwikkeld en door een lezerspanel getest (ZON-project). Vervolgens is de map uitgebracht. In de map is een vragenlijst over de map opgenomen. Als men vragen heeft, kan men terecht bij de landelijke gezondheidstelefoon.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Startdatum: januari 1997

Participanten

- Zorgonderzoek Nederland (ZON)
- Stichting Augustus
- Unie KBO

Publicatie

Publicaties in diverse tijdschriften waaronder: *Infobulletin ZON, Patiënt in Perspectief, Zorg en Welzijn.*

Netwerk geriatricie Zuid-Limburg

Contactadres

dhr. W.J.M. Beeren
Stichting Ziekenzorg Westelijke Mijnstreek
Postbus 5500, 6130 MB Sittard
Telefoon: 046-4597705

Beschrijving van het project

Doel is het optimaliseren van de zorg aan geriatrische patiënten en cliënten door middel van:

- het opbouwen van een sluitend stelsel van voorzieningen waaraan alle algemene en ouderenzorgvoorzieningen deelnemen die voor de geriatrische patiënt en cliënt van belang zijn;
- een vloeiend verloop van patiëntenstromen tussen voorzieningen te bewerkstelligen;
- het verbeteren van de communicatie tussen voorzieningen en professionals onderling;
- het transmuraliseren van de specifieke deskundigheid op het gebied van de geriatricie.

Om deze doelstellingen te realiseren zullen gedurende drie jaar systematisch projectactiviteiten worden ontwikkeld, gericht op verbetering van de kwaliteit van zorg voor geriatrische patiënten en cliënten. Geconcentreerd wordt op vier thema's, te weten:

- verbetering inzet klinische geriatricie;
- verbetering van de patiëntenrouting;
- preventie;
- samenhang met de geestelijke gezondheidszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: geriatrische patiënten
Locatie: regio Zuid-Limburg
Startdatum: april 1997

Participanten

- Stichting Ziekenzorg Westelijke Mijnstreek
- NZi
- Academisch Ziekenhuis Maastricht
- Verpleeghuizen
- Verzorgingshuizen
- Thuiszorgorganisaties
- RIAGG
- Ziekenhuizen
- Psychiatrische Ziekenhuizen
- Welzijn ouderen
- Patiënten/consumentenverenigingen
- RIO
- Verzekeraar
- Provincie
- Huisartsen

Geriatrisch netwerk

Contactadres

mevr. C.D.M.M. Beks
Stg. Verpleging en Verzorging Eindhoven e.o. (SVVE)
Parklaan 97, 5613 BC Eindhoven
Telefoon: 040-2610179

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het opzetten van een geriatrisch netwerk waarin aandacht wordt geschonken aan het organiseren van zogenaamde GAAZ-bedden.

Binnen het verpleeghuis worden een tiental bedden als GAAZ-bedden in gebruik genomen. In gezamenlijkheid met de twee ziekenhuizen wordt een klinisch geriater als medebehandelaar aangesteld, terwijl het verpleeghuis zorg draagt voor de verpleging en verzorging. Daarnaast zal er een expertisecentrum geriatrie in het Diaconessenziekenhuis gerealiseerd worden en zal de polikliniek van de SVVE in gezamenlijkheid ondersteund worden.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met complexe problematiek
Locatie: Eindhoven e.o.
Startdatum: januari 1999

Participanten

- SVVE/Verpleeghuis Dommelhoef
- Diaconessenziekenhuis
- Elkerliek Ziekenhuis

Geriatrisch observatie- en adviescentrum

Contactadres

mevr. L.C. Zuidveld
Verpleeghuis De Sterrenlanden
Minnaertweg 4, 3328 HN Dordrecht
Telefoon: 078-6172333

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is een vroegtijdige diagnostiek en advisering met betrekking tot behandeling van ouderen in de eerste lijn. Dit centrum maakt deel uit van het geriatrisch circuit en zal hopelijk in de toekomstige RIO z'n plek vinden.

Hiermee maakt men gebruik van de bestaande informatie van de thuiszorg en het RIAGG. Een samengesteld multidisciplinair team onderzoekt en observeert de oudere bij voorkeur in de eigen woonomgeving op basis van de aangemelde problematiek (door de huisarts). Het team geeft binnen een vastgestelde termijn advies aan de verwijzer (na dit eerst met de betrokkene besproken te hebben).

Praktische informatie

Doelgroep: geriatrische patiënten
Locaties: Dordrecht, Sliedrecht
Startdatum: juni 1998

Participanten

- Verpleeghuis De Sterrenlanden in Dordrecht
- Verpleeghuis Waerthove in Sliedrecht
- Merwedeziekenhuis in Dordrecht/Sliedrecht
- RIAGG

Flexzorg

Contactadres

mevr. I. Hofste
Zorgcentrum Hardenberg, locatie Oostloorn
Van Speyckstraat 14, 7772 ZC Hardenberg
Telefoon: 0523-263093

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is verzorgingsbehoeftige ouderen een gelijkwaardig alternatief te bieden voor opname in het verzorgingshuis. Hiertoe wordt in de thuissituatie zorg geboden die vergelijkbaar is met de zorg in een verzorgingshuis. Uitgangspunt bij dit project is vraaggestuurde zorg.

Dit probeert men te bereiken door:

- de inzet van twee zorgbemiddelaars. Deze stellen voor elke cliënt een individueel zorgplan samen. De zorgbemiddelaar coördineert deze zorg; biedt steun en begeleiding aan de cliënt en diens verzorger(s) en beheert een flexibel zorgbudget;
- het beschikbaar stellen van een flexibel zorgbudget. Als basis bestaat een individueel zorgpakket uit de diensten van bestaande (professionele en vrijwillige) organisaties.

Daarboven op kan met behulp van het flexibele zorgbudget extra zorg/diensten worden ingekocht;

- het bieden van garanties op zorg.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met verzorgingshuisindicatie

Locaties: Hardenberg - bebouwde kom (eerste jaar), Hardenberg - buitengebieden (tweede jaar)

Startdatum: januari 1997

Participanten

- Zorgcentrum Hardenberg
- Thuiszorg Salland

Nachtverzorging somatiek

Contactadres

mevr. L. Zachariasse
Stichting PARCO, locatie Prinsenhof
Gravin van Stolberglaan 1, 2263 AA Leidschendam
Telefoon: 070-3170590

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is opname in het verpleeghuis te voorkomen of uit te stellen door de thuissituatie te ontlasten.
Dit probeert men te bereiken door structureel nachtzorg aan te bieden, waarbij de verpleeghuisfaciliteiten beschikbaar zijn.

Praktische informatie

Doelgroepen: cliënten met verpleeghuisindicatie, cliënten met dagbehandelingsindicatie
Locaties: Leidschendam, Voorburg, Mariahoeve, Wassenaar
Startdatum: november 1997

Participanten

- Verpleeghuis Prinsenhof
- Thuiszorgorganisaties
- Zorgverzekeraars
- Vervoersdiensten
- Indicatiecommissies (bij uitbreiding doelgroep)

Ergocentrum Gooi-Noord

Contactadres

mevr. C. Beckmen-Carp
Stichting Gooimeent - ergocentrum Gooi-Noord
Postbus 6085, 1400 HB Bussum
Telefoon: 035-6954411

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het uitvoeren van ergotherapeutische behandelingen aan huis, waardoor patiënten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Dit tracht men te bereiken door advisering, behandeling, instructie en trajectbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: voornamelijk ouderen
Locaties: Gooi-Noord:, Weesp, Muiden, Muiderberg, Huizen, Laren, Blaricum, Naarden, Bussum, Eemnes, Baarn
Startdatum: januari 1997

Participanten

- Verpleeghuis Theodotion, Laren
- Stichting Gooimeent (Naarderheem, Naarden)
- Stichting Gooizorg (Stichtse Hof, Laren)

Mantelzorgproject

Contactadres

mevr. G. 's Graeuwen
PCSO/Zorgcentrum Atrium
Karel Doormanstraat 343, 3012 GH Rotterdam
Telefoon: 010-4120524

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het garant staan voor het totale welzijn van ouderen;
- het ondersteunen van de mantelzorg in het cliëntensysteem om overbelasting mantelzorg te voorkomen.

Realisering geschiedt door:

- de mantelzorgassistenten te laten werken onder leiding van een coördinator;
- de coördinator stelt de indicatie vast te laten stellen in overleg met andere hulpverleners, zoals thuiszorg, zorgbemiddelaars en ouderenwerk.

Praktische informatie

Doelgroepen: verzorgingshuis-geïndiceerden, niet-geïndiceerde wijkbewoners met service-pluspakket

Locatie: Rotterdam, wijk Cool/Stadsdriehoek

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Zorgcentrum Atrium, in afstemming met:
- Thuiszorg
- Ouderenwerk
- Verpleeghuis Antonius Binnenweg

Publicatie

Mantelzorgproject, Prot.Chr. Zorggroep Rijnmond, Locatie Zorgcentrum Atrium, 1997.

Video-interactiebegeleiding

Contactadres

mevr. A. Revenberg
Het Zonnehuis
Dorpstraat 49, 7361 AR Beekbergen
Telefoon: 055-5061220

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is de kwaliteit van zorg te verhogen door de benaderingswijzen van psychogeriatrische bewoners te integreren in de zorg en door het uitbreiden en optimaliseren van contactmogelijkheden.

Door middel van videobeelden wordt samen met de zorgverlener gekeken hoe de communicatie tussen dementerende en zorgverlener verloopt. In een aantal bijeenkomsten van de VIB'er met de zorgverlener wordt bewust gewerkt aan het verbeteren van de communicatie met de dementerende. Wanneer er meer momenten van geslaagde communicatie tussen dementerende en zorgverlener zijn en het contact goed is, kan er optimale zorg verleend worden.

Door gebruik te maken van videobeelden worden zorgverleners meer bewust gemaakt van de vele, soms zwakke, contactinitiatieven van de psychogeriatrische bewoner.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische bewoners
Locatie: Zonnehuis te Beekbergen
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Zonnehuis te Beekbergen
- Verpleeghuis De Hazelaar te Tilburg
- Orion te Tilburg

Sport en bewegen

Contactadres

dhr. M.M. Blom
Alzheimerstichting
Postbus 183, 3980 CD Bunnik
Telefoon: 030-6596223

Beschrijving van het project

Het project heeft tot doel een sportactiviteitsaanbod te ontwikkelen voor thuiswonende dementerenden in de beginfase van de dementie. Via een experiment in de regio Breda worden mogelijkheden en voorwaarden voor een dergelijk aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten onderzocht.

Hiertoe voert een ervaren sportdocent in een groep met maximaal twaalf deelnemers en onder begeleiding van een professionele hulpverlener gedurende een periode van drie maanden wekelijks de activiteiten uit. De zes dementerenden worden begeleid door een zorgend familielid of een vrijwilliger. De activiteiten worden aangepast aan de lichamelijke en cognitieve conditie van de deelnemers. De bijeenkomsten worden regelmatig met de zorgende familie geëvalueerd middels een werkboek en een tussentijds interview. De ervaringen van het experiment worden via een studiemiddag overgedragen aan regionale Alzheimerverenigingen en professionele hulpverleners. Aan de deelnemende organisaties wordt een projectbeschrijving of draaiboek ter beschikking gesteld.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende dementerenden en hun partners
Locatie: Breda en omgeving
Startdatum: november 1997

Participanten

- Stichting Spel en Sport
- Alzheimervereniging Breda
- Atletiekvereniging Sprint
- Diverse regionale instellingen

De vereniging

Contactadres

dhr. J. van der Hammen
Zorgcentrum Eemersveld, locatie Lisidunahof
Lisidunalaan 18, 3833 BS Leusden
Telefoon: 033-4942224

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het ontwikkelen en aanbieden van extra activiteiten op het gebied van ontspanning en recreatie, gefinancierd buiten het budget van het verpleeghuis om.

Hiertoe is een externe begeleidingscommissie ingesteld, bestaande uit medewerkers en vrijwilligers met verschillende deskundigheden (ervaring in de reiswereld, sponsoring, activiteiten). Deze maken per jaar een plan en begroting en zorgen ook voor de financiering. Activiteiten die ondernomen worden zijn: bewonersvakanties (ca. 80 personen per jaar), bioscoop, diners, dagtochten, activiteiten in de huiskamers (georganiseerd door activiteitenbegeleiders en ziekenverzorgenden), paardrijden in de manege zonder drempels en visite-service. Het activiteitenaanbod wordt zodanig samengesteld dat er voor alle psychogeriatrische bewoners mogelijkheden zijn om aan een of meerdere activiteiten deel te nemen. Daarnaast wordt er voor het verzorgingshuis een aanbod samengesteld dat past bij hun wensen en mogelijkheden.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische bewoners
Locatie: Leusden
Startdatum: oktober 1997

Participant

- Eemersveld, locatie Lisidunahof

Dementie onder moslimouderen

Contactadres

mevr. B. Yilmaz
Nederlandse Islamitische Bond voor Ouderen (NISBO)
Afrikaanderplein 40, 3072 EC Rotterdam
Telefoon: 010-4866290

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- ontwikkelen en uittesten van een voorlichtingsmethodiek;
- verzamelen van achtergrondinformatie ten behoeve van ontwikkeling adequate ondersteuning.

Men probeert dit te bereiken door middel van:

- een methode te ontwikkelen;
- proefbijeenkomsten (zowel voor ouderen als voor familie);
- stages bij zorginstellingen;
- werkgroep van imams;
- studiereis naar Turkije.

Praktische informatie

Doelgroepen: Turkse en Marokkaanse ouderen, familie van Turkse en Marokkaanse ouderen

Locatie: Noord-Holland

Startdatum: maart 1996

Participant

- Alzheimerstichting

Publicaties

- D. Kloosterboer, S. Damra, *Dementie onder allochtone ouderen: een inventarisatie*, Amsterdam: TISBO/ACB.
- B. Yilmaz, *Dementie en psychische problematiek onder moslimouderen*, Rotterdam: NISBO.

Psychogeriatrische thuiszorgondersteuning

Contactadres

dhr. R. Beeuwkes
Beeuwkes Thuiszorg
Hoenderweg 1, 6712 CA Ede
Telefoon: 0318-655064

Beschrijving van het project

Het project is erop gericht om onnodig vroegtijdige opname van een dementerende in een verpleeghuis te voorkomen.

Hiertoe wordt thuiszorgondersteuning aan dementerende patiënten geboden.

Dit bestaat uit twee elementen:

- een gedegen onderzoek door het RIAGG van de persoonlijke situatie (ziektebeeld, sociaal systeem, activiteitenpatroon), waarop een zorgplan wordt gebaseerd;
- daadwerkelijke zorgverlening door de thuiszorg gericht op herstel/handhaving van evenwicht tussen draagkracht en draaglast van betrokkene, waardoor:
 - geestelijke achteruitgang zoveel mogelijk wordt vertraagd;
 - psychopathologie van mantelzorgers voorkomen wordt;
 - kwalitatief verantwoord langer thuiswonen wordt bevorderd.

Praktische informatie

Doelgroep: dementerenden in een vroeg stadium
Locatie: Veluwe-vallei
Startdatum: januari 1997

Participanten

- Beeuwkes Thuiszorg
- RIAGG Veluwe-vallei

Publicatie

A. Nouws, Project PGTO, *Nieuwsbrief van het Netwerk Dementie*, 1, 1997, 2.

Toezichthouden thuis en technologie

Contactadres

mevr. H. Stoop
Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ)
Willem II straat 23, 5038 BA Tilburg
Telefoon: 013-5352625

Beschrijving van het project

Het project bestaat uit drie fasen. De doelstellingen zijn:

- fase I: in hoeverre kunnen technologieën het toezicht houden overnemen of de uitvoering hiervan verlichten volgens primaire verzorgers van dementerenden? Welke eisen stellen primaire verzorgers aan nieuwe technologieën?;
- fase II: aan de hand van de resultaten productontwikkeling/aanpassing;
- fase III: toetsing van producten in de thuissituatie van primaire verzorgers. Realisering geschiedt door:
 - fase I: het uitvoeren van een panelonderzoek. Deelnemers/experts zijn de primaire verzorgers van dementerenden; zij toetsen technologie, ideeën/producten op effectiviteit, wenselijkheid, mate van acceptabel zijn en stellen een eisenpakket op;
 - fase II: productaanpassing in samenwerking met producenten;
 - fase III: experimenten in de thuissituatie.

Praktische informatie

Doelgroepen: primaire verzorgers van psychogeriatrische ouderen, thuiswonende psychogeriatrische ouderen
Startdatum: mei 1997

Participanten

- Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ)
- PON

- Alzheimer Vereniging Breda
- Steunpunt Mantelzorg Breda

Publicatie

H. Stoop, A. Groen, *Toezichhouden en technologische hulpmiddelen thuis*,
Tilburg: Zorgvernieuwing Psychogeriatric BOZ/PON, 1998.

Wijziging dagritme, slapen, rust, voeding

Contactadres

dhr. B. Vanse
Het Zonnehuis
Dillenburgsingel 5, 3136 EA Vlaardingen
Telefoon: 010-4759595

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is een verbetering van het 24-uursritme van ernstig demente bewoners bewerkstelligen, waarbij door beter verdeelde rusttijden en voeding op afwijkende tijden het algemeen welbevinden van een bewoner zowel lichamelijk als psychisch wordt verbeterd.

Dit probeert men te bereiken middels:

- scholing van het personeel;
- inventarisatie van het huidige dagritme van de bewoners;
- inventarisatie van het gewenste dagritme van de bewoners;
- overeenkomsten inventariseren;
- organisatieaanpassing;
- voorlichting aan familieleden;
- implementatie van dagritme.

Praktische informatie

Doelgroep: demente bejaarden op verzorgings- en verplegingsniveau
Locatie: Zonnehuis te Vlaardingen
Startdatum: maart 1998

Participant

- Het Zonnehuis, Vlaardingen

Somatische meerzorg en zorgwoningen

Contactadres

mevr. W.M. Gaasbeek
St. Antonia verpleeghuis
Industrieweg 115, 7060 AA Terborg
Telefoon: 0315-338111

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van verpleeghuiszorg aan somatische bezoekers die nog thuis of in een verzorgingshuis wonen, gedurende enkele dagen per week, ter ontlasting van de thuiszorg, in de hoop de bezoekers zo lang en zo goed mogelijk thuis te laten wonen. Het betreft 'onderhoud', geen revalidatie.

Dit tracht men te bereiken door het beschikbaar stellen van een aantal appartementen met verpleeghuiszorg aan mensen die in principe uitgerevalideerd zijn, maar die (door wachtlijsten) nog niet naar huis of naar een verzorgingshuis kunnen. Hiermee biedt men woonruimte met zorg aan. Daarnaast is er een ruimte beschikbaar waar gedurende vijf dagen per week van 10.00 - 17.00 uur daginvulling geboden wordt door ziekenverzorgenden, activiteitenbegeleiders, fysiotherapeuten en logopedisten.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronische somatische patiënten met verpleeghuisindicatie, uitbehandelde revalidatiepatiënten
Locaties: Wisch, Gendringen, Dinxperlo, Bergh, Doetinchem
Startdatum: maart 1997

Participanten

- Verpleeghuis St. Antonia
- Verpleeghuis Den Es
- Slingeland Ziekenhuis

Steunpuntenbeleid

Contactadres

dhr. Th. Mennen
Stichting Zorgcentra Land van Cuijk, locatie Madeleine
Velgertstraat 1, 5833 LL Boxmeer
Telefoon: 0485-583583

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is ouderen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen dorpsgemeenschap te laten wonen. Een steunpunt is een beschermde woonvorm waarmee uitstel en mogelijk afstel van opname in intramurale voorzieningen bevorderd wordt.

Dit probeert men te bereiken middels:

- klantgericht te werken waarbij de cliënt en diens belang en hulpvraag centraal staan;
- het leveren van de zorg in de thuissituatie;
- 24-uurs zorgregeling;
- alarmering;
- maaltijdvoorziening;
- dagopvang;
- telefooncirkel.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met psychische of sociale problemen, ouderen met lichamelijke aandoeningen
Locatie: Regio Land van Cuijk
Startdatum: januari 1997

Participanten

- Stichting Zorgcentra Land van Cuijk

- Stichting Zorgcentra Boxmeer St. Anthonis
- Stichting Zorgcentrum voor Ouderen Landerd
- Stichting Thuiszorg Brabant Noord-Oost
- Stichting Welzijn Ouderen

Zorgsteunpunt Koningin Wilhelminahof

Contactadres

dhr. J.H. Nooy van der Kolff
Zorgsteunpunt Koningin Wilhelmina Hof
Essenkamp 35, 3888 LL Uddel
Telefoon: 0577-402010

Beschrijving van het project

Doel is aan ouderen en gehandicapten zodanige hulp en zorg beschikbaar stellen dat zij zelfstandig in eigen omgeving kunnen blijven wonen. Daarnaast het (re)activeren en (re)socialiseren van ouderen in de Uddelse samenleving en daardoor vereenzaming te voorkomen.

Realisering geschiedt als volgt:

- voor wat betreft ouderen: het aanbieden van zorgwoningen (woonzorgfunctie) en seniorenwoningen, alle tezamen een hofje vormend (bescherming, veiligheid) midden in het dorp, waarin echter ook vier multifunctionele woningen en drie appartementen zijn opgenomen bewoond door jongeren. Totaal 23 woningen;
- voor wat betreft het steunpunt in engere zin: het aanbieden van dagverzorging, thuiszorg, fysiotherapie, trombosedienst, huisartsenlaboratorium enzovoort, het aanbieden van diverse vormen van activiteiten voor ouderen, open eettafel (warme maaltijd), open inloop voor ontmoeting en gezelligheid voor alle 55-plussers in Uddel en omgeving;
- voor wat betreft gehandicapten: er zijn in het complex zes aaneengesloten wooneenheden voor ernstig meervoudig gehandicapten met 24-uursbegeleiding door Philadelphia Zorg.

Praktische informatie

Doelgroepen: zorgbehoevende ouderen en ouderen in het algemeen, meervoudig gehandicapten

Locaties: Uddel, Meerveld, Nieuw-Milligen, Elspeet, Garderen, Speuld
Startdatum: mei 1998

Participanten

- Gemeenschapswerk van Ouderen Uddel
- Coördinatie Ouderenwerk Apeldoorn
- Stichting Vrijwillige Hulpdienst Uddel
- Woningstichting Beter Wonen Loenen
- Stichting PC Woon- en Zorgcentra Apeldoorn
- Stichting Philadelphia Zorg Vierhouten
- Stichting Thuiszorg Veluwe Harderwijk

Publicaties

- Uniek Zorgsteunpunt in Uddel, *Woningraad Magazine*; 1998, 12, p. 27.
- Eerste transcategoriale zorgproject van start, *Zorg en ondernemen*, 9, 1998, 6, p. 5.
- Iets heel nieuws, *Markant*, 3, 1998, 6, p. 8.
- I. Znidarsic, Grensoverschrijdende samenwerking, *Ziekenhuis en Instelling*, 14, 1998, 9, p. 18-19.

Wiekslag

Contactadres

dhr. A.H.T. Witlox
Daelhoven, verpleegthuiszorg Baarn/Soest
Graanakker 11, 3764 BM Soest
Telefoon: 035-6036300

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van verpleeghuiszorg in een huiselijke omgeving in een kleinschalige woonvorm, gelegen in een woonwijk, aan twaalf demente ouderen (met een psychogeriatrische verpleeghuisindicatie). Dit tracht men te bereiken door het bieden van verpleeghuiszorg (alle betrokken disciplines) in multidisciplinair verband. Er wordt structuur geboden aan de hand van dagelijkse activiteiten, waarbij men de bewoners betreft, zoals koken, wassen, boodschappen doen, en dergelijke.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische verpleeghuisbewoners
Locaties: Soest, Baarn
Startdatum: maart 1999

Participanten

- Verpleeghuis Daelhoven te Soest
- Provincie Utrecht
- Zorgverzekeraar Anova
- Woningbouwvereniging SCW te Amersfoort
- Gemeente Soest

Publicatie

H. Kroonsberg, *De Wiekslag; woon- en zorgvoorziening dementerende ouderen Soest*, Soest/Utrecht: Gemeente Soest en Provincie Utrecht, 1995.

Plaatsing naar leefsferen

Contactadres

mevr. A. van Gorp
Verpleeghuis Cornelia
Emil Sandstromweg 2, 4301 NW Zierikzee
Telefoon: 0111-412651

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is een omgeving te bieden die aansluit op de achtergrond, de opvoeding, het gezinsleven en de interesses van de cliënten.

Dit probeert men te realiseren middels:

- leefsfeerdifferentiatie, bijvoorbeeld plattelandsleefsfeer of Hollandse leefsfeer of ambachtelijke leefsfeer;
- de inrichting van de huiskamers, de attitude en activiteiten van een team benadrukken zodat een leefsfeer wordt gecreëerd waar de bewoners/cliënten zich thuis kunnen voelen;
- participatie van de activiteitenbegeleiding;
- zoveel mogelijk goede informatie vooraf te geven om een rechtstreekse plaatsing te bewerkstelligen.

Praktische informatie

Doelgroepen: psychogeriatrische patiënten, cliënten bijzondere zorg (psychiatrie)

Startdatum: juni 1997

Participant

- Verpleeghuis Cornelia

Hulp aan huis Groningen

Contactadres

mevr. M. van Imhoff
Jeugdzorg Groningen (Hulp aan Huis)
Haydnlaan 6, 9722 CH Groningen
Telefoon: 050-5262677

Beschrijving van het project

Het project betreft een programma voor intensieve ambulante gezinsbehandeling van gezinnen in crisis, gezinnen met ernstige opvoedingsproblemen en multiprobleemgezinnen.

Doel van het project is:

- het voorkomen van uithuisplaatsing van kinderen/jongeren van 0-18 jaar;
- het verkorten van opnames (dagbehandeling/residentiële behandeling);
- ontwikkelen van en uitvoering geven aan de functie intensieve ambulante gezinsbehandeling.

Realisering geschiedt door:

- de ontwikkeling en uitvoering van vijf behandelvarianten in de provincie Groningen;
- ontwikkeling/uitvoering en organisatie van scholings- en trainingsprogramma ten behoeve van de projectmedewerkers;
- meewerken aan evaluatie en onderzoeksprogramma naar de effecten van de geboden hulp (EPI-Duivendrecht).

Praktische informatie

Doelgroep: gezinnen met ernstige opvoedingsproblemen
Locatie: Groningen (provincie)
Startdatum: november 1996

Participanten

- Jeugdzorg Groningen
- Stichting GGZ
- Universitair Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie

Aanbod in programma's voor volwassenen

Contactadres

dhr. R.F.A. Boon
De Gelderse Roos Arnhem
Velperweg 11, 6824 BC Arnhem
Telefoon: 026-3723111

Beschrijving van het project

Het doel is het invoeren van een programmastructuur die alle activiteiten van de MFE Volwassenen omvat. In eerste instantie gaat het om het aanbod dat de Gelderse Roos Arnhem kan leveren.

Later zal dit worden uitgebreid met aanbod van de PAAZ van ziekenhuis Rijnstate en andere instellingen.

Gedurende de looptijd van het project wordt een aantal doelgroepgerichte transmurale zorgprogramma's beschreven. In ieder geval betreft dit: stemmingsstoornissen (incl. bipolair); psychotische stoornissen; angststoornissen en borderline.

Daarnaast wordt een programma Onderzoek en Advies uitgewerkt en worden algemene modules beschreven die toegankelijk zijn voor cliënten uit meerdere programma's (onder andere de modules Crisisinterventie en Sekse-specifieke Hulpverlening). Er is gekozen voor een pragmatische en tijdsintensieve werkwijze: telkens moet er binnen enkele maanden een programmabeschrijving op tafel liggen waarmee een start in de praktijk gemaakt kan worden (waarna het programma zich verder zal ontwikkelen).

Praktische informatie

Doelgroep: volwassenen met ernstige psychische/psychiatrische problemen
Locaties: Arnhem, Elst, Heteren, Huissen, Renkum, Rheden, Rozendaal, Dui-
ven (alleen ambulante hulp), Westervoort (alleen ambulante hulp)
Startdatum: oktober 1997

Participant

- De Gelderse Roos Arnhem

Publicaties

- De Gelderse Roos Arnhem afdeling Volwassenen: *Het aanbod in programma's. Projectplan*, 1997.
- *Kaders in de programmaontwikkeling afdeling Volwassenen*, 1997.

Dialectische gedragstherapie

Contactadres

dhr. J. Hegeman
De Opmaat voor Geestelijke gezondheidszorg
Laan van Driene 101, 7552 EN Hengelo
Telefoon: 074-2560256

Beschrijving van het project

Doel is cliënten met een ernstige Borderline Persoonlijkheids Stoornis gedurende één jaar een behandelprogramma aan te bieden met de volgende doelen:

- vermindering van suïcidale en zelfbeschadigende gedragingen;
- vermindering therapieverstorend gedrag;
- vermindering gedrag dat de kwaliteit van leven vermindert.

Cliënten volgen een programma gedurende één jaar bestaande uit:

- wekelijkse vaardigheidstraining (tweeënhalf uur);
- wekelijks individueel psychotherapie (één uur);
- mogelijkheid bieden van 7 x 24 uur telefonische consultatie met psychotherapeut voor als er een crisis ontstaat.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten Borderline Persoonlijkheids Stoornis
Locaties: Midden- en Oost-Twente:, Haaksbergen, Markelo, Goor, Borne, Denekamp, Oldenzaal, Hengelo, Enschede
Startdatum: april 1998

Participanten

- RIAGG Midden-Twente Hengelo
- RIAGG Enschede
- Twents Psychiatrisch Ziekenhuis Enschede

Publicaties

- J. Hegeman, S. Meyer, *Projectnota D.G.T.*
- S. Meyer, D.G.T., *Intern blad Twents Psychiatrisch Ziekenhuis.*

Arbeid en GGZ

Contactadres

dhr. A.C.P. Burgmans
RIAGG Noord-Limburg
Postbus 368, 5900 AJ Venlo
Telefoon: 077-3550222

Beschrijving van het project

Het project heeft als doel:

- het optimaliseren van arbeidshulpverlening in de AGGZ;
- het optimaliseren van de samenwerking tussen AGGZ-curatie en sociaal geneeskundige sector;
- preventie van arbeidsgerelateerde ernstige psychische problematiek.
Eén en ander probeert men te bereiken door:
- specifiek aandachtsgebied van een taakgroep die bestaat uit twee curatieve en twee preventiewerkers;
- interne consultatie en deskundigheidsbevordering;
- provinciale werkgroep van RIAGG-medewerkers en vertegenwoordigers van sociaal-geneeskundige sector gericht op subregionale samenwerking;
- cursus ‘aanpakken van werkstress’;
- specifieke arbeidshulpverlening onder de noemer van Chronisch Stress Syndroom.

Praktische informatie

Doelgroepen: mensen met arbeidsgerelateerde psychische problemen, mensen met dreigende arbeidsgerelateerde psychische problemen

Locaties: Noord-Limburg, Venlo, Venray, Tegelen, Beesel, Kessel, Maasbree, Helden, Sevenum, Grubbenvorst, Broekhuizen, Meerlo-Wanssum, Arcen en Velden, Bergen, Meijel, Horst

Startdatum: november 1995

Participanten

- Riagg Noord-Limburg
- GAK
- Arbodiensten

Psycho-educatie aan groepen betreffende unipolaire stoornissen

Contactadres

dhr. A. Honig
AZM, afdeling Psychiatrie
Postbus 5800, 6202 AZ Maastricht
Telefoon: 043-3877443

Beschrijving van het project

Het doel is het geven van psycho-educatie aan patiënten en hun partners in groepen: voorlichting, acceptatie van ziekte, herkennen van recidieven, herkennen van kwetsbaarheden, leren praten over unipolaire depressie. Realisering door het geven van groepsgerichte voorlichting aan koppels patiënt en partner/familieelid.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met recidiverende depressies
Startdatum: januari 1996

Participanten

- Academisch Ziekenhuis Maastricht
- RIAGG Maastricht afdeling SPD

Coördinatiepunt Opmaat

Contactadres

mevr. B. Vermeiden
Coördinatiepunt Opmaat
Ijsbaanpad 8, 1076 CV Amsterdam
Telefoon: 020-6735239

Beschrijving van het project

Het coördinatiepunt Opmaat organiseert adequate hulp voor moeilijk plaatsbare jeugdigen door de beschikbare capaciteit van de zorgaanbieders in de regio Amsterdam beter in te zetten.

Dit schept gezamenlijke verplichtingen:

- het activeren van het samen denken over ieders eigen aanbod;
- het samenstellen en creëren van combinaties van hulpverlening;
- het vormgeven aan samenwerking die door deze werkwijze ontstaat.

Na aanmelding wordt de volgende procedure voorgesteld:

- eerst wordt bezien of op basis van bestaand aanbod of een combinatie van bestaand aanbod hulp op maat gerealiseerd kan worden;
- als dit niets oplevert, wordt een extra beroep gedaan op het creatief vermogen van de groep aangezien er nieuw aanbod gecreëerd moet worden. Dit aanbod moet op zo kort mogelijke termijn uitgevoerd kunnen worden. Als dit nieuwe aanbod extra inzet van manskracht noodzakelijk maakt, beschikt het Coördinatiepunt over extra middelen om dit te realiseren;
- als besloten is welk aanbod het meest adequaat is, wordt dit door de case-manager Bureau Jeugdzorg verder uitgevoerd.

Praktische informatie

Doelgroep: moeilijk plaatsbare jongeren/jeugdigen
Locatie: Amsterdam
Startdatum: april 1998

Participanten

- Afra Boddaert, Amstelslad en SaC
- Triversum en PI
- SPA en MKD
- Bureau Jeugdzorg

Vroegsignalering en vroege interventies bij patiënten met schizofrenie

Contactadres

dhr. B. van Meijel
Academisch Ziekenhuis Utrecht, divisie Psychiatrie
Postbus 85500, 3508 GA Utrecht
Telefoon: 030-2508297

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn het ontwikkelen en testen van een protocol voor vroegsignalering en vroege interventie, gericht op terugvalpreventie bij patiënten met schizofrenie.

Dit wil men bereiken door:

- beschrijvend onderzoek naar bestaande methoden van vroegsignalering en vroege interventie;
- protocolontwikkeling;
- effectiviteitsonderzoek.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met schizofrenie
Startdatum: februari 1997

Participant

- Academisch Ziekenhuis Utrecht, divisie psychiatrie

Publicaties

- B. van Meijel, M. van Gaag, R.S. Kahn, M. Grypdonck, Vroegsignalering en vroege interventie bij patiënten met schizofrenie, *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*; 1998, p. 347-360.
- G. Veldhuizen, B. van Meijel, C.P. de Winter, Hulpverleners en familieleden van patiënten met schizofrenie; bondgenoten in de preventie van psychotische terugval, *Psychiatrie en Verpleging*; 1998, juli.

- A. Meulenbroeks, B. van Meijel, C.P. de Winter, De rol van de sociaal psychiatrisch verpleegkundige bij de preventie van psychosen bij patiënten met schizofrenie, *Psychiatrie en Verpleging*; 1998, juli.

Signalering van en hulpverlening bij vrouwenhandel regio Friesland

Contactadres

mevr. T.J. Bekker
Stichting tegen Vrouwenhandel
Postbus 1455, 3500 BL Utrecht
Telefoon: 030-2716044

Beschrijving van het project

Het project beoogt een geïntegreerde hulpverlening aan slachtoffers van vrouwenhandel (hulp op maat) en een betere signalering van vrouwenhandel.

Dit tracht men te bereiken door het ontwikkelen van drie netwerkvormen:

- hulpverleningsnetwerk, AMW, Buro Slachtofferhulp, opvanghuizen;
- randnetwerk: Riagg, GSD, huisvesting gemeente;
- signaleringsnetwerk: advocaten, politie, AZC's, OC's, GGD's, prostitutieprojecten;
- training en deskundigheidsbevordering van deze groepen;
- samenwerkingsovereenkomsten maken en een hulpverleningsprotocol opstellen.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen die slachtoffer zijn van seksueel geweld

Locatie: Friesland

Startdatum: mei 1998

Participanten

- AMW
- Buro Slachtofferhulp
- Opvanghuizen
- GGD
- Politie
- Prostitutie maatschappelijk werk

Hulpverlening voor cliënten met seksueel geweldservaring(en)

Contactadres

mevr. H.B. Geertman
RIAGG Enschede
Raiffeisenstraat 44, 7514 AM Enschede
Telefoon: 053-4881881

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- eenduidige behandelvisie ten aanzien van de doelgroep;
- consistentie in diagnostiek en het daaruit vloeiende behandelzorgaanbod;
- consistente samenhang van de verschillende programma-onderdelen (ambulant, deeltijd, klinisch);
- expliciet gemotiveerde en gedocumenteerde keuze;
- significante efficiëntere verwijzingen;
- meetbare kortere doorstroomlijnen tussen de deelnemende instellingen;
- parallel lopende behandelzorgonderdelen (voorzover geïndiceerd);
- één (centrale) wachtlijst voor de doelgroep;
- binnen de deelnemende instellingen een eenduidig intakeprotocol, met betrekking tot seksueel-geweldstrauma's;
- de geformuleerde behandelplannen (door het centrale intake- en indicatieteam) zijn richtinggevend;
- ingevoerd transmuraal behandeldossier.

Dit probeert men te bereiken door middel van:

- zorg op maat;
- centrale intake- en indicatiestelling;
- zorgcoördinatie;
- transmuraal zorgprogramma.

De methodiek houdt in:

- de fase van traumaverwerving bepaalt mede het behandelingstraject;
- de fase is gebaseerd op het model van Janet.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten met seksueel-geweldservaringen
Locatie: regio Midden- en Oost-Twente
Startdatum: mei 1998

Participanten

- Riagg Enschede
- Riagg Midden Twente
- Twents Psychiatrisch Ziekenhuis
- RIBW Twente

Publicaties

- Quadrant-werkgroep seksespecifieke hulpverlening, *Hulpverleningsprogramma voor vrouwen met een seksueel geweldstrauma*, Enschede: Quadrant, 1996.
- H. Beelen, Implementatieplan, *Hulpverleningsprogramma voor vrouwen met een seksueel geweldstrauma.*, Enschede: Quadrant, 1997.

Lang thuis met stress; hoe weer terug naar het werk

Contactadres

mevr. M.J. van Rooy
Riagg DWO
Hooikade 30, 2627 AB Delft
Telefoon: 015-2516161

Beschrijving van het project

Doelstelling is het bevorderen dat mensen die langdurig ziek zijn door psychische klachten die gerelateerd zijn aan het werk, hun werk kunnen hervatten.

Hiermee kan voorkomen worden, dat langdurig zieke mensen:

- ernstiger psychische problematiek ontwikkelen;
- uiteindelijk in de WAO geraken.

Dit probeert men te bereiken door:

- preventiecurssussen;
- voorlichtingstraject voor direct leidinggevenden van cursisten;
- stappenplan voor bedrijfsartsen.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met arbeidsgelateerde psychische problemen

Locaties: Delft, Westland, Oostland, Vlaardingen, Rotterdam

Startdatum: september 1995

Participanten

- Arbodienst van de GGD
- Riagg DWO

Funciediagnostiek

Contactadres

dhr. M. Appelo
GGZ Groningen
Fam. Bronsweg 17, 9945 PN Wagenborgen
Telefoon: 0596-542828

Beschrijving van het project

De funciediagnostiek (FD) is de basis en het beginpunt van het behandel- en resocialisatietraject voor patiënten met chronisch psychische problematiek die hulp willen bij het bereiken van hun doelen. Doel van de funciediagnostiek is het ontwikkelen van een multidisciplinaire zorgofferte waarin de uit te voeren behandelingen en het te volgen traject zijn samengevat.

De funciediagnostiek kan globaal in de volgende stappen worden samengevat:

- patiënt met klachten wordt aangemeld via de Regionale Indicatie Commissie Oost (RICO), voldoet aan criteria en gaat akkoord met randvoorwaarden;
- zo nodig: stabilisatiefase, indien de toestand het maken van contact ernstig belemmert;
- van patiënt met klachten naar persoon met gezond deel: een positieve oriëntatie;
- identificatie doelen en vaardigheden van de persoon;
- diagnostiek van sterke kanten en klachten/beperkingen/dilemma's;
- PEPSY: persoon (en netwerk) leert feiten van ziekte en acceptatie van zichzelf;
- zorgofferte en starten resocialisatie-traject/doorverwijzing.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Oost-Groningen
Startdatum: juni 1997

Participant

– Stichting GGZ Groningen

Publicatie

M.T. Appelo, De chronische valkuil, *Tijdschrift voor psychiatrie*; 1997, april.

HAT-programma dissociatieve stoornissen

Contactadres

dhr. F.H. Olthuis
RBC, GGZ Den Haag, KIB-Atlantis
Fenny ten Boschstraat 23, 2553 PT Den Haag
Telefoon: 070-3916117

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- versnelde mogelijkheid tot ontslag uit klinische zorg;
- continuïteit van zorg in intensieve psychotherapeutische deeltijdbehandeling;
- trainingsmogelijkheid voor terugkeer naar eigen huis.

Dit probeert men te bereiken door:

- een gecombineerd aanbod van mogelijkheid tot het huren van een HAT-eenheid op het terrein van RBC, locatie Monsterseweg én intensieve psychotherapeutische deeltijdbehandeling (voorheen OVDB);
- zorg-op-maat-programma voor patiënten met een dissociatieve stoornis bestaande uit tal van onderdelen, variërend van individuele psychotherapie tot maatschappelijke oriëntering.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met een ernstige dissociatieve stoornis
Locaties: Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland
Startdatum: juni 1997

Participant

- RBC, GGZ Den Haag

GGZ Midden-Brabant: psycholoog op afroep

Contactadres

mevr. I.H.M. van Rijn
DHV Midden-Brabant
Dr. Deelenlaan 5, 5042 AD Tilburg
Telefoon: 013-4677534

Beschrijving van het project

Doelstelling is verlaging van de drempel in achterstandswijk van GGZ-hulpverleners voor bewoners van achterstandswijken, waardoor de patiënt meer open zal staan voor deze hulpverlening, hetgeen de werklast van huisartsen vermindert dan wel de werksatisfactie verhoogt. Nevendoelstelling: gericht verwijzen door de huisarts.

Realisering geschiedt door het inzetten van een GGZ-medewerker op afroep in de huisartsenpraktijk dan wel bij de patiënt thuis.

Praktische informatie

Doelgroep: bewoners van achterstandswijken met psychiatrische problemen
Locatie: Tilburg
Startdatum: mei 1998

Participanten

- GGZ Midden-Brabant
- DHV Midden-Brabant

Psychosencluster

Contactadres

mevr. D. Muis
APZ Drenthe
Postbus 30007, 9400 RA Assen
Telefoon: 0592-334800

Beschrijving van het project

Doel is mensen met een schizofrenie of aanverwante psychose zo vroeg mogelijk op te sporen, te behandelen en hen en hun familieleden te ondersteunen en een wezenlijke bijdrage te leveren aan hun rehabilitatie, emancipatie en herstel. Dit wil men bereiken met behulp van een diagnosegerelateerde behandelorganisatie, samengesteld uit meerdere zorgeenheden c.q. behandel functies:

- dagcentrum;
- polikliniek en diagnostisch centrum ten behoeve van vroegdetectie;
- crisisinterventiecentrum;
- therapieresistentie-afdeling voor patiënten met persisterende positieve symptomen (COPE);
- groepsmatige onderzoeksrevalidatie-afdeling, persisterende negatieve symptomen (ALM);
- klinisch individueel rehabilitatietraject (WAD).

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met schizofrenie of aanverwante psychose
Locatie: Noord-Drenthe
Startdatum: november 1997

Participant

- APZ Drenthe

Protocol kindermishandeling

Contactadres

mevr. A. Groeneveld-Los
Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer
Kinderen van Versteegplein 11b, 2713 HB Zoetermeer
Telefoon: 079-3719412

Beschrijving van het project

Doel is het voorkomen, signaleren en doen eindigen van kindermishandeling.

Hiertoe zijn de volgende afspraken gemaakt:

- afspraken bij vage tot duidelijke vermoedens over observatie en alert zijn op symptomen binnen eigen discipline;
- afspraken hierover met andere behandelende disciplines;
- afspraken over contacten met Advies- en Meldpunten Kindermishandeling.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen die mishandeld worden

Locatie: Zoetermeer

Startdatum: juli 1997

Participanten

- Thuiszorg
- Huisartsen
- GG en GD
- Lange Land Ziekenhuis
- Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)
- Maatschappelijk Werk
- Fysiotherapie
- Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer

Regionale aanpak van initiële niet-affectieve psychosen

Contactadres

dhr. W. Nelemans
Tweets Psychiatrisch Ziekenhuis Helmerzijde
Postbus 347, 7500 AH Enschede
Telefoon: 053-4755755

Beschrijving van het project

Het project bestaat uit drie onderdelen, RAVINAP 1, 2 en 3.

R1 is gericht op preventie en bestaat uit een meldpunt voor vragen van scholen, huisartsen, ongeruste ouders enzovoort met als doel:

- het bieden van vast steunpunt voor onder andere ouders;
- het bieden van adequate diagnostiek;
- het geven van informatie;
- het vroegtijdig starten van de behandeling.

R2 is gericht op degenen die daadwerkelijk een eerste psychose doormaken en heeft als doel:

- het bereiken van de doelgroep (minimaal 90%);
- het behandelen van de doelgroep;
- nazorg.

R3 is gericht op degenen bij wie de psychose aan blijft houden of terugkomt en heeft als doel:

- het vaststellen van de diagnose en het vaststellen van de belastingsgraad;
- het realiseren van een werkrelatie;
- het houden van controle over + en - symptomen;
- het geven van steun en informatie;
- het bevorderen van het ziektebesef en acceptatie van de aandoening;
- het voorkomen van recidief.

Realisering geschiedt door:

- R1: medicamenten, preventieprojecten, twee jaar begeleiding en volgen;

- R2: medicamenten, informatie en voorlichting, het opbouwen van een relatie;
- R3: psychosociale interventies (psycho-educatie, gezinsbegeleiding, trainingen ten behoeve van arbeid en vrije tijd enzovoort), medicamenten.

Voorloper van het project is gestart per januari 1998, start van het totale project zal per september 1998 zijn.

Praktische informatie

Doelgroep: jongeren met eerste niet-affectieve psychose ervaring

Locatie: Midden en Oost Twente

Startdatum: januari 1998

Participanten

- RIAGG Enschede
- RIAGG Midden-Twente
- Twents Psychiatrisch Ziekenhuis
- PAAZ'en

Publicatie

P. Vlaminck, MGZ; 1998, 4.

Psychiatrie op locatie

Contactadres

mevr. A. de Goede
RIAGG Breda
Baronielaan 18, 4818 RA Breda
Telefoon: 076-5241000

Beschrijving van het project

Het project beoogt het verlenen van psychische/psychiatrische hulp, c.q. zorg aan mensen met een complexe problematiek, die zelf niet om die hulp vragen. De vraag komt dikwijls voort uit verzoeken vanuit de omgeving.

Men probeert dit te bereiken door:

- signalering, screening, case-finding en coördinatie tussen instellingen en zo nodig door doorverwijzing;
- consultatie aan hulpverleners en vrijwilligers.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met psychische/psychiatrische problematiek
Locatie: stadsgewest Breda
Startdatum: december 1996

Participanten

- GGD
- Riagg Breda
- Maatschappelijke Opvang

Zorgprogramma jeugdige delinquenten met stoornis

Contactadres

mevr. M. Broekman
De Jutter, cluster forensische jeugdpsychiatrie
Rusthoekstraat 32, 2584 CV Den Haag
Telefoon: 070-4167000

Beschrijving van het project

Het doel is het gezamenlijk intersectoraal opstellen van een zorgprogramma zodat de jeugdigen naadloos van de ene naar de andere zorgmodule kunnen overgaan.

Activiteiten zijn:

- draaiboek voor werkwijze;
- diagnostiekmodule ontwikkelen.

Praktische informatie

Doelgroep: jeugdige delinquenten met een psychiatrische stoornis
Locatie: stadsgewest Haaglanden
Startdatum: september 1998

Participanten

- De Jutter
- Riagg Haagrand
- Riagg Jongerenbureau
- Stichting De Ark
- Raad voor de kindbescherming
- R.I.J.
- Projob/Jeugdreclassering

Aware

Contactadres

mevr. C. van Besouw
SARA, centrum voor vrouwenhulpverlening en vrouwengezondheidszorg
Nieuwe Binnenweg 16 h, 3015 BA Rotterdam
Telefoon: 010-4365711

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van veiligheid aan vrouwen (en hun kinderen) die ernstig bedreigd worden door hun ex-partner;
- het stoppen en voorkomen van ernstig geweld tegen vrouwen door hun ex-partners.

Men probeert de doelstellingen als volgt te bereiken:

- coördinatie bij SARA en bij regio politie Rotterdam-Rijnmond, afdeling expertise en ontwikkeling;
- aanmelding bij SARA;
- beslissing over toekenning door onafhankelijke indicatiecommissie waarin medewerkers van de politie, advocaat, medewerker van het opvanghuis, maatschappelijk werker en jeugdhulpverlener zitting hebben;
- het creëren van een veiligheidsnetwerk door samenwerking tussen beveiligingsbedrijf ADT, Openbaar Ministerie, Reclassering en de politie;
- het creëren van een buurtnetwerk rond de vrouw.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen die mishandeld worden (en hun kinderen)
Locatie: regio Rotterdam-Rijnmond
Startdatum: maart 1997

Participanten

- Politie Rotterdam-Rijnmond
- Openbaar Ministerie Rotterdam-Rijnmond
- SARA
- Instellingen voor maatschappelijk werk in diverse deelgemeenten
- Advocatenbureaus
- Jeugdhulpverlening
- Reclassering Rotterdam

Psychiatrische thuiszorg ouderen

Contactadres

dhr. Rongen
Psychiatrisch Centrum Joris
Sint Jorisweg 2, 2612 GA Delft
Telefoon: 015-2607624

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- opnamevoorkomend werken door aan patiënten in de leeftijdscategorie van 65 jaar en ouder met psychiatrische problematiek in de thuissituatie zorg op maat te bieden zodat een klinische opname zo lang mogelijk kan worden uitgesteld of voorkomen;
- opnameverkortend werken door PTO te bieden waardoor patiënten eerder met ontslag kunnen en waardoor de klinische opname zo kort mogelijk kan duren;
- opnamevervangend.

Dit wil men bereiken door het bieden van psychiatrische zorg en begeleiding aan patiënten en hun naaste omgeving/in de thuissituatie door middel van:

- huisbezoeken;
- deskundigheidsbevordering aan zorgverleners die met de psychiatrische problematiek van de patiënt te maken krijgen;
- voorlichting aan de patiënt/familie en dergelijke;
- 24-uursbereikbaarheid voor de patiënt/familie en dergelijke.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met psychiatrische problematiek
Locatie: regio Delft Westland Oostland
Startdatum: november 1997

Participanten

- Riagg Delft Westland Oostland
- Psychiatrisch Centrum Joris Delft

GGZ-zorgprogramma allochtonen

Contactadres

dhr. R.C.J. van Dijk
Stichting Overlegorgaan Geestelijke Gezondheidszorg (SOGG)
Westersingel 94, 3015 LC Rotterdam
Telefoon: 010-4367577

Beschrijving van het project

Het project Allochtonen en Gezondheidsregio Rotterdam Allegro is een innovatieproject, dat een netwerk van voorzieningen voor de allochtone bevolking van Rotterdam tot stand wil brengen.

Het doel is het leveren van een bijdrage aan een betere afstemming van het zorgaanbod op de actuele zorgbehoefte en -vraag van de allochtone Rotterdamse bevolking door het ontwikkelen van een zorgcircuit, met andere woorden door een bundeling van relevante zorgaanbieders en zorgprogramma's met het oog op bepaalde doelgroepen.

Dit wil men bereiken door:

- netwerkvorming;
- programmaontwikkeling;
- deskundigheidsbevordering.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtonen met psychosociale/psychiatrische problemen

Locatie: Rotterdam benoorden van de Maas

Startdatum: september 1997

Participanten

- Bavo RNO-Groep
- Riagg Rijnmond Noordwest

Tijdige psychiatrische beoordeling van zorgwekkende zorgmijders

Contactadres

dhr. J. Veldman
RIAGG Stad Utrecht
Tolsteegsingel 2a, 3582 AC Utrecht
Telefoon: 030-2587887

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het, op korte termijn, beoordelen van het psychiatrische toestandbeeld en eventueel in behandeling nemen van mensen met psychiatrische problematiek die hulp afwijzen, maar wel zorg oproepen bij eerste-lijnsinstellingen met wie zij te maken hebben. Deze instellingen zijn: GG en GD, politie, maatschappelijke opvang, woningbouwverenigingen, familieleden, enzovoort. Dit probeert men te bereiken door:

- (veelal) samen met verwijzer contact leggen;
- ondersteuning eerste lijn door middel van consultatie en advies;
- casemanagement.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: Utrecht (stad)
Startdatum: april 1996

Participant

- Riagg Stad Utrecht

Allochtonenbeleid

Contactadres

mevr. H.C. Coumou
RIAGG Haagrand
Postbus 711, 2270 AS Voorburg
Telefoon: 070-3001300

Beschrijving van het project

Het project is gericht op:

- het creëren van een duidelijke positie van Riagg Haagrand in het netwerk van eerste-, tweede-, en derdelijnsinstellingen in de regio, met als focus de allochtone doelgroep;
- een betere toegankelijkheid en bekendheid van de Riagg Haagrand voor de allochtone doelgroep;
- het integreren van de allochtone hulpverlening en preventie binnen het reguliere aanbod en het bevorderen van de interculturalisering van de Riagg Haagrand. Realisering geschiedt door:
 - deskundigheidsbevordering;
 - netwerkvorming;
 - het ontwikkelen van specifieke hulpverlenings- en/of preventieprogramma's;
 - intervisie;
 - aankleding van het gebouw;
 - training interculturalisatie voor het managementteam.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtonen met psychische problemen

Locaties: Voorburg, Rijswijk, Leidschendam, Wassenaar, Zoetermeer

Startdatum: januari 1996

Participanten

- Vluchtelingenwerk
- Huisartsen
- Maatschappelijk Werk
- Schoolbegeleidingsdienst
- GGD
- Riagg Haagrand

Publicatie

R. Coumou, M. ter Smitten, *Nota Allochtenbeleid*, Voorburg: Riagg Haagrand, 1995.

Psychiatrische thuiszorg

Contactadres

dhr. M.C.C. Vervae
Stichting RBC, locatie Monsterseweg
Postbus 53002, 2505 AA Den Haag
Telefoon: 070-3916651

Beschrijving van het project

De inspanningen zijn gericht op het voorkomen van decompensaties en het ondersteunen van het psychisch evenwicht, het bevorderen van de autonomie en zelfstandigheid, rekening houdend met de individuele beperkingen. Hiertoe verrichten B-verpleegkundigen in samenwerking met casemanagers huisbezoeken teneinde de kwaliteit van het leven te verbeteren.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: werkgebied van Riagg Zuidhage en Westhage te Den Haag
Startdatum: februari 1997

Participanten

- Stichting RBC
- Riagg Zuidhage te Den Haag
- Riagg Westhage te Den Haag

Brugproject

Contactadres

dhr. J. Spijker
Psychiatrisch Ziekenhuis Endegeest
Endegeesterstraatweg 5, 2342 AJ Oegstgeest
Telefoon: 071-5179395

Beschrijving van het project

Doel is cliënten uit de intramurale langdurende zorg te begeleiden en te stimuleren om gebruik te maken van extramurale voorzieningen met als doel om het ziekenhuis te verlaten.

Er wordt op verschillende manieren een verbinding gemaakt door het psychiatrisch ziekenhuis en extramurale voorzieningen.

Maatschappelijk georiënteerde activiteiten (onder andere computercursus) die in het ziekenhuis starten worden door dezelfde begeleider voortgezet op het dagactiviteitencentrum buiten het ziekenhuis. Op het dagactiviteitencentrum geeft dezelfde begeleider voor de intramurale cliënten een introductieprogramma.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: Zuid-Holland Noord
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Psychiatrisch Ziekenhuis Endegeest
- DAC Leiden
- GGZ-Partners Zuid-Holland Noord

Valkenhorst, nazorg en preventie

Contactadres

dhr. M.A. de Bruijn
RIBW Stadsgewest Breda/Westelijk Noord-Brabant
Postbus 7460, 4800 GL Breda
Telefoon: 076-5203020

Beschrijving van het project

Valkenhorst is een residentiële voorziening voor opvang en begeleiding van vrouwen en hun kinderen. Reden voor opname is in veel gevallen mishandeling, (seksueel) geweld of bedreiging ermee. Daarnaast spelen alleenstaand ouderschap waaronder tiener-moederschap, opvoedings-, relatie-, randpsychiatrische, verslavings- en financiële problemen een grote rol.

De doelstelling van dit project is enerzijds het verlenen van nazorg na verblijf zodat terugval in oude patronen wordt voorkomen, anderzijds preventie om te voorkomen dat heropname nodig is. Vertaald naar de cliënt is het beoogd resultaat dat deze in staat is om:

- de tijdens de begeleidingsperiode gelegde contacten met hulpverlenende instanties in stand te houden;
- haar problemen te onderkennen en zelf actie te ondernemen.

De begeleiding vindt plaats in de eigen woning van het gezin en zal zo lang als nodig en zo kort als mogelijk duren. Termijn en inhoud zijn afhankelijk van de hulpvraag van de cliënt en zal dus op maat geleverd worden. Eén en ander wordt vastgelegd in een begeleidingsplan. Het gezin krijgt een vaste begeleider toegewezen die gemiddeld twee contacten per week heeft. Deze begeleider fungeert tevens als casemanager naar ambulante instellingen. Voor cliënten die zich na opname buiten de stad vestigen wordt het komende jaar eens per twee maanden een bijeenkomst georganiseerd. Met cliënten die hiervan geen gebruik maken zal gedurende de projectperiode regelmatig telefonisch contact worden gehouden waarbij Valkenhorst initiatiefnemer is.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen en kinderen, ex-cliënten van Valkenhorst

Locaties: Breda, rest van Nederland

Startdatum: april 1998

Participanten

- RIBW (financier)
- Valkenhorst

Psychiatrische ondersteuning van bewoners van verzorgingshuizen

Contactadres

dhr. M. Jansen op de Haar
GGZ 's-Hertogenbosch
Postbus 10150, 5260 GB Vught
Telefoon: 073-6168844

Beschrijving van het project

Doel is door het bieden van psychiatrische steun aan verzorgingshuizen ouderen die langdurig van psychiatrische zorg afhankelijk zijn:

- langer handhaven binnen de muren van een verzorgingshuis;
- voorkomen van opname in de psychiatrie.

Eén en ander wil men bereiken door:

- een consultatieteam;
- scholing;
- verpleegkundige begeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: langdurig van psychiatrische zorg afhankelijke ouderen
Locatie: regio 's-Hertogenbosch
Startdatum: april 1998

Participanten

- GGZ 's-Hertogenbosch
- Zorgcentrum Leyenburg
- Verzorgingshuis Ter Aa

Dak- en thuislozen

Contactadres

mevr. M. Korteweg
H.C. Rümke Groep locatie Utrecht
Vrouwjuttenhof 18, 3512 PZ Utrecht
Telefoon: 030-2308888

Beschrijving van het project

Doel is het verminderen en indien mogelijk behandelen van de psychiatrische problematiek. Beoogd wordt een relatie aan te gaan met de cliënt waarin het motiveren tot behandeling centraal staat teneinde verbetering in de leefsituatie te bewerkstelligen.

Kenmerkend voor deze groep patiënten is dat zij slecht te benaderen zijn met de bestaande regels en mogelijkheden van de hulpverlening. Vaak ontbreekt ziekte-inzicht en is de motivatie tot behandeling gering. Door het bieden van een veilige plek waarop kan worden teruggevallen, voor oplossingen bij de problemen die de patiënt in zijn leefsituatie ervaart, kan een relatie met medewerkers ontstaan, waarin de patiënt uiteindelijk tot behandeling te motiveren is. Wenselijk is het dat deze relatie wordt aangegaan op de plaats waar uiteindelijk de (aanvang van de) behandeling zal plaatsvinden.

Dit vereist een flexibele en creatieve inzet van mensen en middelen.

Praktische informatie

Doelgroep: zorgmijdende dak- en thuislozen met psychiatrische problemen
Locatie: stad Utrecht
Startdatum: september 1997

Participanten

- ZCT Utrecht
- OGGZ Utrecht

Wijkbureau (brug tussen kliniek en samenleving)

Contactadres

Bureau Zorgontwikkeling i.o.
Stichting Het Hooghuys
Van Bergenplein 39, 4871 CD Etten-Leur
Telefoon: 076-5026200

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is te streven naar vermaatschappelijking door wonen en zorg los te koppelen. Wonen is een taak van de daartoe geëigende instanties (wooncorporaties). Ten aanzien van zorg kent het wijkbureau de volgende doelstellingen:

- het bieden van zorg op maat;
- het verbeteren van de efficiency van de woonhuisbegeleiding;
- één loket biedt toegang tot verschillende vormen van zorg: somatische, sociale dienstverlening, consultatie en dergelijke;
- integratie;
- het bieden van een vangnet voor niet-klinisch opgenomen cliënten.

Het volgende wordt geboden:

- wijkdienst: huisarts, bemiddelingsbureau, prikpoli, logopedist;
- vangnetfunctie: opvang voor extern wonenden, EHBO-post, contacten met apotheek, verwijzen voor bewoners, familie, burens enzovoort, informatie, advies enzovoort, waarneming woonhuisbegeleiding bij afwezigheid, waarneming telefooncentrale buiten kantooruren, assistentie afdelingen bij crisis, alarm, brand, inbraak en dergelijke;
- loketfunctie: bereikbaarheid, verwijzen, ontvangst voor anderen bijvoorbeeld huisarts, huisvestingsbureau, bemiddelingsbureau, algemeen maatschappelijk werk, prikclub enzovoort;
- integratiefunctie: informatieverstrekking, maatschappelijk werk, sociale dienst, opbouwwerk/ buurtbeheer, woningbouwverenigingen, bewindvoering, patiëntenbewonersraad enzovoort.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch en ex-psychiatrische patiënten

Locatie: Etten-Leur

Startdatum: oktober 1996

Participanten

- Woonstichting Etten-Leur
- Stichting Het Hooghuis
- RIBW/Riagg (wellicht binnenkort)
- Stichting Logopedist

Geïntegreerde zorgfunctie voor ouderen met psychiatrische problematiek

Contactadres

mevr. Y. Oude Luttikhuis
Verpleeghuis De Watersteeg
Reigerdonk 37, 5467 AN Veghel
Telefoon: 0413-362951

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is:

- het realiseren van adequate zorg voor cliënten met (milde restpsychiatrie en een hoge (somatische) zorgbehoefte;
- het bieden van een open, huiselijke, actieve en gestructureerde woon/leefomgeving aan bewoners;
- het realiseren van een doorstromingsbeleid, waardoor bewoners vanuit het IPZ kunnen doorstromen naar een goedkopere voorziening;
- ervaring opdoen met deze categorie bewoners (verpleeghuisindicatie en psychiatrische gedragsproblematiek).

Hiertoe worden vijf bewoners vanuit het IPZ overgeplaatst naar verpleeghuis De Watersteeg. De Watersteeg geeft uitvoering aan de zorg aan de hand van behandel- en zorgplannen. Deze worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Vooral in de aanvangsfase geeft het IPZ hierbij ondersteuning door middel van bijwonen van behandelteamvergaderingen, patiëntbesprekingen en telefonische bereikbaarheid. Ook vindt kwaliteitsbevordering plaats door scholing, informatie-uitwisseling en voorbeeldfuncties. Het IPZ garandeert de mogelijkheid om een cliënt terug te plaatsen indien nodig.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met gedragsproblemen/restpsychiatrie
Locatie: Noord-Oost Brabant
Startdatum: juni 1998

Participanten

- Verpleeghuis De Watersteeg
- Instituut voor Psychiatrische Zorg Oost-Brabant (IPZ)

Eerste fase 106 bedden transmuraal

Contactadres

dhr. F. Marquenie
H.C. Rümke Groep
Dolderseweg 164, 3734 BN Den Dolder
Telefoon: 030-2256593

Beschrijving van het project

Doel is patiënten die veelal langdurig opgenomen zijn, met ontslag te laten gaan en ambulant te begeleiden/behandelen.

Meerdere patiënten kunnen zo transmuraal/ambulant begeleid worden ten opzichte van het klinische bed.

Door goede ondersteuning en begeleiding in de vorm van casemanagement, wil men patiënten (meer) ambulant laten verblijven. Decompensatie en klinische opnames worden voorkomen of beperkt door (intensieve) thuiszorg, opnamevoorkomende deeltijdbehandeling en een 'bed op recept' aanbod.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: regio Utrecht (stad), Zeist
Startdatum: januari 1998

Participant

- HC Rümke Groep

Opname vervangend werken

Contactadres

dhr. M. Steendam
GGZ Acute Zorg Leeuwarden
Postbus 466, 8901 BG Leeuwarden
Telefoon: 0517-398819

Beschrijving van het project

Doel is het voorkomen van opname middels een alternatief dagbehandelprogramma met extra zorgmodules.

Realisering geschiedt door:

- intensief samenwerken met het bestaande professionele en sociale systeem;
- thuiszorg op indicatie;
- telefonische bereikbaarheid buiten werktijd;
- bed op recept;
- behandeling gericht op het oppakken van dagelijkse routine thuis.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met opname-indicatie
Locatie: Noord-Friesland
Startdatum: april 1998

Participant

- GGZ Acute Zorg Leeuwarden

Publicatie

Opname Vervangend Werken, Leeuwarden: Stichting GGZ Acute Zorg Leeuwarden, 1997.

Arbeidsvoorziening 't Wad

Contactadres

dhr. J. Kop Jansen
PC De Wellen
Postbus 928, 7301 BD Apeldoorn
Telefoon: 055-3686200

Beschrijving van het project

Kerndoelstelling van arbeidsvoorziening 't Wad is het bieden van beschutte werkplekken voor de doelgroep waarbinnen training tot de mogelijkheden behoort.

Vanuit de visie op de zorg zal de voorziening op een zo maatschappelijke mogelijke plaats gevestigd zijn. Doorstroming naar 'hogere' vormen van arbeid is geen doelstelling, maar behoort tot de mogelijkheden. Er wordt gebruik gemaakt van de methodiek 'supported employment'. De werkzaamheden die verricht worden zijn voornamelijk montagewerkzaamheden.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Apeldoorn
Startdatum: januari 1997

Participanten

- RIGG Oost-Veluwe
- Riagg Oost-Veluwe
- RIBW Oost-Veluwe
- PC De Wellen

Bedrijfsmatige werkprojecten

Contactadres

mevr. L. Verbeek
Frederik van Eeden Stichting/Woongemeenschap Gooiland
Akerwateringstraat 243, 1069 GD Amsterdam
Telefoon: 020-6902481

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- het realiseren van bedrijfsmatig opererende firma's die klantgericht werken en kwaliteitsproducten leveren;
- het creëren van werkgelegenheid binnen de GGZ-instellingen zelf.

Een en ander wil men bereiken door:

- reorganisatie van bestaande werkprojecten volgens bedrijfskundige principes;
- het ontwikkelen van nieuwe arbeidsplaatsen;
- scholing van personeel.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Amsterdam Oost-Zuidoost
Startdatum: mei 1997

Participanten

- Stichting GGZ-OZO
- Riagg Oost
- RIBW Prof. Dr. A. Querido Stichting

Centrum voor individuele rehabilitatie en educatie

Contactadres

dhr. E.N. Hofman
Stichting GGZ Groningen, afdeling CIRE-West
Joh. van Oldenbarneveldlaan 15, 9716 KA Groningen
Telefoon: 050-5799878

Beschrijving van het project

Het doel van CIRE is:

- het vermogen van een persoon met een psychiatrische handicap te laten toenemen om in een omgeving van eigen keuze te kunnen functioneren met zo min mogelijk professionele interventies;
- bijdrage leveren om de IRB-systematiek verder in de Stichting GGZ te implementeren.

Realisering geschiedt door:

- het voeren van individuele gesprekken waarin mensen worden begeleid volgens de individuele rehabilitatiebenadering (IRB zoals ontwikkeld is in Boston);
- ontwikkelen van vormings- en scholingsaanbod voor andere medewerkers van de stichting;
- het houden van voorlichtingsbijeenkomsten.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: regio Groningen stad, Zuidlaren, Hoogezand
Startdatum: november 1995

Participanten

- GGZ Groningen, Divisie chronische Psychiatrie
- Stichting Rehabilitatie '92

Publicaties

- *Folio*: Tijdschrift voor medewerkers Stichting GGZ.
- *Klantenkrant Stichting GGZ*.

Reïntegrerende deeltijdbehandeling

Contactadres

mevr. B. Dekkers-Freulings
Stichting Ziekenzorg Westelijke Mijnstreek
Postbus 5500, 6130 MB Sittard
Telefoon: 046-4597908

Beschrijving van het project

Doel is het verbeteren van de aansluiting van de geboden psychiatrische deeltijdbehandeling op de uiteindelijk beoogde maatschappelijke situatie van de patiënt.

De meest belangrijke activiteit binnen het project is na ontslag van de patiënt uit de deeltijdbehandeling door te gaan met de training van aangeleerde vaardigheden, gericht op realisatie van een adequaat sociaal netwerk bij de patiënt. Het is een transmuraal project.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: Westelijke Mijnstreek
Startdatum: juni 1998

Participant

- Stichting Ziekenzorg Westelijke Mijnstreek

Assessment/bemiddeling

Contactadres

dhr. J. Kop Jansen
PC De Wellen
Postbus 928, 7301 BD Apeldoorn
Telefoon: 055-3686200

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- het bieden van één aanspreekpunt voor alle activiteiten in de regio;
- cliënten begeleiden tijdens het traject. Assessment gaat samen met de cliënt vaststellen welke mogelijkheden er zijn op de arbeidsmarkt en/of voor vrije-tijdsbesteding.

Realisering geschiedt middels trajectbegeleiding. Voor elke cliënt wordt een stappenplan op maat opgesteld. Assessment gaat met de nieuwe Ruward I een inschatting maken over de mogelijkheden van de cliënt.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: regio GGZ-Apeldoorn/Oost-Veluwe
Startdatum: juni 1998

Participanten

- PC De Wellen
- Riagg Oost-Veluwe
- RIBW Oost-Veluwe

Maatjesproject Friesland

Contactadres

dhr. S. Jongema
GGZ Friesland
Postbus 932, 8901 BS Leeuwarden
Telefoon: 058-2848700

Beschrijving van het project

Doel is het verminderen van het isolement van de deelnemers (personen met een psychiatrische achtergrond).
Hiertoe onderneemt men activiteiten samen met een vrijwilliger.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met een psychiatrische achtergrond
Locatie: Friesland
Startdatum: april 1998

Participanten

- Humanitas
- GGZ Friesland

Vriendendienst

Contactadres

mevr. L. Bujor
De Zandloper
Lange Zandstraat 15, 7412 CB Deventer
Telefoon: 0570-613747

Beschrijving van het project

Doel is het verminderen van het sociale isolement van (ex-)psychiatrische patiënten die zelfstandig thuis wonen.

Realisering geschiedt door deelnemers (patiënten) in contact te brengen met een vrijwilliger zodat zij samen activiteiten kunnen ondernemen. Het contact is bedoeld voor de gezelligheid; vrijwilliger en deelnemer komen eenmaal per week bij elkaar.

Praktische informatie

Doelgroep: langdurig zorgafhankelijke psychiatrische cliënten
Locatie: Deventer en omgeving
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Riagg IJsselland
- SOS Telefonische Hulpdienst
- Vrijwilligerscentrale
- Vrijwillige Hulpdienst
- De Zandloper
- De Cliëntenbond

Werkervaringsproject

Contactadres

dhr. H. Dijkema
Dagactiviteitencentrum GGZ Groningen
Prins Bernhardlaan 26, 9934 EK Delfzijl
Telefoon: 0596-634647

Beschrijving van het project

Doel is het bewerkstelligen dat personen uit de doelgroepen met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt in staat worden gesteld om onder deskundige begeleiding arbeidsmatige werkzaamheden te verrichten die uitgaan boven het niveau van activering om te bereiken dat deze personen op termijn kunnen uitstromen naar de reguliere arbeidsmarkt c.q. kunnen deelnemen aan een vorm van gesubsidieerde arbeid.

Realisering geschiedt door middel van het aanbieden van arbeidsmatige werkzaamheden, met als doel de deelnemers arbeidsritme en vakkennis aan te leren en kennis te verkrijgen van hun eigen mogelijkheden en beperkingen. Er wordt ondersteuning geboden door middel van scholing waarbij het accent ligt op het eigen initiatief model.

Praktische informatie

Doelgroepen: ex-psychiatrische patiënten, verstandelijk gehandicapten, doelgroep WSW
Locatie: Delfzijl en omgeving
Startdatum: september 1998

Participanten

- Stichting GGZ Groningen
- Werkvoorzieningschap Fivelinge
- Stichting Opmaat
- Stichting Humanitas

Baanbrekerproject

Contactadres

mevr. H.J.M. Koggel
Stichting De Baanbreker
Henri Dunantstraat 6, 7721 HN Dalfsen
Telefoon: 0529-431876

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ondersteunen van (ex-)psychiatrische patiënten bij het vinden van een baan.

De Baanbreker werkt in haar projectopzet met een lotgenotenmodel. Dit betekent dat ex-psychiatrische patiënten door lotgenoten worden geholpen bij het zoeken naar een geschikte mentale uitrusting en een baan die daarbij past. Een lotgenoot hoeft niet per se een ex-psychiatrische patiënt te zijn, maar kan zich ook lotgenoot voelen. De lotgenoot functioneert als coach die de voortgang ondersteunt van de individuele deelnemers.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten met minimaal mbo-niveau
Locatie: Overijssel
Startdatum: 1998

Participanten

- Provincie Overijssel
- Bureau Passage

Dagbestedingsmakelaar

Contactadres

dhr. H. van de Heuvel
DSC Berg en Dal
Stationsweg 74, 6811 NV Ede
Telefoon: 0318-652500

Beschrijving van het project

Doel is het toeleiden van chronische/ex-psychiatrische patiënten naar een zinvolle dagbesteding in de regio.
Dit probeert men te bereiken door het bieden van individuele trajectbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: chronische/ex-psychiatrische patiënten
Locaties: Ede, Wageningen, Renswoude
Startdatum: juli 1997

Participant

– RIBW

Rehabilitatie 55+ Ieren wonen

Contactadres

mevr. P. Gelderblom
Psychiatrisch Ziekenhuis Vrederust
Hoofdlaan 8, 4661 AA Bergen op Zoom
Telefoon: 0164-289100

Beschrijving van het project

Doel is om de bewoner op een meer zelfstandig niveau van functioneren te brengen door een eigen woonsituatie te scheppen waarin niet meer zorg geboden wordt dan nodig is en waarin een geleidelijke toename van de zelfbepaling door opbouw van de draaglast mogelijk is.

Realisering geschiedt door:

- rehabilitatie en stabilisatie;
- aandacht voor sociaal netwerk;
- aandacht voor psychopathologie;
- persoonlijk begeleiderschap;
- het op peil houden en zo mogelijk verbeteren van de basisvaardigheden via groepsgerichte en individuele benadering.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: regio Westelijk Noord-Brabant, Bergen op Zoom en omgeving
Startdatum: juni 1998

Participanten

- Psychiatrisch Ziekenhuis Vrederust
- RIBW

Scheiden van huisvesting en zorg

Contactadres

mevr. M.A.B.W. van Bavel
RIBW Stadsgewest Breda/Westelijk Noord-Brabant
Postbus 7460, 4800 GL Breda
Telefoon: 076-5203020

Beschrijving van het project

Doel is realiseren dat eind december 2000 alle huidige en toekomstige cliënten van de RIBW, die dat te kennen geven, wonen op een locatie naar eigen keuze. Dit kan individueel of in vormen van groepswonen en onder condities die voor alle ingezetenen van dit land gelden.

Voor het wonen worden individuele overeenkomsten afgesloten met toegelaten instellingen ex artikel 70 Woningwet. Een andere mogelijkheid is een Stichting in het leven te roepen waarin het pandenbestand van de RIBW wordt ondergebracht en die, als ware het een woningbouwcorporatie, de huisvesting voor de cliënten regelt. De begeleiding wordt naar aard en frequentie individueel bepaald, vastgelegd in een overeenkomst van dienstverlening met de RIBW en vanuit de AWBZ bekostigd zonder dat een eigen bijdrage is verschuldigd.

Praktische informatie

Doelgroep: ex-psychiatrische patiënten
Locaties: Stadsgewest Breda, Westelijk Noord-Brabant:, Roosendaal, Bergen op Zoom, Oud-Gastel
Startdatum: maart 1998

Participanten

- SEV
- Backservice Residu
- Ziekenfondsraad
- RIBW Stadsgewest Breda/Westelijk Noord-Brabant

Psychiatrische aanleunwoning

Contactadres

dhr. J.W. van Oven
GGD Groningen, afd. Centraal Meldpunt Zorg
Postbus 400, 9700 AK Groningen
Telefoon: 050-3674200

Beschrijving van het project

Doel is het leveren van zorg op maat aan relatief jong bejaarden met psychiatrische beperkingen, echter zonder ADL/HDL-beperkingen, die niet zelfstandig meer kunnen wonen.

Hiertoe wordt beschutte huisvesting in een psychiatrische aanleunwoning geboden. De aanleunwoning is een zelfstandige wooneenheid bij of in een verzorgingshuis. Een B-verpleegkundige en een maatschappelijk werker leveren (sociaal-)psychiatrische zorg, terwijl er structuur geboden wordt door middel van activiteitenbegeleiding. Bij het verzorgingshuis kunnen de bewoners naar behoefte een (somatisch) zorgpakket inkopen.

Praktische informatie

Doelgroep: jong bejaarden met een psychiatrische beperking
Locaties: Groningen (stad), Haren
Startdatum: 1996

Participanten

- GGD Centraal Meldpunt Zorg
- RIAGG Ouderen
- Stichting Zorgcentra Patrimonium

Publicatie

N. Wichers, P. Mul, W. van Oven, *Evaluatie psychiatrische aanleunwoning*, 1998.

Woon-bemoeizorg

Contactadres

dhr. M.A. de Bruijn
RIBW Stadsgewest Breda/Westelijk Noord-Brabant
Postbus 7460, 4800 GL Breda
Telefoon: 076-5203020

Beschrijving van het project

Het doel is het voorkomen van uithuiszetting.
Hiertoe kunnen woningorganisaties huurders aanmelden bij de RIBW. Vanuit de RIBW zal dan woonbegeleiding in de vorm van bemoeizorg aangeboden worden.

Praktische informatie

Doelgroep: overlast veroorzakende huurders met psychiatrische problemen
Locaties: regio Breda, Westelijk Noord-Brabant
Startdatum: april 1998

Participanten

- RIBW Westelijk Noord-Brabant
- Volkshuisvesting Breda
- St. Joseph Breda
- Arwon Roosendaal
- Saamland Bergen op Zoom

Zorgdak-contract/Zorgdak II

Contactadres

dhr. L. Staal
Gemeente Den Haag, Dienst OCW
Postbus 12652, 2500 DP Den Haag
Telefoon: 070-3535583

Beschrijving van het project

Doel is het realiseren van een aanbod op maat van huisvesting en zorg voor een groep mensen die het contact met de samenleving dreigen te verliezen of reeds verloren hebben.

Om gedurende het herintegratieproces cliënten een bepaalde periode onder begeleiding zelfstandig te kunnen laten wonen, krijgen zorginstellingen de mogelijkheid kamers te huren in de door de corporaties ter beschikking gestelde woningen. Het begeleid zelfstandig wonen is een fase op weg naar zelfstandig wonen. In het experiment gaat het om 40 woningen met gemiddeld drie kamers. De zorginstelling is de huurder van de kamer en verplicht zich tot het leveren van begeleiding gedurende een tussen huurder en verhuurder over een te komen periode. De begeleiding is gericht op het zelfstandig wonen van de cliënt.

Elk cluster van zorginstellingen stelt een zorgmakelaar aan die de woningen huurt van SHAM (Stichting Huisvesting Alleenstaande Meerpersoonshuishoudens). De SHAM is dus verhuurder en treedt op als huismeester, als meldpunt voor klachten en als onderhoudsmeldpunt.

Praktische informatie

Doelgroepen: thuislozen/zwerfjongeren, ex-psychiatrische patiënten, ex-gedetineerden, verslaafden of ex-verslaafden

Locatie: Den Haag

Startdatum: november 1996

Participanten

- Reclassering
- Verslavingszorg
- Jeugdhulpverlening
- Maatschappelijke Opvang
- Woningcorporaties
- SHAM
- Stichting Goed Onderkomen
- Geestelijke Gezondheidszorg
- Gemeente Den Haag

Publicaties

- *Experiment Het zorgdak-contract*, Den Haag: Projectbureau Maatschappelijk Herstel, 1996, in: *Conferentiemap De sociale stad. Dynamiek van vernieuwing*, Utrecht: NIZW, 1997.
- Stand van zaken Zorgdakcontract, *Bulletin Maatschappelijk Herstel*; 1998, okt., p. 6-7.
- C. Lentink, Stepping stone naar een eigen leven, *Zorg en Welzijn*; 1997, april.

Psychiatrie en verslaving

Contactadres

dhr. C. van Veldhuizen
BAVO RNO-Groep
K.P. v.d. Mandelelaan 10, 3062 MB Rotterdam
Telefoon: 010-4536789

Beschrijving van het project

Het project beoogt chronisch psychiatrische patiënten ertoe te brengen de door hen gebruikte verslavingsmiddelen te vervangen door adequate neuroleptica en zo de problemen van een zogenaamde ‘dual diagnosis’ zo goed mogelijk op te lossen. In het kader van het project gaat het primair om drugsverslaving. Kenmerkend voor het project is de psychiatrische invalshoek: het gaat om mensen met psychiatrische problemen die tegelijk ook drugsverslavingsproblemen hebben. Het zorgarrangement dat wordt geboden, is er specifiek op gericht deze laatste problemen uit de wereld te helpen of beheersbaar te maken.

De werkwijze van het PV-project is als volgt. De eerste stappen bij het inroepen van PV-hulp bestaat uit een monitoring van de psychiatrische, verslavings- en sociale conditie van de verwezen personen. Bij bekende psychiatrische patiënten zal de psychiatrische en sociale anamnese worden aangevuld met een verslavingsanamnese; bij patiënten die afkomstig zijn uit de verslavingszorg, maar waar nog geen psychiatrische diagnostiek heeft plaatsgevonden, zal het omgekeerde het geval zijn.

Vervolgens wordt in overleg met de betrokkenen een zorgarrangement op maat gemaakt, dat wordt vastgelegd in een begeleidingsplan. Als de begeleiding is ingezet, is de casemanager er als zorgcoördinator mee belast dat de begeleiding ook op maat blijft. Complicaties worden met de betrokken hulpverleners en instanties besproken. Gedurende de 36 maanden van de uitvoeringsfase wordt na achttien maanden een evaluatiemoment ingebouwd. Deskundige ondersteuning wordt vanuit de verslavingszorg geboden door het Boumanhuis en Sym-

bion en vanuit de psychiatrie door BAVO RNO-Groep; aan deze laatstgenoemde instelling is de projectleiding verbonden.

Praktische informatie

Doelgroep: verslaafde psychiatrische patiënten (dual diagnosis)

Locaties: Rotterdam Noord, Krimpen a/d IJssel, Capelle a/d IJssel

Startdatum: februari 1997

Participanten

- BAVO RNO-Groep
- Boumanstichting
- Symbion

Vroeghulp interventiesysteem

Contactadres

dhr. L.C. van Erck
Vincent van Gogh Instituut/Verslavingskliniek Paschalis
Postbus 5, 5800 AA Venray
Telefoon: 0478-527045

Beschrijving van het project

Met het VIS-project wordt beoogd de overlast door harddruggebruik terug te dringen.

Kern van het project is om door middel van drang de overlast veroorzakende harddruggebruiker te motiveren voor een op abstinentiegericht hulpverlenings-traject.

Praktische informatie

Doelgroep: verslaafden die vaak bij justitie terechtkomen
Locatie: Noord-Midden Limburg
Startdatum: januari 1996

Participanten

- Vincent van Gogh Instituut
- CAD Limburg
- Openbaar Ministerie
- Politie

Intramuraal motivatiecentrum

Contactadres

dhr. H.A. Cijssouw
Kentron
Hoofdlaan 8, 4661 AA Halsteren
Telefoon: 0164-289275

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- cliënten motiveren tot en voorbereiden op een vervolgtraject, ambulant en/of klinisch;
- het werken aan lichamelijk en geestelijk herstel en verbetering van de sociaal-maatschappelijke situatie.

Dit tracht men te bereiken door het bieden van een veilige en stimulerende omgeving, waarin de cliënt kan stabiliseren en tot rust kan komen. Hierbij wordt een aanvang gemaakt met hulpverlening door inventarisatie van de problemen.

Activiteiten:

- voorlichting;
- maatschappelijke/juridische dienstverlening;
- activerende therapieën;
- sociotherapie;
- medische en psychologische diagnostiek.

Praktische informatie

Doelgroep: overlast veroorzakende drugsverslaafden
Locatie: West- en Midden Brabant en Zeeland
Startdatum: maart 1998

Participant

- Kentron

Gezondheid van binnen naar buiten

Contactadres

mevr. S. de Bruine
Ministerie van Justitie
Maliebaan 10, 3581 CN Utrecht
Telefoon: 030-2369756

Beschrijving van het project

Doel is het verbeteren van de gezondheid van vrouwen in detentie.

Realisering geschiedt door:

- ontwikkeling van een voorlichtingsprogramma voor vrouwen in detentie;
- ontwikkeling van een training voor penitentiair verpleegkundigen in het geven van groepsvoorlichting.

De beide pilots hebben gedraaid november en december 1997. In juni en september 1998 hebben alle verpleegkundigen een training gehad, waarna het project overal geïmplementeerd kan worden.

Praktische informatie

Doelgroepen: vrouwen in detentie, drugsgebruikende vrouwen in detentie

Locaties: pilotproject Penitentiaire Inrichting voor Vrouwen (PIV) Breda, pilotproject PIV Zwolle, training verpleegkundigen landelijk

Startdatum: november 1997

Participanten

- Aletta, Landelijk Centrum voor vrouwengezondheidszorg
- Ministerie van Justitie, consulente infectieziekten
- PIV Breda
- PIV Zwolle

Publicaties

- C. Blom, Heel de bajes wordt interactief, *Aids-bestrijding*; 1998, 39, p. 3-4.
- Gezondheidszorg voor vrouwen in detentie; themanummer, *Alettabericht*, 3, 1998, 1.
- J. van Paassen, De schroom overwonnen, *Balans*; 1998, mei, p. 20-21.
- A. Tick, Die wijven zaten gewoon aan die condooms te likken, *Justitiekrant*; 1998, 7, p. 4-5.

Deeltijd FLZ De Kroost

Contactadres

dhr. W. Th. Cornelisse
Bernard Lievegoed Kliniek
Prof. Bronkhorstlaan 10, 3723 MB Bilthoven
Telefoon: 030-2255555

Beschrijving van het project

Doelstelling is het bieden van een behandeling voor mensen met een verslavingsproblematiek en een psychiatrisch probleem (dubbele diagnosegroep). Voor deze cliënten dienen de verschillende soorten van zorg op elkaar afgestemd te worden.

Hierbij is van belang:

- continuïteit;
- concrete hulp;
- contact en een werkrelatie in stand kunnen houden;
- flexibiliteit. Van belang is dat van uit deze zorgcoördinatie contact is met alle betrokkenen. Hiertoe wordt een zorgcoördinator/casemanager aangesteld, die veel kan investeren in de werkrelatie, het netwerk van de cliënt en het contact met andere hulp- en dienstverleners.

Het aangeboden deeltijdprogramma richt zich met name op:

- stabilisatie van:
 - het woonleven;
 - het werk/stage of vrijwilligerswerk;
 - het voorkomen van terugval;
 - week- en dagritme en het invullen van vrije tijd;
 - de financiële situatie bijvoorbeeld schuldsanering;
 - de psychiatrische toestand;
- het aanleren van nieuwe vaardigheden door middel van oefeningen, rollenspel en dramatherapie;

- het betrekken van belangrijke anderen zoals relaties, familie, buren en dergelijke bij de behandeling.

Non-verbale therapieën zoals muziektherapie en kunstzinnige therapie nemen een belangrijke plaats in het programma in.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten met dubbele diagnose

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Bernard Lievegoed kliniek
- ARTA

Begeleid wonen

Contactadres

mevr. S.C.H. Tieks
Instituut Verslavingszorg Stedendriehoek (IVS)
Brink 40, 7411 BT Deventer
Telefoon: 0570-616468

Beschrijving van het project

De doelstelling is het bieden van ondersteuning aan (ex-)verslaafden op het gebied van het wonen alsook op het gebied van verslaving.

Realisering geschiedt door:

- aanbieden van huisvesting;
- groepsbijeenkomsten;
- concrete ondersteuning rondom het wonen zoals uitkering/werk, vrijetijdsbesteding;
- concrete ondersteuning op psychosociaal gebied.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)verslaafden
Locatie: Deventer
Startdatum: november 1995

Participanten

- Woningbouwvereniging
- Sociale dienst
- Gemeente Deventer
- Politie

Allochtonen

Contactadres

dhr. J.W.G. van der Post
Boumanhuis
Essenlaan 16, 3062 NM Rotterdam
Telefoon: 010-2723338

Beschrijving van het project

De doelstelling is:

- beter aansluiten bij hulpvraag allochtonen;
- zorgen dat allochtonen beter worden bereikt;
- zorgen dat allochtonen na signalering toegeleid worden;
- voorkomen dat allochtonen afhaken.

Dit probeert men te bereiken door:

- betrekken nota: ‘Allochtonen en Verslaving’ (Eysink, Smeets & Etman);
- betrekken nota: ‘Lezingen van het ICAA parallelsymposium’ (GGZ);
- samen met verslavingsreclassering;
- samen met plaatselijke politiek;
- samen met Stichting Hulpverlening Buitenlanders;
- samen met Symbion;
- samen met IMC;
- netwerk opzetten;
- deskundigheidsbevordering.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtone verslaafden
Locatie: Zuid-Holland Zuid
Startdatum: april 1998

Participant

- Boumanhuis

Publicaties

- Boumanhuis, *Conceptnota Werkgroep Zorg & Zorgvernieuwing.*
- Boumanhuis, *Samenvatting conceptnota Werkgroep Zorg & Zorgvernieuwing.*

Warmoesstraat

Contactadres

dhr. K. Frank
De Jellinek
Postbus 39807, 1001 AS Amsterdam
Telefoon: 06 59309925

Beschrijving van het project

De doelstelling is:

- een aanbod doen aan overlastgevende harddrugverslaafden in de binnenstad van Amsterdam terzake van wonen, financiën, werk, verslavingsbehandeling en psychosociaal functioneren;
- onderzoek naar achtergronden van de overlastgevende groep en oorzaken van overlastgevend gedrag;
- het terugdringen van overlast.
Dit probeert men te bereiken door middel van:
- groepsgewijs onderzoek naar huidige en voorgaande hulpverleningscontacten;
- gezamenlijk met politie op straat benaderen van de doelgroep;
- inventariseren van omstandigheden en wensen van cliënten;
- uitzetten van een hulpverleningstraject;
- spreekuur door hulpverleners op politiebureau Warmoesstraat.

Praktische informatie

Doelgroep: overlastveroorzakende harddrugverslaafden mensen
Locatie: Binnenstad Amsterdam
Startdatum: oktober 1996

Participanten

- Politie Amsterdam/Amstelland
- De Jellinek

- GG&GD
- Regenboog

Publicaties

- K. Frank, K. van Dam, *Voortgangsrapportage Project Warmoesstraat*, 1996.
- K. Frank, K. van Dam, *Beperkt verslag activiteiten Project Warmoesstraat*, 1997.
- H. van Ommen, *Eindevaluatie Project Drugsoverlast District 2*, 1998.
- L. Schweitzer, Lage drempel voor drugsverslaafden in de binnenstad, *Jellinek journal*, 11, 1997, 2.
- D. van Oort, Het wel en wee van bureau Warmoesstraat, *Overlastpost*; 1997, 8.
- Evaluatie projectplan drugsoverlast, *d'Oude binnenstad*, 8, 1997, 1.
- Projectplan drugsoverlast brengt schrikbarende cijfers aan het licht, *d'Oude binnenstad*, 9, 1998, 2.

Kortdurende lotgenotengroepen

Contactadres

mevr. L. van Hoof
Stichting Phoenix
Postbus 770, 5600 AT Eindhoven
Telefoon: 040-2116453

Beschrijving van het project

Doel is het bieden van hulpverlening op maat gedurende korte trajecten in plaats van het anderhalf jaar durende zelfhulpgroepsproces.

Dit wil men doen door:

- vaste periode: bijvoorbeeld maandagavond van 19.30-20.00, acht tot tien bijeenkomsten;
- flexibel, creatief programma;
- per groep acht tot tien deelnemers.

Praktische informatie

Doelgroep: medicijngebruikers
Locatie: Eindhoven
Startdatum: maart 1998

Participant

- Stichting Phoenix

Zorgwekkende zorgmijders

Contactadres

mevr. J. van Vlerken
RIAGG Helmond
Postbus 146, 5700 AC Helmond
Telefoon: 0492-596666

Beschrijving van het project

Doelen zijn:

- bieden van outreaching sociaal-psychiatrische hulpverlening aan ‘zorgwekkende zorgmijders’ (mensen met chronisch psychiatrische problemen, die behandelcontacten mijden en overlast veroorzaken) teneinde de validiteit van deze cliënten en van hun omgeving te kunnen bevorderen;
- bevorderen van zorgcoördinatie: verbeteren van onderlinge afstemming en coördinatie van activiteiten van de diverse instanties die ten behoeve van zorgwekkende zorgmijders ondernomen worden.

Dit wil men bereiken door:

- bemoeizorg: outreaching hulpverlening (mensen opzoeken, waar dan ook). In de benaderingswijze staan beperkte en concrete doelen centraal;
- opzetten van netwerk van maatschappelijke en overheidsinstanties rondom doelgroep (onder andere politie, woningbouwcorporatie, Sociale Dienst, Maatschappelijke Opvang, GGD, IPZ Helmond en dergelijke);
- coördineren van de verantwoordelijkheden, dragen van hoofdverantwoordelijkheid.

Praktische informatie

Doelgroep: zorgwekkende zorgmijders
Locatie: Helmond e.o.
Startdatum: september 1996

Participanten

- GGZ Oost-Brabant
- GGD
- Politie
- Riagg Helmond

Publicatie

Interne nota *Evaluatie project bemoeizorg 01/09/96 - 01/09/97*, Helmond:
Riagg Helmond.

Data-team

Contactadres

dhr. A.H. Martena
RIBW Drenthe
Torenlaan 6a, 9401 HP Assen
Telefoon: 0592-316958

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van begeleiding, ondersteuning en bemiddeling aan mensen die buiten de reguliere zorgverlening vallen en die dak- en thuisloos zijn of dreigen te worden. Men wil zicht en vat krijgen op de doelgroep en hierdoor overlast verminderen en/of voorkomen.

Realisering geschiedt door bemoeizorg, gevraagd en ongevraagd bieden van ondersteuning, de cliënt actief opzoeken en benaderen in nauwe samenwerking met politie, stadswacht en Sociale Dienst.

Praktische informatie

Doelgroep: dak- en thuislozen
Locatie: Assen
Startdatum: augustus 1997

Participanten

- Gemeente
- Politie
- Justitie
- Sociale Dienst

Meldpunt bijzondere zorg Nijmegen

Contactadres

mevr. Vennegoor
GGD Regio Nijmegen
Postbus 1120, 6501 BC Nijmegen
Telefoon: 024-3297237

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- begeleiding van de doelgroep naar een passende reguliere voorziening;
- waar nodig vangnetfunctie vervullen;
- het bestrijden van overlastsituaties.

Realisering geschiedt door:

- afstemming en werkoverleggen van aanbod van reguliere instellingen binnen GGZ en maatschappelijke zorg en dienstverlening;
- implementatie van meldpunttaken in het reguliere aanbod;
- zoeken van aansluiting tussen overlastbestrijding en hulpverlening.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen die overlast veroorzaken
Locatie: Nijmegen
Startdatum: september 1998

Participanten

- Verslavingszorg
- Riagg
- Maatschappelijk werk
- Gemeente
- Politie
- Woningbouwcorporaties
- Patiënten- en consumentenplatform

Janusproject

Contactadres

mevr. M.M.J. Senhorst
RIAGG Midden-Twente
Postbus 996, 7550 AZ Hengelo
Telefoon: 074-2554242

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- het in de regio realiseren van een outreachend laagdrempelig hulpaanbod voor personen van de doelgroep en hun omgeving, waartoe ook instanties voor maatschappelijke opvang, woningcorporaties en sociale diensten behoren;
- het verzamelen van informatie over de kwalitatieve en kwantitatieve kenmerken van de doelgroep.

Hiertoe zijn drie medewerkers aangetrokken om met straathoekachtige werkmethodeken leden van de doelgroep te benaderen. Zij krijgen signalen van politie, woningcorporaties, sociale diensten, GGZ-instellingen en dergelijke. Door het verzamelen van informatie, het informeren van instanties, contact leggen, concrete hulp bieden en monitoring wordt getracht cliënten weer te motiveren hulp te aanvaarden.

Praktische informatie

Doelgroep: zorgmijdende chronisch psychiatrische patiënten

Locaties: Hengelo, regio Midden-Twente, Enschede, regio Oost-Twente

Startdatum: september 1997

Participanten

- Riagg Midden-Twente
- Riagg Enschede
- Twents Psychiatrisch Ziekenhuis

- RIBW Twente
- CAD Twente
- Stichting Pensionvoorzieningen Twente
- Politie Twente
- Stichting Humanitas onder Dak

Dak- en thuislozenproject

Contactadres

dhr. W.J. Paling
Delta Psychiatrisch Ziekenhuis, adjunct directie Zorg
Postbus 800, 3170 DZ Poortugaal
Telefoon: 010-5031450

Beschrijving van het project

Doel is het bieden van opvang en ondersteuning aan chronisch psychiatrische dak- en thuislozen die door bestaande voorzieningen niet kunnen worden opgevangen.

Dit gebeurt door het bieden van slaapgelegenheid, sanitaire voorzieningen en een goede maaltijd. Indien nodig wordt psychiatrische en/of somatische hulp geboden.

Praktische informatie

Doelgroep: dak- en thuislozen met psychiatrische problematiek
Locatie: subregio Rotterdam-Zuid
Startdatum: januari 1998

Participanten

- De Hille
- CVD Rotterdam Centrum & Rotterdam-Zuid
- Delta Psychiatrisch Ziekenhuis

Ondersteuning cliëntengroepen

Contactadres

dhr. H. van Strien
Rigg Midden-Holland
Hoge Gouwe 65, 2801 LC Gouda
Telefoon: 0182-510844

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is:

- leveren van een goed onderbouwde cliënteninbreng;
- ondersteuning van cliënten op (overkoepelend) beleidsniveau en instellingsniveau;
- informatievoorziening aan cliënten.

Realisering geschiedt door:

- aanstelling van een projectmedewerkster, die beleid vertaalt voor cliënten en andersom hun wensen vertaalt in beleidsvoornemens, die actief ontwikkelingen volgt en zich inzet om knelpunten op te lossen;
- onafhankelijk infopunt opzetten.

Praktische informatie

Doelgroep: alle cliënten in de GGZ
Locatie: regio Midden-Holland
Startdatum: januari 1997

Participant

- Rigg Midden-Holland

Groene klussendienst

Contactadres

dhr. H. Westerhof
RIBW-Drenthe
Torenlaan 6a, 9401 HP Assen
Telefoon: 0592-316958

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- deelnemers de kans bieden om werkervaring op te doen;
- het aanbieden van diensten (klussen) aan cliënten van de RIBW-Drenthe;
- het werkproject moet zich uiteindelijk zelf kunnen bedruipen;
- het is een werkproject vóór en dóór cliënten van de RIBW-Drenthe;
- rekening houden met de mogelijkheden en de beperkingen van de deelnemers. Eén en ander wil men bereiken door:
 - het bieden van de nodige faciliteiten (werkplaats, bedrijfswagen, gereedschap, kleding);
 - het beschikbaar stellen van een coördinator voor acht uur per week die samen met de deelnemers het project runt en verder ontwikkelt tot uiteindelijk een zelfstandige status.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch psychiatrische patiënten, psychiatrische patiënten met verslavingsproblematiek

Locaties: regio Noord-Drenthe, Assen, Vries, Zuidlaren, Paterswolde

Startdatum: mei 1998

Participant

- RIBW-Drenthe

Publicatie

Kortsluiting, Nieuwsbrief RIBW-Drenthe; 1998.

Arbeidsrehabilitatieprojecten

Contactadres

mevr. N.O.E. Alkemade
Stichting Vogelenzang, instituut voor geestelijke gezondheidszorg
Postbus 5, 2120 BA Bennebroek
Telefoon: 023-5832241

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- herintreding en integratie in de maatschappij;
- zinvolle dagbesteding;
- patiënten de mogelijkheid bieden andere sociale rollen aan te leren.

Voorbeelden die worden opgestart:

- artotheek (gestart 25 september 1997);
- dagactiviteitencentrum Amstelveen (gestart 5 maart 1998);
- congrescentrum en lunchroom (nog in voorbereiding);
- radiostudio (nog in voorbereiding).

De projecten worden georganiseerd vanuit de visie van 'consumer run'.

Praktische informatie

Doelgroep: rehabiliterende (ex-)psychiatrische cliënten
Locaties: Zuid-Kennemerland, Amstelland en de Meerlanden
Startdatum: september 1997

Participanten

- Stichting Vogelenzang
- DAC's
- RIGG

Vriendendienst Rotterdam-Zuid

Contactadres

mevr. M. Griffioen
Basisberaad GGZ
Zomerhofstraat 71, 3032 CK Rotterdam
Telefoon: 010-4665962

Beschrijving van het project

Het project is bedoeld voor mensen met een psychiatrische achtergrond en probeert hun isolement te doorbreken of te voorkomen.

Hiertoe proberen twee beroepskrachten vrijwilligers en deelnemers te koppelen als maatje en hen gedurende enige tijd te begeleiden indien nodig.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: Rotterdam-Zuid
Startdatum: september 1996

Participanten

- Basisberaad GGZ
- Stichting Hillevliet
- Bewonersraad Pameijer/Keerkring

Steunpunt persoonsgebonden budget in de GGZ

Contactadres

mevr. M. Mos
Basisberaad GGZ
Zomerhofstraat 71, 3032 CK Rotterdam
Telefoon: 010-4665962

Beschrijving van het project

Doelen zijn:

- het vergroten van de emancipatie van cliënten door hen van informatie, advies en ondersteuning te voorzien tijdens het traject van aanvraag van een PGB tot en met budgethouderschap (er voor zorgen dat cliënten zo goed mogelijk beslagen ten ijs komen bij de aanvraag van een PGB, het inkopen van de begeleiding en bij het dragen van de bij het budgethouderschap horende verantwoordelijkheden);
- ontwikkeling en nadere uitwerking van de steunfunctie vanuit cliëntenperspectief.
Dit wil men bereiken door individuele ondersteuning, advies en informatie op maat aan (potentiële) budgethouders gedurende het hele traject van aanvraag van een PGB tot en met budgethouderschap;
- voorlichting op dagactiviteitencentra en andere plaatsen waar veel cliënten komen;
- stimuleren van uitwisselen van ervaringen tussen budgethouders onderling.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met langdurige psychische problemen met PGB
Locaties: Regio Rijnmond:, Rotterdam, Vlaardingen, Schiedam, Albrandswaard, Maassluis, Ridderker, Capelle a/d IJssel, Barendrecht, Heerjansdam
Startdatum: mei 1997

Participanten

- Zorgverzekeraar Zilveren Kruis
- OZ Zorgverzekeraar
- RIWOZ-GGZ (indicatiecommissie)
- Basisberaad GGZ

Clëntenbelangenbureau

Contactadres

dhr. C. Wesenbeek
Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven
Dr. Poetlaan 1, postvak 6103, 5626 NC Eindhoven
Telefoon: 040-2970618

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- het laten meewerken en meedenken aan vernieuwing in de zorg door (ex-)cliënten;
- het stimuleren en ondersteunen van cliëntenparticipatie.

Hoe: het werk wordt gedaan door cliënten/ex-clënten. Er zijn oriënterende stageplaatsen en werkervaringsplaatsen.

Eén en ander wil men bereiken door:

- informatieverstrekking;
- het signaleren en registreren van tekortkomingen en knelpunten in de zorg;
- het doen van onderzoek naar de kwaliteit van de zorg;
- het adviseren en ondersteunen van de centrale Cliënten Raad GGZE.

Praktische informatie

Doelgroep: alle toekomstige, (ex-)cliënten van de GGZ

Locatie: regio Eindhoven en de Kempen

Startdatum: oktober 1996

Participant

- Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven

Info-desk

Contactadres

mevr. B. Pat
Kompassie, informatiewinkel GGZ
Prins Hendrikstraat 86, 2518 HV Den Haag
Telefoon: 070-4273240

Beschrijving van het project

Het project beoogt verbetering van een onafhankelijke informatievoorziening en advies (individueel-groepsgewijs) aan (ex-)cliënten, familie, betrokkenen en hulpverleners in de GGZ, waarmee de mogelijkheden van cliënten om eigen keuzen te maken vergroot wordt. Er wordt een inventarisatie gemaakt van het hulpaanbod in Den Haag (en landelijk). Tevens beoogt het project de vrijwillige werknemers, allen (ex-)cliënt, weer zelfstandig te laten functioneren zodat zij kunnen herintreden in het arbeidsproces.

Realisering geschiedt door:

- dagelijkse openstelling van de winkel waarin ervaringsdeskundigen werkzaam zijn;
- telefonisch spreekuur bestaande uit: een juridisch spreekuur, een spreekuur voor uitkeringsgerechtigden en een spreekuur voor Turkstaligen;
- documentatiesysteem;
- lotgenotencontact;
- netwerken.

Praktische informatie

Doelgroep: hulpverleners en cliënten in de GGZ
Locatie: regio Den Haag en omgeving
Startdatum: november 1997

Participanten

- Kompassie
- Cliëntenraad GGZ Den Haag

Radar, centrum voor poliklinisch advies, observatie en behandeling

Contactadres

mevr. H. van den Broek
Thuisondersteuning Friesland, samenwerkingsverband SPD, DAG Friesland,
Maartenswouden
Postbus 639, 8901 BK Leeuwarden
Telefoon: 058-2844952

Beschrijving van het project

Doel van samenwerkingsverband Thuisondersteuning Friesland is:

- het bewerkstelligen van samenwerking/afstemming van het zorgaanbod ten behoeve van thuisondersteuning;
- eenvoudige, duidelijke bereikbaarheid van het zorgaanbod;
- productinnovatie/scholing/training;
- mede vormgeven aan maatschappelijke tendensen als normalisatie en integratie onder andere vanuit een transmurale werkwijze;
- het leveren van een bijdrage aan de afname van wachtlijsten voor intramurale voorzieningen.

Het zorgaanbod van Thuisondersteuning Friesland onderscheidt zes productgroepen. Eén daarvan is Radar; centrum voor poliklinisch advies, observatie en behandeling. De poliklinische adviesfunctie is een nieuw product. Samenwerking en afstemming met de andere productgroepen worden met name in de advisering betrokken, bijvoorbeeld met de praktische pedagogische gezinsbegeleiding. Ook bij het totstandkomen van een diagnose wordt gebruikgemaakt van kennis vanuit de andere productgroepen. Aan de hand van de hulpvraag worden verschillende vakdisciplines ingeschakeld.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende mensen met een verstandelijke handicap
Locatie: Friesland
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- DAG Friesland
- Maartenswouden
- SPD Friesland

Publicaties

- *Productbeschrijving Radar, centrum voor poliklinisch advies, observatie en behandeling*, Drachten/Leeuwarden: Thuisondersteuning Friesland, 1997.
- *Halfjaarsverslag Radar*, 1998.
- *Evaluatieverslag behandel functie*, 1998.

Denkstimulering

Contactadres

dhr. L.R. Mur
Tjallinga Hiem
Postbus 418, 8901 BE Leeuwarden
Telefoon: 058-2885335

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- middels de methode van Feuerstein een aantal jongeren van Tjallinga Hiem in denkvaardigheden stimuleren;
- middels de cursus methodisch begeleiden, die gebaseerd is op onder andere de theorie van Feuerstein, de deskundigheid op het gebied van cognitieve stimulering bij de werkers van Tjallinga Hiem te bevorderen.

Eén en ander wil men bereiken door:

- bijscholing van een aantal medewerkers;
- het mediëren van jongeren door de medewerkers;
- het geven van Instrumentele Enrichment (vorm van remedial teaching) aan jongeren.

Praktische informatie

Doelgroep: licht verstandelijk gehandicapten en zwakbegaafden

Locatie: Leeuwarden

Startdatum: september 1997

Participanten

- Tjallinga Hiem
- Bureau Lindenhof

Centraal inluisteren

Contactadres

dhr. H.J.G. Pieters
's Heeren Loo-Lozenoord
Postbus 550, 3850 AN Ermelo
Telefoon: 0341-555271

Beschrijving van het project

Doelstelling is het ontwikkelen van een nieuw nachtzorgsysteem waarbij gebruik wordt gemaakt van inluisterpunten ten behoeve van het inluisteren van bewoners. Een team van drie nachtmedewerkers is verantwoordelijk voor het inluisteren en het verlenen van de afgesproken nachtzorg. De kwaliteit van de nachtzorg neemt beduidend toe omdat continu wordt ingeluisterd.

De kwaliteit van de nachtrust neemt toe omdat met hulpmiddelen als disposables het onderbreken van de nachtrust tot een minimum beperkt wordt.

Hiertoe is een projectgroep geïnstalleerd. Deze heeft een organisatieontwerp gemaakt, de vereiste kwaliteit van de nachtzorg geïnventariseerd, procedures en protocollen ontwikkeld ten behoeve van calamiteiten en dergelijke.

Inluisterpunten en privacy-aspecten zijn vastgesteld.

Het systeem (Hertek) is geïnstalleerd.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: 's Heeren Loo-Lozenoord
Startdatum: juli 1998

Participanten

- 's Heeren Loo-Lozenoord
- Hertek (systeem)

Publicatie

H.J.G. Pieters, J. de Ruiter, *Evaluatie project centraal inluisteren*, 1998.

Natuur – onze zorg

Contactadres

mevr. P.G.M. Beck
Philadelphia Zorg Rijnland Nieuw Buitenzorg
Elisabethhof 2, 2353 EZ Leiderdorp
Telefoon: 071-5897945

Beschrijving van het project

Hoofddoel is het vergroten van de kwaliteit van de zorg.

Subdoelen zijn:

- in de zorg voor mensen met een meervoudig complexe handicap op een actieve, bewuste en geplande manier gebruikmaken van de natuur. Vanuit de visie dat ieder mens naast routine en regelmaat behoefte heeft aan variatie in zijn leefomgeving;
- het handelen van de zorgverlener laten sturen door de persoonlijke behoeften en vraag van de individuele zorggebruiker. Zeker in de zorg voor ernstig meervoudig gehandicapten (grote basiszorgbehoefte) gebeurt veel routinematig en volgens de klok van de groep of het huis. Dit wil men doorbreken; meer oog voor het individu.

Realisering geschiedt door:

- het ontwikkelen en aanleggen van een belevingstuin die volledig is afgestemd op de behoefte en mogelijkheden van de gebruikers en door het aanbieden en stimuleren van natuuractiviteiten;
- door het ontwikkelen van een methodiek die, gebruikmakend van natuuractiviteiten, zorgkundigen bewust maakt van en traint in vraaggestuurde zorg.

Praktische informatie

Doelgroep: ernstig meervoudig complex gehandicapten
Locatie: Nieuw Buitenzorg te Leiderdorp
Startdatum: juni 1998

Participanten

- Stichting Philadelphia Zorg
- Nieuw Buitenzorg
- De Hoge Woerd te Utrecht, scholingstcentrum voor natuur & milieu

Sport met ernstig meervoudig complex gehandicapten

Contactadres

mevr. P.G.M. Beck
Philadelphia Zorg Rijnland Nieuw Buitenzorg
Elisabethhof 2, 2353 EZ Leiderdorp
Telefoon: 071-5897945

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- sporten en bewegen met meervoudig complex gehandicapte jongeren teneinde het exploratiegedrag te bevorderen zodat de leefwereld vergroot wordt;
- in het kader van het stimuleringsbeleid van sport voor gehandicapten een integratie bevorderen van de meervoudig complex gehandicapte jongeren in de Leiderdorpse gemeenschap;
- kennis die we met dit project verwerven overdragen naar belangstellenden teneinde een integratie van deze groep mensen te bevorderen in hun leefomgeving. Realisering geschiedt door:
 - één uur sporten per week;
 - één-op-één-situatie;
 - vaste begeleiders.

De activiteiten worden globaal per maand vastgesteld (thema's); bij de daadwerkelijke uitvoering wordt heel sterk gekeken naar wat de groep en ieder individu op dat moment aankan.

Praktische informatie

Doelgroep: meervoudig complex gehandicapte jongeren
Locatie: Nieuw Buitenzorg te Leiderdorp
Startdatum: maart 1998

Participant

- Nieuw Buitenzorg

Verpleeghuiszorg voor oudere verstandelijk gehandicapten

Contactadres

dhr. M.B. Knüvers
't Heechhout
Postbus 16, 9244 ZN Beetsterzwaag
Telefoon: 0512-381825

Beschrijving van het project

Doel is het bieden van een adequate opvang, begeleiding en eventueel behandeling van verstandelijk gehandicapten met (lichte) psychogeriatrische problemen. Een drie jaar durend experiment moet voldoende aanwijzingen opleveren voor een definitieve aanpak.

Realisering geschiedt door:

- opvang in een door 't Heechhout gehuurde unit in het verpleeghuis De Ielânen te Sneek van vier Heechhout-cliënten;
- observatie en advies;
- substitutie van verpleeghuiszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere verstandelijk gehandicapten met psychogeriatrische problemen

Locatie: Friesland

Startdatum: januari 1998

Participanten

- 't Heechhout
- De Ielânen

Publicaties

- *Markant*; 1998, juni.
- *Zorgvisie*; 1998, maart/april.

Adolescentenproject

Contactadres

dhr. A. Hart
Stichting Ipse, DCV Woutershof
Godfried Bomansstraat 2, 2286 BJ Rijswijk
Telefoon: 070-3946190

Beschrijving van het project

De doelstelling is door adolescenten vanuit het KDC over te plaatsen naar het DCV, voor de jongvolwassenen een klimaat en omgeving te creëren waarbinnen in samenspraak met henzelf en hun ouders veel beter ingespeeld kan worden op en vormgegeven aan hun behoeften gericht op de toekomst.

Hierbij staat centraal:

- accommodatie van het DCV en het aanbod biedt veel mogelijkheden om te anticiperen op de behoeften van de adolescenten;
- op deze basis kan de juiste benaderingswijze goed worden uitgebouwd;
- op basis van persoonlijke keuzes wordt een programma opgebouwd waarbinnen de adolescent kan leren wat hij wil en ervaren of hij/zij dit ook kan;
- het ontwikkelen van een gerichte methodiek die de bouwstenen levert om tot een juiste manier van begeleiden te komen, waarbij de juiste bejegening het uitgangspunt is.

Praktische informatie

Doelgroep: adolescenten met verstandelijke/meervoudige handicap
Locatie: Haaglanden
Startdatum: januari 1998

Participant

- Stichting Ipse

Publicaties

- B. van Dueren den Hollander, M. Spendel, A. Hart, F. Matthijssen, *Adolescenten van KDC Zonnehof, Voorburg naar DCV Woutershof, Rijswijk*: Ipse.
- Ipse, *Evaluatie tienergroep mei 1998*: Ipse, 1998.

Geautomatiseerd cliëntvolgsysteem

Contactadres

dhr. P. Doting
's Koonings Jaght
Koningsweg 8, 6816 TB Arnhem
Telefoon: 026-4836830

Beschrijving van het project

Doelen:

- de kwaliteit van de zorgverlening verbeteren;
- meer tijd en ruimte creëren voor directe cliëntgerichte contacten;
- het snel inzichtelijk maken van de actuele situatie van een cliënt;
- het verminderen van de papierstroom en overdrachtsformulieren;
- het leren van elkaars ervaringen in het omgaan met cliëntvragen.

Het systeem dwingt medewerkers om ondubbelzinnig en meetbaar te formuleren wat zij precies doen voor een cliënt. In feite is dit systeem een concretisering van de zorgplangedachte.

De persoonlijk begeleider stelt samen met de cliënt en/of diens vertegenwoordiger doelen en acties vast. Die vertaalt hij vervolgens in zogenaamde SIKOOB-vragen, die dan in de computer worden ingevoerd.

Om tot deze SIKOOB-vragen te komen, is een stappenplan opgesteld als hulpmiddel: een schematische weergave van de methode om een zorgplan om te zetten in SIKOOB-vragen. Door deze vragen regelmatig te beantwoorden, ontstaat een nauwkeurig en analyseerbaar beeld van de effecten van het werk.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locaties: Rijkerswoerd, Driel, Schaarsbergen
Startdatum: september 1998

Participant

- 's Koonings Jaght

Infonet

Contactadres

dhr. W.P.Ch. Weerdenburg
Saamvliet
Postbus 9, 6590 AA Gennep
Telefoon: 0485-499704

Beschrijving van het project

Op Saamvliet zijn verschillende veranderingsprocessen aan de orde. Twee daarvan zijn veelomvattend en betreffen in principe alle cliënten en medewerkers:

- deconcentratie naar kleinschalige woonvoorzieningen;
- mobiliteit van medewerkers.

Het grootste gedeelte van deze veranderingen zal plaatsvinden voor het jaar 2005. Gedurende dat traject moeten personen hun richting bepalen en keuzes maken. Daarvoor is actuele informatie over het veranderingsproces noodzakelijk. Deze informatie dient vrij toegankelijk te zijn, laagdrempelig qua bedieningsgemak (touch-screen, foto's, pictogrammen, tekst) en toegesneden op de doelgroep: cliënten, wettelijke vertegenwoordigers en medewerkers van Saamvliet.

Een belangrijk medium om dit proces van keuzes te ondersteunen is intranet. In de eerste fase is de functie van intranet binnen Saamvliet:

- informeren over de veranderingen voor cliënten met betrekking tot wonen/dagbesteding/vrijtijdsbesteding;
- informeren over de veranderingen voor medewerkers met betrekking tot mogelijke arbeidsplaatsen en condities;
- informeren over de communicatie rond het veranderingsproces door nieuwsrubrieken, agenda's van bijeenkomsten en procedures en activiteiten;
- mogelijkheid intranet op internet over te brengen;
- mogelijkheid om per e-mail een vraag te stellen.

In een tweede fase worden de volgende uitbreidingsmogelijkheden verwacht:

- interactief gebruik van intranet zodat vragen gesteld en beantwoord kunnen worden en meningen uitgewisseld;
- ook een uitbreiding naar meerdere routes zoals organisatiestructuur, beleidsnotities, managementinformatie enzovoort.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten

Locatie: Saamvliet te Gennep

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Saamvliet
- Weerdenburg Projectmanagement en Advies
- TopCom
- GBB Automation

Publicatie

Infonet maakt informatie voor iedereen toegankelijker. Nieuw informatie systeem op Saamvliet, *Maas- en Niersbode*, 52, 1998, 23.

Communicatie met ernstig meervoudig gehandicapten

Contactadres

dhr. M.B. Knüvers
't Heechhout
Postbus 16, 9244 ZN Beetsterzwaag
Telefoon: 0512-381825

Beschrijving van het project

Ernstig meervoudig gehandicapten kunnen niet praten of schrijven. Lichaams-taal is de enige wijze van communiceren. Die taal is vaak moeilijk te begrijpen. Alleen mensen met een zeer nauwe relatie verstaan de gehandicapten. Het project probeert een methode te ontwikkelen die daarin verbetering kan brengen. Binnen de vier instellingen voor gehandicaptenzorg van De Open Ankh (Emeroord, Zuidwester, Van Boeyen-oord en 't Heechhout zijn elk vier cliënten gevraagd aan de ontwikkelde methoden mee te werken. Van hen zijn video-opnamen gemaakt van uitingsvormen, die met een ontwikkeld computerprogramma worden geanalyseerd door professionals. De meest relevante, geselecteerde uitingen worden geduid door zeer goede bekenden. Resultaat wordt in leefplan vastgelegd.

Praktische informatie

Doelgroep: (zeer) ernstig meervoudig gehandicapten
Locaties: Emeroord te Baarn, Zuidwester te Middelharnis, Van Boeyen-Oord te Assen, 't Heechhout te Beesterzwaag
Startdatum: april 1997

Participanten

- Eemmeroord, Baarn
- 't Heechhout, Beetsterzwaag
- Zuidwester, Middelharnis
- Van Boeyen-Oord, Assen

Move

Contactadres

mevr. L. van Vliet
Ipse
Vlietweg 12, 2671 ND Naaldwijk
Telefoon: 0174-641345

Beschrijving van het project

MOVE staat voor Mobility Opportunities Via Education. Het is een leerplan om kinderen te leren zitten, staan en lopen. Dit zijn functionele motorische vaardigheden. Als een kind gebruik kan maken van deze vaardigheden zal het een zelfstandiger leven kunnen leiden zowel binnenshuis als buitenshuis.

Sinds 1994 wordt op het Ipse kinderdagcentrum voor meervoudig complex gehandicapte kinderen gewerkt met het MOVE-programma.

Medewerkers van Ipse hebben inmiddels veel kennis en ervaring opgebouwd ten aanzien van het implementeren en het werken met MOVE. Ipse wil deze kennis en ervaring beschikbaar stellen, opdat meer mensen met een meervoudig complexe handicap hiervan profijt kunnen hebben. Daartoe heeft Ipse van MOVE International Europe de licentie verkregen om MOVE te introduceren, te ontwikkelen en te coördineren in Nederland en Vlaanderen.

Hiertoe wordt Nederlandstalig informatie- en cursusmateriaal ontwikkeld; wordt de doelgroep geïnformeerd over MOVE, worden theoretische en praktijktrainingen opgezet en aangeboden en wordt advies en begeleiding gegeven. MOVE gaat uit van de mogelijkheden van de cliënt. Werken met MOVE vraagt van begeleiders een benaderingswijze, waarbij ‘veiligheid, respect en plezier’ voorop staan. De attitude van de begeleider en de respectvolle bejegening van de cliënt nemen een belangrijke plaats in.

Praktische informatie

Doelgroep: meervoudig complex gehandicapten

Locaties: Nederland, Nederlandstalig België

Startdatum: mei 1998

Participant

– Ipse

Publicatie

Bosk; 1998, februari.

Gespecialiseerde hulpverlening verstandelijk gehandicapten

Contactadres

mevr. T. van de Graaf
Stichting R'Go
Schiedamsestraat 154, 3011 BH Rotterdam
Telefoon: 010-2821111

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van hulpverlening aan kinderen met ernstige gedragsstoornissen en emotionele problematiek. Hulpverlening aan kinderen en volwassenen waarbij sprake is van seksueel misbruik/incest.

Gebruikte methoden zijn:

- orthopedagogiek;
- psychomotorische therapie;
- intensieve deskundigheidsbevordering;
- praktische pedagogische gezinsondersteuning;
- korte observaties in het gezin;
- diagnostisch onderzoek.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locaties: Capelle, Barendrecht, Ridderkerk
Startdatum: mei 1997

Participant

- Stichting R'Go

Publicatie

Eerste evaluatieverslag.

Intersectorale samenwerking voor mensen met een verstandelijke handicap en psychiatrische problemen

Contactadres

mevr. L.G.G. Zwinkels
Regionaal Bureau Gezondheidszorg Zuid-Holland Noord (ZHN)
Fruitweg 50, 2321 DH Leiden
Telefoon: 071-5766164

Beschrijving van het project

Doel van het project is om in de toekomst optimaal gebruik te kunnen maken van elkaars expertise, tot structurele oplossingen voor knelpunten te komen en continuïteit van zorg te kunnen bieden aan mensen met een verstandelijke handicap en psychiatrische problemen. Het beoogde resultaat van het project bestaat uit drie delen:

- het in kaart brengen van het specifieke aanbod voor mensen met een verstandelijke handicap en psychiatrische problemen;
- het vaststellen van knelpunten en oplossingsrichtingen in het traject van signalering tot en met zorgrealisatie en evaluatie;
- het vertalen van de oplossingsrichtingen in concrete actiepunten en/of afspraken.

Eén en ander wil men bereiken door:

- het inventariseren waar men in de huidige situatie tegenaan loopt bij de zorgen dienstverlening aan de doelgroep;
- te komen tot een overzicht van het specifieke aanbod en een overzicht van knelpunten en oplossingsrichtingen;
- het vertalen en vastleggen van de oplossingsrichtingen in concrete actiepunten en/of afspraken.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten met psychiatrische problemen

Locaties: Zuid-Holland Noord, bestaande uit de subregio's: Leiden en omgeving, Rijnstreek, Duin- & Bollenstreek

Startdatum: juli 1998

Participanten

- Stichting Bollenstreek
- Stichting Ipse
- Swetterhage
- SVG
- Willem van Den Bergh
- Ursula
- Riagg ZHN
- Projectbureau GGZ-partners
- Hooge Burch
- Centrum Autisme
- Consulenteam Zuid-Holland & Zeeland
- Stichting GGZ-Rijnland, locatie Langeveld

Autistructuurgroep

Contactadres

dhr. F. Smit
Iipse/KDC Delft
Roland Holstlaan 1087, 2624 KL Delft
Telefoon: 015-2563933

Beschrijving van het project

Het project heeft als doel het opzetten van een autistructuurgroep, waarbij gewerkt wordt met de principes van Sensorische Integratie en het TEACCH-programma van Schopler & Reichler.

Dit wil men bereiken door:

- introduceren en begeleiden van het TEACCH-programma door een gedragskundige;
- het creëren van een optimale groepsruimte die geschikt is voor de doelgroep;
- het opzetten van een communicatiesysteem door de logopedist;
- het ondersteunen van groepsleiding in het realiseren van de doelen conform de individuele begeleidingsplannen;
- invoeren en begeleiden van de principes van de Sensorische Integratie;
- op basis van deskundigheid en betrokkenheid de kwaliteit van zorg aan autistische kinderen verbeteren.

Praktische informatie

Doelgroep: autistische kinderen
Startdatum: januari 1998

Participanten

- KDC Delft
- KDC Alphen a/d Rijn
- Centrum Autisme Leiden

Woon/werkgemeenschap

Contactadres

mevr. K. Kooiman
Ygdrasil
Rietbergweg 2, 8131 PL Wijhe
Telefoon: 0570-522050

Beschrijving van het project

Het doel is het bieden van de mogelijkheid voor mensen met een verstandelijke handicap om te kunnen kiezen waar ze willen wonen en/of werken. Men wil aansluiten op de vraag en de wens van mensen die willen wonen en/of werken buiten de instelling, in een omgeving met meerdere mensen die interesse hebben in het buitenleven. Deze mensen wordt de mogelijkheid geboden hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid zoveel mogelijk te ontwikkelen.

Tevens biedt deze woon/werkgemeenschap de gelegenheid om paard te rijden voor mensen met een handicap in de regio. Als dagbesteding kan de manege een ideale werkplek zijn voor een grote groep mensen met een ontwikkelingsstoornis.

Hiertoe zijn in een grote woonboerderij zeven appartementen, een gezamenlijke ruimte en twee gezinswoningen gemaakt, waar een woongemeenschap met mensen met een verstandelijke handicap wordt gevormd. Met twee gezinnen wordt de basis voor de begeleiding gevormd. Naast deze boerderij staat manege De Mikke. Daar kan therapeutisch paardrijden worden gerealiseerd voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap.

De manege biedt tevens een werkplek voor zes tot tien mensen met een verstandelijke handicap, zowel vanuit het woonproject als van buitenaf. Het wordt een sociaal/therapeutische woon/werkgemeenschap werkend en levend vanuit het antroposofisch mensbeeld. Vanuit een biologisch leefmilieu wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van biologische voeding en producten. Het geheel is een beschermde woonvorm geïntegreerd in de gewone samenleving.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten

Locatie: Wijhe

Startdatum: april 1998

Participanten

- Bestuur Ygdrasil
- Overkempe
- Aznon
- Vijfsprong (Vorden)

Publicatie

Projectplannen naar instanties, instellingen, ouderverenigingen.

Woonwensenonderzoek

Contactadres

mevr. P. Vinkenburg
De Kleine Johannes
Overtoom 363 a, 1054 JN Amsterdam
Telefoon: 020-5890189

Beschrijving van het project

Doel is, in voorbereiding op de realisatie van 60 nieuwe woonplaatsen, het verkrijgen van indicaties over de woonwensen van de huidige en toekomstige cliënten.

Realisering geschiedt door het houden van mondelinge interviews aan de hand van een vragenlijst.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten en hun ouders/begeleiders
Locatie: regio Amsterdam
Startdatum: februari 1998

Participant

– De Kleine Johannes

Inloophuis BZW

Contactadres

dhr. H. Kuipers
SPD Twente
Kievitstraat 15, 7557 AP Hengelo
Telefoon: 074-2558333

Beschrijving van het project

Doel van het project is het realiseren van een laagdrempelige voorziening waarin een aantal functies worden aangeboden die bevorderen dat mensen met een licht verstandelijke handicap zelfstandig kunnen wonen; één en ander in samenwerking met reguliere organisaties.

Dit wil men bereiken door:

- samenwerking met de woningbouwcorporatie en diverse instellingen;
- het bieden van een ontmoetingsruimte;
- spreekuurfunctie: in het inloophuis kan afhankelijk van de behoefte een aantal keren per week spreekuur worden gehouden voor deelnemers van het Begeleid Zelfstandig Wonen;
- gezamenlijk gebruik van maaltijden;
- groepsgericht werken.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een licht verstandelijke handicap
Locatie: gemeente Almelo en omgeving
Startdatum: maart 1998

Participanten

- Sociaal Pedagogische Dienst (SPD) Twente
- Woningbouwcorporatie Beter Wonen
- Quintet (overlegorgaan reguliere zorg)

Keuzeprocès bij herhuisvesting

Contactadres

dhr. P. Doting
's Koonings Jaght
Koningsweg 8, 6816 TB Arnhem
Telefoon: 026-4836830

Beschrijving van het project

Het is de bedoeling dat 300 cliënten nog voor de eeuwwisseling een nieuwe woning krijgen. De centrale vraag in het herhuisvestingstraject luidt: wie gaat waar wonen? Uitgangspunt daarbij is dat de cliënt zelf mag, of beter gezegd, móet kiezen waar, hoe en met wie hij wil wonen en leven. In dit keuzeprocès spelen cliënten en hun vertegenwoordigers een hoofdrol.

Hiertoe is de woonwens van iedere cliënt vanuit drie invalshoeken onderzocht:

- vanuit de cliënt zelf;
- vanuit de ouder of contactpersoon;
- vanuit de persoonlijk begeleider van de cliënt.

De definitieve woonwens van de cliënt wordt uiteindelijk vastgesteld tijdens een zogenaamd 'afstemmingsgesprek', waarbij de drie partijen aan tafel zitten. De cliënt heeft hier het laatste woord. De geformuleerde woonwens is het vertrekpunt bij het zoeken van een geschikte locatie en type woning.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Startdatum: 1997

Participant

- 's Koonings Jaght

Meer door minder van hetzelfde/ AC Eikenlaan

Contactadres

dhr. K. Voskuil
Hooge Burch
Sporlaan 19, 2471 PB Zwammerdam
Telefoon: 0172-630134

Beschrijving van het project

Stichting Hooge Burch en Sociale Werkvoorziening Alphen aan den Rijn (SWA) gaan een samenwerkingsproject aan. Doel van het project is het scheppen van werk voor mensen die onder de grens van de sociale voorziening zijn geraakt.

Voor cliënten van Hooge Burch en ex-werknemers van de Sociale Werkvoorziening zullen twaalf dagbestedingsplaatsen voor licht industrieel, niet-loonvormende arbeid worden gerealiseerd. SWA en Hooge Burch maken gebruik van elkaars kennis, ervaring en faciliteiten. De uitstromers van de SWA blijven een goede dagbesteding behouden waarbij hun status en referentiekader niet verloren gaan. Voor cliënten van Hooge Burch die gebaat zijn bij deelname aan arbeidsmatige activiteiten is de meerwaarde dat zij kennis kunnen maken met de sociale werkvoorziening. Voor enkele van hen kan dit op den duur leiden tot het instromen in een trainingsproject van de sociale werkvoorziening.

Praktische informatie

Doelgroepen: verstandelijk gehandicapten, uitstromers van de SWA
Locaties: Zwammerdam, Alphen aan de Rijn, Boskoop
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Hooge Burch
- Sociale Werkvoorziening Alphen (SWA)

Publicatie

E. Verbeek, K. Voskuil, Notitie *Meer door minder van hetzelfde*: SWA/Hooge Burch, 1997.

Integratieproject KDC - KDV

Contactadres

mevr. J.C. Bakker
KDC De Bolsterberg
Langeberg 28, 2716 GH Zoetermeer
Telefoon: 079-3200404

Beschrijving van het project

Doel is kinderen met een verstandelijke handicap onderdeel te laten zijn van de gewone maatschappij. Kinderen van jongs af aan leren om te gaan met kinderen met een handicap, leren dat kinderen anders, maar niet minder zijn. KDV-leidsters leren van de expertise van KDC-leidsters. KDC-leidsters leren hoe een normale ontwikkeling verloopt, wat een normale omgeving is.

Hiertoe gaan, een dagdeel per week, vier kinderen van de speelleergroep van het KDC met één leidster naar de peutergroep van het KDV en vier kinderen van die peutergroep gaan met hun leidster naar het KDC naar de speelleergroep. Ze draaien mee met elkaars programma (dagopening, diverse activiteiten, fruit eten, vrij spelen, broodmaaltijd).

Praktische informatie

Doelgroepen: verstandelijk gehandicapte kinderen, peuters
Startdatum: februari 1998

Participanten

- Stichting Ipse/KDC De Bolsterberg
- Stichting SZK/KDV Bambi Dorp

Meer dan brood alleen

Contactadres

dhr. H. Smit
Ambachtscentrum Driekant
Lange Hofstraat 23-25, 7201 HT Zutphen
Telefoon: 0575-515142

Beschrijving van het project

Het project biedt een ambachtelijke praktijkopleiding (bakkerij, horeca) voor onder andere verstandelijk gehandicapten en andere doelgroepen die moeilijk mee kunnen komen in het maatschappelijk leven.

Realisering geschiedt door het exploiteren van een commercieel draaiende bakkerij, winkel, lunchcafé en catering service.

Praktische informatie

Doelgroepen: verstandelijk gehandicapten, (ex-)psychiatrische patiënten, (ex-)verslaafden, schoolverlaters VSO/(z)mlk

Locatie: Zutphen en omstreken

Startdatum: juli 1998

Participanten

- Stichting Welzijnswerk Zutphen
- Festog Doetinchem
- Stichting Urtica (De Vijfsprong) Vorden
- AZON Olst
- Stichting Radar Warnsveld
- Gemeente Zutphen
- Provincie Gelderland
- Ambachtscentrum Driekant
- Stichting De Graafschap
- Bakkerij Verbeek

Publicaties

- M. Wasseveld, Artikel in het *Gelders Dagblad* (dd. 26/9/97): Driekant etaleert nieuwe kijk op zorg.
- Ambachtscentrum Driekant: *De opzet*, 1997.
- Subsidieaanvraag maatschappelijke participatie project ‘Meer dan brood alleen’, 1998.

Netwerk ABC

Contactadres

mevr. R. Stam
Activiteitencentrum Dr. Schroeder van der Kolk
Koperwerf 30, 2544 EN Den Haag
Telefoon: 070-3210344

Beschrijving van het project

Doel is het trainen van arbeidsvaardigheden onder medewerkers van de sociale werkvoorziening en deelnemers van activiteitencentra die wensen door te groeien naar arbeidsplekken.

Realisering geschiedt als volgt. Kandidaten voor de training worden getest. Geselecteerden krijgen een training van maximaal één jaar. De training is gebaseerd op het Eigen Initiatief Model.

Na afronding wordt een advies gegeven. Tijdens de training blijft de arbeidsplek of DVO-plek gewaarborgd.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten met DVO- of SW-indicatie
Locatie: Haaglanden
Startdatum: juli 1997

Participanten

- Sociale Werkplaats Haeghe Groep
- Activiteitencentrum Dr. Schroeder van der Kolk

Jij hoort erbij

Contactadres

dhr. R. Souverijn
Sociaal Pedagogische Dienst Twente
Kievitstraat 15, 7557 AP Hengelo
Telefoon: 074-2558333

Beschrijving van het project

Doel van het project is de bevordering van deelname van leerlingen van (z)mlk-scholen aan diverse vormen van vrijetijdsbesteding, waaronder sport en andere vormen. Een onderzoek wees uit dat niet meer dan 30% deelneemt.

Dit wil men bereiken door aan de ouders respectievelijk de kinderen te vragen wat ze willen; gezamenlijk met de scholen, de ouders en anderen activiteiten opzetten en aanbieden, waarbij zoveel mogelijk reguliere verenigingen betrokken worden, zodat er sprake is van een optimale integratie.

Praktische informatie

Doelgroep: leerlingen van (z)mlk-scholen
Locatie: Twente
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Sociaal Pedagogische Dienst (SPD) Twente
- De Klup
- Verenigingen
- Gemeenten

Volwaardige dagbesteding

Contactadres

dhr. W. van Limpt
Prisma
Dr. Kuyperlaan 54, 5142 TD Waalwijk
Telefoon: 0416-331655

Beschrijving van het project

Doel is het realiseren van een nadrukkelijke scheiding tussen wonen en dagbesteding voor alle cliënten van Prisma. Medio 2000 is voor alle cliënten een volwaardige dagbesteding gerealiseerd.

Dit wil men bereiken door het opzetten van een projectstructuur waarbinnen één en ander gerealiseerd wordt:

- het bepalen van de doelgroep;
- het bepalen van activiteitenbehoeften en activiteitsniveau;
- het bepalen van activiteitenprogramma's en doelgroeprofielen;
- het vaststellen van de benodigde accommodatie en faciliteiten;
- toeleidingstraject individuele cliënten;
- personeelsvoorziening;
- training/scholing medewerkers;
- vervoer.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten met een verstandelijke handicap
Locatie: Midden- en West-Brabant
Startdatum: september 1997

Participant

- Prisma

Industrieel werkcentrum Nieuwkoop

Contactadres

mevr. I. Gielens
Stichting Ursula
A.H. Kooistrastraat 130, 2441 CP Nieuwveen
Telefoon: 0172-539440

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- integratie van de deelnemers in de maatschappij;
- scheiden van wonen en werken;
- het kunnen beleven van het hebben van een echte baan in de maatschappij tussen collega's van andere bedrijven;
- regionale functie ten behoeve van thuiswonende mensen met een verstandelijke handicap en/of GVT-bewoners in verband met de wachtlijstproblematiek ten aanzien van dagbesteding.

Door het afnemen van arbeidsinterresstesten en het gebruik van beheersingslijsten zijn werkwensen en mogelijkheden duidelijk geworden. Het centrum kan gezien worden als tussenvorm tussen een sociale werkplaats en de bestaande dagcentra c.q. dagbesteding binnen instellingen zoals stichting Ursula aanbiedt. Door middel van een locatie te midden van andere bedrijven tracht men mogelijkheden te scheppen voor:

- afwisselend en interessant werk aangeleverd door de andere bedrijven op die locatie;
- integratie door middel van stageleerplekken bij andere bedrijven;
- doorstroming naar die bedrijven door deelnemers via het traject van extern begeleid werken;
- zo mogelijk een echte baan binnen zo'n bedrijf.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: regio Zuid-Holland Noord
Startdatum: september 1997

Participanten

- Stichting Ipse
- Stichting Ursula

Verfstreken

Contactadres

mevr. J. Sanders
Ipse/Dagcentrum De Woutershof
Maasstraat 25, 2405 AZ Alphen a/d Rijn
Telefoon: 0172-494707

Beschrijving van het project

De Kunstgroep is een groep waar verstandelijk gehandicapten les kunnen krijgen om hun eigen creatieve talenten te ontwikkelen ongeacht plaatsing vanuit de AWBZ. Daarnaast is het doel de kunstprojecten van de kunstenaars te exploiteren.

Hiertoe krijgen de cursisten les van een kunstenaar/professional. Daarnaast werken zij samen binnen een cultureel centrum van de gemeente Alphen waar ook andere cursussen gegeven worden waardoor de integratie wordt bevorderd. Verder worden de producten op de individuele naam van de kunstenaar geëxposeerd en verkocht.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Alphen a/d Rijn en omgeving
Startdatum: september 1997

Participanten

- Ipse/Dagcentrum De Woutershof
- Philadelphia
- Cultureel Centrum

Kooikerweg

Contactadres

dhr. M. Inklaar
Stichting Exploitatie Het Dorp
Jachthoornlaan 1a, 6813 CH Arnhem
Telefoon: 026-3776565

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- het realiseren van een gedifferentieerd aanbod;
- beheersing van de wachtlijstproblematiek.

Realisatie geschiedt door:

- formulering uitgangspunten met betrekking tot doelgroep;
- in samenwerking collega instelling;
- indicatie nieuwe bewoners - analyse - personeelsselectie - scholing - start.

Er zijn tussentijdse evaluaties geweest; de eindevaluatie start in 1999.

Praktische informatie

Doelgroep: (zwaar) lichamelijk gehandicapten met psychosociale zorgvraag

Locatie: Arnhem, Het Dorp

Startdatum: maart 1997

Participanten

- Het Dorp
- Siza

Video-interactiebegeleiding

Contactadres

mevr. C.D.M.M. Beks
Stg. Verpleging en Verzorging Eindhoven e.o. (SVVE)
Parklaan 97, 5613 BC Eindhoven
Telefoon: 040-2610179

Beschrijving van het project

De algemene doelstelling van het project is om te onderzoeken of, en zo ja hoe, de methode Video Interactie Begeleiding in samenwerking tussen de Stichting Thuiszorg Eindhoven en de SVVE kan worden uitgevoerd.

Video Interactie Begeleiding is bedoeld om partners en familieleden van cliënten met NAH en jong dementerenden te ondersteunen in hun communicatie. De partners/mantelzorgers kunnen op deze wijze ontdekken welke interactiemogelijkheden in het huidige stadium van ziekte nog aanwezig zijn en men wordt geholpen nieuwe mogelijkheden te ontdekken met als uiteindelijke doelstelling een verbetering van het leefklimaat en versterking van de draagkracht van de mantelzorger.

Praktische informatie

Doelgroepen: cliënten met NAH, jong dementerenden
Locatie: Eindhoven en omgeving
Startdatum: oktober 1998

Participanten

- SVVE
- Stichting Thuiszorg Eindhoven (STE)

Ambulante woonbegeleiding

Contactadres

mevr. B.C.M. Kaagman
Visio De Herensingel
Herensingel 288-296, 1382 VW Weesp
Telefoon: 0294-430772

Beschrijving van het project

Doel is het formaliseren van het aanbod begeleid zelfstandig wonen voor slechtzienende en blinde mensen.

Dit probeert men te bereiken door:

- het vergroten van de naamsbekendheid;
- werken vanuit de rehabilitatiegedachte;
- intensief kwaliteitsonderzoek gedurende het project.

Praktische informatie

Doelgroep: slechtzienenden en blinden die zelfstandig willen wonen

Locaties: Amsterdam, Gooi en Vechtstreek

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Visio Elizabeth Kalishuis
- Regionale Instelling Noord-Holland

Dagverzorging voor visueel gehandicapten

Contactadres

dhr. J.R. Hoogendorp
Meerweide/Combihuis
Grote Hagen 20, 3078 RA Rotterdam
Telefoon: 010-2921292

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is de opvang van ouderen met een visuele handicap, die door deze handicap moeite hebben met zelfstandig wonen. Dit tracht men te bereiken door het bieden van dagverzorging.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een visuele handicap
Locatie: Rotterdam en omgeving
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Verpleeghuis Meerweide
- Visio

Sociale vaardigheidstraining

Contactadres

mevr. M. Drenthen
Mgr. Terwindtstichting/De Open Cirkel
Slotemaker de Bruineweg 248, 6531 MV Nijmegen
Telefoon: 024-3591919

Beschrijving van het project

Doel is inzicht verwerven/vergroten in de eigen sociale vaardigheden en deze verder te ontwikkelen.

Dit wil men bereiken middels acht à tien groepsbijeenkomsten met de volgende thema's: kennismaking, complimenteren, gevoelens, vragen stellen, weigeren, onderhandelen, pesten, kritiek geven en kritiek ontvangen. Ouders worden bij het geheel betrokken.

Methodieken zijn uit verschillende SOVA gehaald.

Praktische informatie

Doelgroep: jongeren met een auditieve of communicatieve beperking

Locatie: regio Nijmegen en omgeving

Startdatum: maart 1998

Participanten

- V.S.O. Martinus van Beek
- S.O. Martinus van Beek

Intensieve vroegbehandeling

Contactadres

mevr. H. Coumans
De Open Cirkel van Mgr. Terwindtstichting
Slotemaker de Bruineweg 248, 6531 MV Nijmegen
Telefoon: 024-3591919

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- vroegtijdige onderkenning;
- uitgebreide observatie naar de mogelijke oorzaak en interveniërende factoren;
- begeleiding en behandeling van de complexe problematiek.

Eén en ander wil men bereiken door:

- het creëren van een goede doorstroom middels PR;
- opzet van methodische diagnostiek en een behandelmethodiek, opzet van individuele zorgplanning;
- groepsgewijze opvang van de kinderen, drie dagen per week;
- samenstelling van een team bestaande uit twee pedagogische medewerkers, logopediste, maatschappelijk werkster, fysiotherapeut, orthopedagoge/psychologe, behandelcoördinator.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met auditieve/communicatieve stoornissen

Locaties: Doetinchem, Arnhem, Wageningen, Rosmalen, Uden, Venray

Startdatum: maart 1997

Participant

- Stichting Mgr. Terwindt

Zorgverlening aan patiënten met acute, aspecifieke lage rugpijn

Contactadres

mevr. J. den Boer
Poortwachter in de praktijk, samenwerkingsverband DHV Groot Gelre en Amicon zorgverzekeraar
Kostverloren 12, 6661 DZ Elst
Telefoon: 0481-366466

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- verbeteren van de kwaliteit van de zorg;
 - verminderen van het aantal medisch niet-noodzakelijke verwijzingen;
 - verminderen van de kosten van de zorg;
 - inzicht in de voorwaarden hoe dit te bereiken.
- Eén en ander wil men bereiken door:
- het invoeren van een eenmalig fysio/oefentherapeutisch consult;
 - het invoeren van meerdere verwijsmogelijkheden voor de huisarts, namelijk na het eenmalige consult de keuze tussen:
 - geen indicatie voor therapie;
 - verwijzen voor één sessie houdings/bewegingsadviezen (maximaal twee zittingen);
 - verwijzen voor behandeling (maximaal acht zittingen) en eventueel vervolgbehandeling;
 - het invoeren van een controle door de huisarts na negen en achttien zittingen;
 - het meegeven van de NHG-folder lage rugpijn aan patiënten;
 - het regelmatig evalueren van het gevoerde beleid in vergelijking met het afsprakenbeleid.

Praktische informatie

Doelgroep: huisartspatiënten met acute, aspecifieke lage rugpijn
Locatie: regio Hengelo/Keijenberg
Startdatum: maart 1998

Participanten

- Districts Huisartsen Vereniging Groot Gelre
- Amicon Zorgverzekeraar

Preventie en behandeling van decubitus

Contactadres

mevr. K. Hoitink-Van der Goot
Ziekenhuis Gooi-Noord
Rijksstraatweg 1, 1261 AN Blaricum
Telefoon: 035-5391473

Beschrijving van het project

De doelstelling is het streven naar een aanzienlijke vermindering van het aantal malen dat decubitus zich voordoet bij patiënten en cliënten van de instellingen en beroepsbeoefenaars in de Gooi en Vechtstreek Noord. Gestreefd wordt de prevalentie van decubitus in het verzorgingsgebied per 1 januari 2000 aanzienlijk terug te brengen. Het prevalentiegetal waarnaar gestreefd wordt, wordt vastgesteld nadat de uitkomsten van de voorgestelde nulmeting bekend zijn.

Dit probeert men te bereiken via een projectmatige aanpak:

- fase 1: prevalentieonderzoek: aangesloten bij landelijk onderzoek door de Universiteit Limburg;
- fase 2: ontwikkeling van een decubitusprotocol;
- fase 3: implementatie:
 - het organiseren van een symposium;
 - het ontwikkelen van scholings- en voorlichtingsmateriaal;
 - voorstellen doen met betrekking tot verspreiding van beschikbare deskundigheid;
 - voorstellen doen met betrekking tot materialen;
 - evaluatie.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten/cliënten die risico lopen op decubitus
Locatie: regio Gooi en Vechtstreek Noord
Startdatum: februari 1998

Participanten

- Verzorgingshuizen
- Verpleeghuizen
- Huisartsen
- Ziekenhuis Gooi Noord
- Thuiszorg Gooi en Vechtstreek

Praktijkverpleegkundige in achterstandsgebieden

Contactadres

dhr. L. Kliphuis
GG en GD Utrecht
Postbus 2423, 3500 GK Utrecht
Telefoon: 030-2863203

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verminderen van (specifieke) volksgezondheidsproblemen in achterstandswijken vanuit de eerste lijn;
- het samenvoegen van preventie en curatie;
- het verstevigen van de positie van de huisarts in het lokale gezondheidszorgsysteem.

Hiertoe worden praktijkverpleegkundigen ingezet. De taken van de praktijkverpleegkundigen in de verschillende huisartspraktijken zijn:

- in Ondiep: voorlichting, spreekuren, huisbezoeken, werken volgens protocollen ten behoeve van COPD/astmapatiënten, patiënten met diabetes mellitus en complexe zorgpatiënten;
- in Zuilen: voorlichting, spreekuren, huisbezoeken, werken volgens protocollen ten behoeve van COPD/astmapatiënten, ouderen of mensen die uit het ziekenhuis ontslagen zijn;
- Kanaalstraat: inventarisatie risicofactoren bij ouderen tussen 55-65 jaar en boven de 65 jaar door het uitvoeren van een consultatiebureau voor ouderen;
- Overvecht: contacten leggen met nieuw ingeschreven patiënten, houden van intake- en vervolgesprek, doorverwijzen naar huisartsen, thuiszorg en dergelijke, voorlichting geven over ziektebeelden en Nederlandse gezondheidszorg;
- Sterrenwijk: gericht geven van advies en voorlichting via spreekuren en protocollen aan patiënten die extra begeleiding en tijd vragen door complexiteit van zorg en verwevenheid met psychosociale problematiek.

In Utrecht Zuid/Zuidwest worden twee allochtone zorgconsulenten ingezet ten behoeve van individuele voorlichting aan Turkse en Marokkaanse patiënten.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met COPD/astma/diabetes mellitus, complexe zorgpatiënten, ouderen (preventie), patiënten uit achterstandswijken in het algemeen, allochtonen

Locatie: zes achterstandsbuurten in de gemeente Utrecht

Startdatum: februari 1998

Participanten

- Thuiszorg Stad Utrecht
- DHV/RHV Utrecht
- ANOVA Verzekeringen
- Universiteit Utrecht
- GG en GD

Samen werken aan huisartsenzorg

Contactadres

mevr. I. Moerman
Adviesbureau Stoel
Mauritsweg 2-4, 3012 JR Rotterdam
Telefoon: 010-2330022

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- het ontwikkelen en uitvoeren van een taakverdeling van de huisartsenzorg voor specifieke doelgroepen;
- het verbeteren van de kwaliteit van de zorg voor deze doelgroep.

Realisering geschiedt door het inzetten van de functie van praktijkverpleegkundige in de Hagro Centrum-II Rotterdam in samenwerking met de huisartsen en de doktersassistenten.

De taken van de praktijkverpleegkundige zijn:

- organisatie en coördinatie van zorginzet voor patiënten met complexe problematiek;
- systematische controle, instructie, begeleiding en voorlichting;
- de liaisonfunctie tussen huisartsen en de thuiszorg.

De taakverdeling tussen huisartsen, huisartsassistenten en praktijkverpleegkundige wordt in een protocol vastgelegd.

Praktische informatie

Doelgroepen: astma en COPD-patiënten, diabetespatiënten, patiënten met complexe problematiek, kinderen met bedplasproblematiek, ouders met opvoedkundige vragen, vrouwen met vragen over pilgebruik, patiënten met incontinentieproblematiek, patiënten die ontslagen zijn uit het ziekenhuis

Locatie: achterstandswijken in Rotterdam

Startdatum: juni 1998

Participanten

- Hagro-Centrum II (waaronder twee gezondheidscentra)
- Thuiszorg Rotterdam

Publicatie

Samen werken aan Huisartsenzorg (projectplan Hagro-Centrum II, Rotterdam): Een experiment van Hagro-Centrum II in samenwerking met de Stichting Thuiszorg Rotterdam tussen praktijkverpleegkundigen, huisartsen en huisartsassistenten.

Psychofarmaca en zwangerschap

Contactadres

mevr. S.L.M. de Vlieger
Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
Postbus 1926, 5900 BX Venlo
Telefoon: 077-3205664

Beschrijving van het project

Doel is het opstellen van richtlijnen om de kwaliteit en doelmatigheid van de advisering en begeleiding te verbeteren van vrouwen (in de eerste en tweede lijn) die psychofarmaca gebruiken en kinderwens hebben, dan wel reeds zwanger zijn.

Dit wil men bereiken door middel van het multidisciplinair bespreken van patiënten binnen de projectgroep waardoor ontwikkeling van kennis en betere afstemming tussen de verschillende lijnen plaatsvindt.

Praktische informatie

Doelgroep: zwangere vrouwen die psychofarmaca gebruiken
Locatie: regio Noord-Limburg
Startdatum: augustus 1998

Participanten

- Regionale Huisartsen Vereniging
- Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
- Verloskundigen

Kleine en meer uitgebreide chirurgische ingrepen

Contactadres

dhr. W. Balestra
Poortwachter in de praktijk, samenwerkingsverband DHV Groot Gelre en Amicon Zorgverzekeraar
Kostverloren 12, 6661 DZ Elst
Telefoon: 0481-366466

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- het a) uitvoeren en b) volledig uitvoeren van een opgestelde lijst met kleine chirurgische ingrepen;
- het opzetten van een goede praktijkvoering rond het uitvoeren van kleine chirurgische ingrepen in de huisartsenpraktijk;
- het opzetten van een structuur binnen de huisartsengroep, waarbij huisartsen onderling voor specifieke ingrepen naar (speciaal geschoolde huisartsen) doorverwijzen.

Doelen met betrekking tot de poortwachtersfunctie van de huisarts:

- het zorgen dat de huisarts het eerste aanspreekpunt is van de patiënt;
- het sturen van de zorg voor patiënten, zodat de juiste zorg op het juiste moment gegeven wordt, op de juiste plaats en tegen de juiste prijs.

In de pilot zullen alle huisartsen uit de Hagro Doetinchem een aantal kleine chirurgische ingrepen (zoals aangegeven in de indicatielijst) gaan uitvoeren in de huisartsenpraktijk. Alle huisartsen zijn (of worden) geschoold op het uitvoeren van deze kleine chirurgische ingrepen. Twee huisartsen worden extra geschoold om elk een specifieke verrichting te gaan uitvoeren.

De overige leden van de Hagro kunnen bij het voorkomen van deze indicaties binnen de Hagro naar deze huisartsen doorverwijzen.

In de interventie zal aandacht worden geschonken aan ondermeer de benodigde praktijkuitrusting, de juiste vergoeding, de juiste scholing, de benodigde

praktijkvoering en de inzet van extra assistentie door het delegeren van taken aan de praktijkassistente.

Praktische informatie

Doelgroep: huisartspatiënten die kleine chirurgische ingrepen behoeven

Locatie: (deel van) Doetinchem

Startdatum: februari 1998

Participanten

- DHV Groot Gelre
- Amicon (RZR Zorgverzekeraar)

Transmuraal verpleegtechnisch team

Contactadres

mevr. Y. den Heijer Bos
Merwedeziekenhuis
Albert Schweitzerplaats 25, 3318 AT Dordrecht
Telefoon: 078-6523693

Beschrijving van het project

De doelstelling is verpleging van patiënten in de thuissituatie die hoog-complexe zorg behoeven op het gebied van verpleegtechnische zorg.

Dit probeert men te bereiken door het inzetten van een team van verpleegkundigen, bijgeschoold in verpleegtechnische handelingen. Zij zijn 24 uur per dag inzetbaar en bereikbaar in de thuiszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die verpleegtechnische zorg behoeven
Locatie: Zuid-Holland Zuid
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Waardse Rading
- Stichting Opmaat
- Drechtsteden Ziekenhuis
- Merwedeziekenhuis

Zorg op maat - grensoverschrijdende zorg in de Euregio Maas-Rijn

Contactadres

dhr. R.L.C. Smit
NZi, Onderzoek, informatie en opleidingen in de zorg
Postbus 9697, 3506 GR Utrecht
Telefoon: 030-2739510

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit (Zorg op Maat-)project is dat patiënten zonder veel procedurele rompslomp gebruik kunnen maken van buitenlandse zorgmogelijkheden. Daartoe wordt getracht administratieve hindernissen op te ruimen. Patiënten die in Nederland wonen, krijgen toestemming om voor bepaalde medisch specialistische zorg de grens te overschrijden. Het Nederlandse verstrekkingspakket geldt daarbij als uitgangspunt.

Dat betekent dat ook de door de behandelende buitenlandse specialist voorgeschreven geneesmiddelen, een eventuele ziekenhuisopname en de vervoerskosten voor vergoeding in aanmerking komen.

De huisartsen vormen de spil van het project. Zij zijn de poortwachters. Zij adviseren de patiënt, verwijzen, indien gewenst, naar een specialist in het buitenland en verstrekken het E112+-formulier dat recht geeft op buitenlandse medisch-specialistische zorg gedurende een termijn van drie maanden. De patiënt wendt zich met zijn E112+-formulier tot de Duitse Krankenkasse of de Belgische mutualiteit in de gewenste regio. De medisch-specialistische hulp wordt vergoed conform de aldaar geldende regelgeving.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenfondsverzekerden
Locatie: Euregio Maas-Rijn
Startdatum: april 1997

Participanten

- ZFR
- CZ-groep
- VGZ
- AOK (Duitse verzekering)
- Christelijke Mutualiteit Hasselt (Belgische verzekering)
- DHV Limburg

Publicatie

NZi notities, 1998 p. 18-19.

Voedingsteam

Contactadres

mevr. C.A.C. Lommen
Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
Postbus 1926, 5900 BX Venlo
Telefoon: 077-3205490

Beschrijving van het project

De doelstelling is het op structurele wijze volgens protocol aandacht besteden aan de voedingstoestand van de opgenomen patiënt, waardoor percentage ondervoede patiënten daalt.

Dit tracht men te bereiken door het instellen van een voedingsteam dat:

- een systeem ontwikkelt waarmee alle opgenomen patiënten worden gescreend op voedingstoestand;
- protocollen ontwikkelt;
- adviezen geeft aan behandelende artsen;
- structureel aandacht besteedt aan de voedingstoestand.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten in een dreigende ondervoede toestand

Locatie: ziekenhuizen Venlo en Venray

Startdatum: september 1998

Participant

- Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg

Avond- en weekenddienstregeling huisartsen

Contactadres

dhr. H. van Zutphen
Transmuraal en Diagnostisch Centrum AZM
Postbus 5800, 6202 AZ Maastricht
Telefoon: 043-3875391

Beschrijving van het project

Doel is het tot stand brengen van een vaste dienstlocatie op de SEH van het AZM, van waaruit alle huisartsenzorg buiten kantooruren, dus ook de visites, kan worden verricht. Voordelen zijn onder meer:

- gemakkelijk herkenbare, goed bereikbare, vaste locatie;
- huisartsgeneeskundige en specialistische hulp op één plek verenigd.

Dit wil men realiseren door:

- vooronderzoek naar huidige dienstregeling (verzamelen van bedrijfsgegevens, enquêtes onder huisartsen en patiënten, analyse van de verkregen informatie);
- het instellen van werkgroepen, die zich onder andere bezighouden met infrastructuur van de huisartsenpost, de samenwerking tussen huisartsen en specialisten en de informatievoorziening. De huisartsenpost zal begin 1999 van start gaan.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten die buiten kantooruren beroep doen op huisarts, zelfverwijzers, patiënten die nu direct naar SEH gaan

Locatie: Maastricht

Startdatum: augustus 1997

Participanten

- RHV Heuvelland
- Academisch Ziekenhuis Maastricht
- Transmuraal en Diagnostisch Centrum AZM
- Universiteit Maastricht, vakgroep Huisartsgeneeskunde
- GGD Zuidelijk Zuid-Limburg
- Zorgverzekeraar VGZ

Unit comazorg

Contactadres

dhr. L. Costongs
Het Zonnehuis
Hoofdstraat 2a, 9801 BW Zuidhorn
Telefoon: 0594-508508

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is observatie, reactivering en begeleiding van patiënten die door een ongeval of anderszins recent in coma zijn geraakt, inclusief familiebegeleiding.

Dit probeert men te bereiken door tijdelijke (drie tot zes maanden) opname op de Unit Comazorg, waar met behulp van stimuleringsprogramma's nauwkeurig wordt geobserveerd of er sprake is van een vegetatieve dan wel laagbewuste toestand en vervolgens (indien mogelijk) verdere reactivering plaatsvindt. Eén en ander gaat gepaard met een uitgebreid begeleidingstraject voor de betrokken familie.

Praktische informatie

Doelgroep: comapatiënten met verpleeghuisindicatie
Locatie: Noordelijke provincies
Startdatum: januari 1997

Participanten

- Het Zonnehuis Zuidhorn
- Academisch Ziekenhuis Groningen
- Beatrixoord, Haren

Pré-operatief onderzoek

Contactadres

dhr. S. Koning
Medisch Centrum Alkmaar
Wilhelminalaan 12, 1815 JD Alkmaar
Telefoon: 072-5482290

Beschrijving van het project

Doel is het verbeteren van het pré-operatieve onderzoek, zowel kwalitatief als kwantitatief ten opzichte van:

- de operatiepatiënt. Door meer selectief en terughoudend onderzoek te verrichten bij een te opereren patiënt wordt de belasting in tijd en energie geminimaliseerd;
- het ziekenhuis. Door het beperken van allerlei onderzoek zoals röntgenfoto's, laboratoriumverrichtingen, ECG's wordt veel tijd, materiaal en energie bespaard. De kosten die dit onderzoek met zich meebrengt worden fors teruggebracht.

Nadat door een chirurg of KNO-arts enzovoort is vastgesteld dat een patiënt een operatie moet ondergaan, kan de patiënt uitsluitend terecht op het open spreekuur van de afdeling anesthesiologie.

In deze polikliniek volgt anamnese en onderzoek door één van de anesthesiologen, waarna zo nodig selectief vervolgonderzoek wordt aangevraagd en ook een consult indien noodzakelijk is.

Door deze gang van zaken is het uitvoerig geprotocolleerde onderzoek geheel vervangen.

Praktische informatie

Doelgroep: alle patiënten die geopereerd moeten worden
Locatie: Regio Noord-Holland Noord
Startdatum: mei 1998

Participanten

- Medisch Centrum Alkmaar
- Ziektekostenverzekeraar Univé

Transmuraal wondbehandelingsprotocol

Contactadres

mevr. M.T.J. Hugens
Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer
Kinderen van Versteegplein 11b, 2713 HB Zoetermeer
Telefoon: 079-3719444

Beschrijving van het project

Doel is afstemming van het behandelbeleid, classificatie en voorkeursmaterialen bij wondbehandeling, gericht op decubitus, ulcus cruris en open operatiewonden. Het gaat om patiënten in de thuissituatie.

Realisering geschiedt door:

- een protocol voor wondbehandeling: het beschrijft per soort wond, per kleur wond en nat-droogbalans, het doel en de te gebruiken soort producten;
- een voorkeurslijst materialen: beperking merken/fabrikanten op basis van ervaring en prijs/kwaliteit-verhouding, patiëntvriendelijkheid enzovoort;
- gezamenlijke bijscholing.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende patiënten met open wonden
Locatie: Zoetermeer
Startdatum: april 1998

Participanten

- Lange Land Ziekenhuis
- Wijkverpleging en verzorging
- Huisartsen
- Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer
- Verpleeghuis Zoetermeer

Afstemming geneesmiddelen Eemland

Contactadres

mevr. A.G.M. Giesen
Medisch Coördinerend Centrum Eemland
Ringweg Randenbroek 112, 3816 CP Amersfoort
Telefoon: 033-4222924

Beschrijving van het project

Doel is afstemming van de farmacotherapie tussen eerste en tweede lijn. Hiervoor wordt de communicatie tussen huisartsen, specialisten, openbare apothekers en ziekenhuisapothekers verbeterd om te komen tot een betere farmaceutische zorg voor de patiënt. Dit uit zich in een continuïteit in de zorg en in een door beleidsafstemming verhoogde kwaliteit van de transmurale farmacotherapie.

Dit wil men bereiken door:

- het opzetten van elektronische infrastructuur voor informatie-uitwisseling tussen eerste en tweede lijn (pril stadium);
- transmurale medicatieoverdracht bij opname en ontslag per fax met gebruikmaking van het medicatieoverzicht uit het ziekenhuisapotheeksysteem. De pilot bij cardiologie en hartbewaking is afgerond;
- Transmuraal Farmacotherapie Overleg (TRAFO); bijeenkomst met één vertegenwoordiger van elke beroepsgroep om tot afstemming te komen.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die na ontslag ziekenhuis geneesmiddelen blijven gebruiken

Locatie: regio Eemland

Startdatum: maart 1997

Participanten

- Ziekenhuis Eemland
- Apothekersvereniging Eemland
- Regionale Huisartsenvereniging Eemland
- Medisch Coördinerend Centrum Eemland
- Ziekenhuisapotheek Eemland

Publicaties

- PAGE probeert farmaceutische zorg te verbeteren, *Zorgtelematica Transparant*, 2, 1997, 4, p. 14-15.
- A.G.M. Giesen et al., Symposiumverslag EMD '97 Huisarts, Specialist en het Electronisch Medisch Dossier, 'Werken aan Transmurale Zorg', Geneesmiddelen Communicatie Centrum Eemland, p. 117-120.
- Jaarverslag PAGE, 1997.

Doorstroombureau Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg

Contactadres

mevr. C.A.C. Lommen
Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
Postbus 1926, 5900 BX Venlo
Telefoon: 077-3205490

Beschrijving van het project

Het project beoogt voor de ziekenhuispatiënten tot een optimale routing door het zorgsysteem te komen en is tweeledig: ontwikkelen van een logistiek en binnen de logistiek adequaat gebruik van middelen.

Er wordt één procedure en een traject gerealiseerd om alle vormen van nazorg-behoefte vast te stellen en te effectueren. Ontslag en nazorg van de patiënt sluiten zoveel mogelijk naadloos op elkaar aan. Een medewerker van het doorstroombureau draagt hiertoe zorg voor de ontslagbegeleiding, inventariseert de zorgbehoefte na het ontslag, verzorgt de indicatiestelling en stelt het zorgplan op.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenhuispatiënten die na ontslag nazorg behoeven
Locaties: regio Noord-Limburg:, Venlo, Venray
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
- Stichting Boncura
- Prof. Dubois Stichting
- Stichting Groene Kruis Noord-Limburg
- Stichting Thuiszorg Noord-Limburg
- VGZ
- Medische Staf Ziekenhuizen Noord-Limburg
- RIO i.o.
- Huisartsen

Postklinische revalidatie orthopedische patiënten

Contactadres

dhr. C.A. Calis
Medisch Centrum Molendael
Molenweg 2, 3740 BA Baarn
Telefoon: 035-5482511

Beschrijving van het project

De doelstelling is:

- revalidatie op maat ten behoeve van orthopedische patiënten;
- snelle doorstroom met betrekking tot deze patiëntengroep.

Naast de groep orthopedische patiënten worden ook incidenteel CVA-patiënten aangeboden, mits zij aan de overplaatsingscriteria voldoen.

Hiertoe hebben medewerkers van beide instellingen (zorg)protocollen opgesteld die naadloos op elkaar aansluiten.

Patiënten worden reeds vóór opname in kennis gesteld van de mogelijkheden van dit project en hebben dan de keus om wel/niet deel te nemen. Indicatiestelling door de indicatiecommissie geschiedt achteraf.

Praktische informatie

Doelgroep: orthopedische patiënten
Locaties: Baarn, Soest, Bunschoten, Spakenburg
Startdatum: april 1997

Participanten

- Verpleeghuis Daelhoven
- Medisch Centrum Molendael
- ANOVA

Urologie Schiehoven

Contactadres

dhr. L. Elsenburg
Sint Franciscus Gasthuis/afdeling 400
Kleiweg 500, 3045 PM Rotterdam
Telefoon: 010-4616304

Beschrijving van het project

Doel van het project is het verkorten van de opnameduur van urologische patiënten in het Sint Franciscus Gasthuis.

Hiertoe worden patiënten die wachten op plaatsing elders, waar wachttijden voor zijn, tijdelijk in verpleeghuis Schiehoven geplaatst.

Praktische informatie

Doelgroepen: uitbehandelde urologiepatiënten, terminale urologiepatiënten
Locaties: regio Noordwest-Rotterdam, randgemeenten ten noorden van Rotterdam

Startdatum: december 1997

Participanten

- Verpleeghuis Schiehoven
- Sint Franciscus Gasthuis

Vervroegd ontslag na keizersnede

Contactadres

mevr. P.A. Dorst
Merwedeziekenhuis
Albert Schweitzerplaats 25, 3318 AT Dordrecht
Telefoon: 078-6523401

Beschrijving van het project

Doelstelling is korte klinische opname: moeder en kind snel terug in de thuis-situatie.

Dit probeert men te bereiken door middel van:

- selecteren van patiëntencategorie;
- wijziging van het postoperatieve beleid in het ziekenhuis;
- afspraken en overleg met de thuiszorg voor continuïteit van de zorg (kraamhulp en verloskundige).

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen die baby via keizersnede ter wereld brengen

Locatie: Dordrecht en omstreken

Startdatum: juni 1998

Participanten

- Merwedeziekenhuis
- Drechtsteden Ziekenhuis
- Kraamcentra
- Verloskundigen
- Maatschap Gynaecologen
- Huisartsen

Versnelde overplaatsing vanuit ziekenhuis naar verpleeghuis

Contactadres

dhr. P.J. Huisman
Zuiderziekenhuis
Groene Hilledijk 315, 3075 EA Rotterdam
Telefoon: 010-2903490

Beschrijving van het project

Doel is patiënten die in het ziekenhuis verblijven zonder medische grond, maar die niet naar huis kunnen vanwege het ontbreken van zelfzorg/mantelzorg tijdelijk zorg te verlenen in het verpleeghuis.

Realisering geschiedt door:

- snelle identificatie doelgroep;
- geprotocolleerde overplaatsing.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met collumfracturen, patiënten met overige fracturen, amputatiepatiënten, COPD-patiënten

Locatie: Rotterdam-Zuid

Startdatum: februari 1998

Participanten

- Zuiderziekenhuis Rotterdam
- Verpleeghuis De Elf Ranken
- GGD-SMZ

Revalidatie verpleegthuiszorg

Contactadres

mevr. T. Boon
Verpleeghuis Daelhoven
Graanakker 11, 3762 BS Soest
Telefoon: 035-6036300

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is verpleeghuisgeïndiceerde patiënten revalidatie in de thuissituatie bieden als alternatief voor revalidatie in een verpleeghuis (maximaal drie maanden). Verpleeghuisgeïndiceerde patiënten kunnen ook vervroegd uit het verpleeghuis worden ontslagen om thuis de revalidatie in de eigen omgeving af te ronden.

Hiertoe wordt in de thuissituatie de zorg en behandeling van verpleeghuisdisciplines geboden aan de hand van een individueel zorgplan dat in multidisciplinair overleg wordt op- en bijgesteld.

Praktische informatie

Doelgroepen: orthopedische patiënten, neurologische patiënten
Locaties: Soest, Baarn
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Verpleeghuis Daelhoven
- Ziekenhuis Molendaal

Publicatie

Coördinator Project Revalidatie, Het verpleeghuis Daelhoven revalideert thuis, *Ouderen in beweging* (Nieuwsbrief); 1998, mei/juni.

Transmurale incontinentiezorg

Contactadres

mevr. M. Kluyver
Stichting Thuiszorg Den Haag, afd. Specialistische Zorg
Loosduinseweg 9, 2571 AA Den Haag
Telefoon: 070-3429519

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bereiken van continuïteit van zorg, vanuit het ziekenhuis naar de thuissituatie, alsmede signalering van behoefte aan zorg op het gebied van incontinentie voor iedere patiënt die in het Westeinde Ziekenhuis voor zijn incontinentieprobleem wordt behandeld (klinisch en poliklinisch) of bij wie dit probleem wordt gesignaleerd gedurende een behandeling voor een ander gezondheidsprobleem.

Dit probeert men te bereiken door:

- het adviseren van patiënten; bepalen van de verpleegkundige diagnose en bijbehorende interventies, het geven van voorlichting, advies en instructie met betrekking tot incontinentie aan patiënten en/of mantelzorg. Dit kan tijdens een poliklinisch consult, klinisch consult of huisbezoek bij de patiënt thuis;
- consultfunctie voor artsen, medewerkers van het ziekenhuis;
- deskundigheidsbevordering; ondersteunen van activiteiten gericht op deskundigheidsbevordering van medewerkers en het geven van voorlichting.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met een incontinentieprobleem
Locatie: Den Haag
Startdatum: maart 1998

Participanten

- Medisch Centrum Haaglanden/Westeinde Ziekenhuis
- Stichting Thuiszorg Den Haag

Publicaties

- Folder voor patiënten: Transmuraal verpleegkundige incontinentie.
- Folders voor verwijzers: Transmuraal verpleegkundige incontinentie.

Transmuraal zorgmodel CVA

Contactadres

dhr. J.H.J. Janssen

Stichting Gezondheidszorg Oostelijk Zuid-Limburg (GOZL), afdeling psychosociale zorg

Postbus 4446, 6401 CX Heerlen

Telefoon: 045-5766490

Beschrijving van het project

Doel van het project is het verbeteren van de kwaliteit van zorg voor CVA-patiënten.

Realisering geschiedt als volgt. Wanneer de huisarts een CVA vermoedt bij een patiënt, zal hij/zij deze in principe voor opname doorverwijzen naar het ziekenhuis. Wanneer een patiënt aan bepaalde exclusiecriteria voldoet, kan de huisarts rechtstreeks een indicatie voor thuiszorg of een verpleeghuis aanvragen. Daarnaast kan de patiënt thuis worden verzorgd, waarbij poliklinisch diagnostiek wordt verricht. Patiënten die naar het ziekenhuis worden verwezen, worden van de EHBO overgebracht naar de transmurale stroke unit (TSU), waar zij gespecialiseerde zorg krijgen. Wanneer er na ongeveer 24-48 uur geen medische indicatie is om een patiënt langer in het ziekenhuis te houden, zal onderzocht worden of de patiënt, al of niet met hulp van de transferverpleegkundige, naar huis kan. Na vijf tot zeven dagen vindt een tweede beoordeling plaats. Bij deze beoordeling staat de vraag centraal wat het vervolgetraject zal omvatten. De patiënt kan alsnog worden ontslagen, maar kan ook tijdelijk of permanent naar een vervolginstelling (revalidatiecentrum, verzorgingshuis, verpleeghuis) worden verwezen. De plaatsing naar vervolginstellingen wordt georganiseerd door het maatschappelijk werk van de GOZL, locatie De Wever, behalve de plaatsing naar het revalidatiecentrum. De organisatie hiervan ligt bij de revalidatiearts.

Praktische informatie

Doelgroep: acute CVA-patiënten

Locaties: Oostelijk Zuid-Limburg:, Heerlen, Brunssum, Kerkrade, Landgraaf, acht randgemeenten

Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Synchron (Coördinatiecentrum Chronisch Zieken Zuid-Limburg)
- Huisartsen regio
- Ziekenhuis De Wever te Heerlen, afd. neurologie en revalidatie
- Verpleeghuis VKH te Heerlen
- Verpleeghuis Schuttershof te Brunssum
- Thuiszorgorganisaties
- Fysiotherapie eerstelijns
- Logopedie eerstelijns

Publicatie

Transmuraal Zorgmodel CVA, Uitwerking regio Oostelijk Zuid-Limburg: Synchron Coördinatiecentrum Chronisch Zieken Limburg, 1997.

CVA-project Zeeuws-Vlaanderen

Contactadres

mevr. A. de Bakker
Ziekenhuis Zeeuws Vlaanderen
Wielingenlaan 2, 4535 PA Terneuzen
Telefoon: 0115-688000

Beschrijving van het project

Hoofddoel van het project is het verbeteren van de kwaliteit van zorg voor en de kwaliteit van leven van de Zeeuws-Vlaamse CVA-patiënten en verkorting van de ligduur in het ziekenhuis.

Subdoelen zijn:

- het opbouwen van een integraal CVA-zorgmodel door de verschillende zorgaanbieders;
- snelle, efficiënte diagnostiek;
- deskundige behandeling en opvang tijdens acute fase;
- deskundige behandeling en opvang tijdens herstelfase (kan plaatsvinden in het ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of thuis, afhankelijk van de behoefte van de patiënt);
- deskundige opvang en begeleiding tijdens chronische fase (verpleeghuis, verzorgingshuis, thuis).

Eén en ander tracht men te bereiken door:

- het in kaart brengen welk traject een CVA-patiënt doorloopt binnen de regio Zeeuws-Vlaanderen;
- het inventariseren van de knelpunten binnen dit traject;
- toetsen en uitwerken van oplossingen voor knelpunten in werkgroepen;
- het ontwikkelen van instrumenten zoals informatieoverdracht, cliëntgebonden dossier, protocollen, (werk)afspraken.

Praktische informatie

Doelgroep: CVA-patiënten

Locatie: regio Zeeuws-Vlaanderen

Startdatum: juni 1997

Participanten

- Ziekenhuis Zeeuws-Vlaanderen
- Stichting Thuiszorg Zeeuws-Vlaanderen
- Revalidatiecentrum De Wielingen
- Verpleeg- en verzorgingshuizen van Zeeuws-Vlaams Zorg Overleg
- Huisartsen Vereniging
- Patiëntenvereniging Samen Verder

Transmuraal diabetesproject type II

Contactadres

dhr. J.A.L. Weinberg
Ziekenhuis De Tjongerschans
Thialfweg 44, 8441 PW Heerenveen
Telefoon: 0513-644444

Beschrijving van het project

Het project beoogt:

- de kwaliteit van zorg van de patiënt met diabetes mellitus te verbeteren;
- de samenwerking en afstemming tussen betrokken hulpverleners te realiseren en te structureren;
- de huisartsen binnen het zorggebied te laten werken volgens de NHG-standaard en de ontwikkelde samenwerkingsrichtlijnen.

Eén en ander probeert men te realiseren door:

- een diabetesspreekuur binnen de huisartsenpraktijk;
- een scholingsprogramma voor doktersassistenten in de huisartsenpraktijk;
- patiënteneducatie;
- een diabetespaspoort/communicatiemiddel;
- samenwerkingsrichtlijnen.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met diabetes mellitus type II

Locatie: verzorgingsgebied De Tjongerschans te Heerenveen

Startdatum: maart 1997

Participanten

- Ziekenhuis De Tjongerschans
- Thuiszorg de Friese Wouden
- Huisartsen

Regionale protocollering CVA-zorg

Contactadres

mevr. A. Schoemakers
Professor Dubois Stichting
Postbus 694, 5900 AR Venlo
Telefoon: 077-3739222

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is de CVA-patiënt met een hulpvraag continuïteit van zorg te bieden middels een naadloze aansluiting tussen en met de diverse zorgaanbieders.

Het project kent verschillende doelgroepen. Per doelgroep gaat een werkgroep van inhoudsdeskundigen en ondersteunende functionarissen via een vastgesteld stappenplan aan de slag om te komen tot protocollering.

Praktische informatie

Doelgroep: CVA-patiënten met hulpvraag
Locatie: Noord-Limburg
Startdatum: september 1998

Participanten

- Professor Dubois Stichting
- Stichting Boncura
- Stichting Thuiszorg Noord-Limburg
- Stichting Groene Kruis
- RIO
- Zorg om nazorgbureau
- Sint Maartens Gasthuis

Transmurale zorg voor CVA-patiënten

Contactadres

mevr. A.J.G. van Vonno-Timmerman
Stichting SOLIJ
Postbus 98, 3400 AB IJsselstein
Telefoon: 030-6881914

Beschrijving van het project

Het CVA-project stelt zich ten doel het zorgaanbod voor patiënten met een CVA te verbeteren door de patiënt zo snel mogelijk adequate behandeling, verpleging en verzorging aan te bieden in de daarvoor meest geschikte omgeving. Men tracht dit doel te bereiken door:

- het maken van afspraken ten aanzien van het verwijzen van categorieën CVA-patiënten naar de neuroloog en deze afspraken in de regio ingang te doen laten vinden;
- het versnellen van de diagnostiek in het ziekenhuis;
- het verkorten van de opnameduur in het ziekenhuis door de bestaande samenwerkingsverbanden met verpleeghuizen, verzorgingshuizen en thuiszorg uit te breiden en structureel vorm te geven.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere CVA-patiënten
Locaties: Zuid-West Utrecht, West Utrecht, Utrecht stad
Startdatum: mei 1998

Participanten

- Sint Antonius Ziekenhuis, Nieuwegein
- Oudenrijn Ziekenhuis, Utrecht
- Stichting SOLIJ
- Thuiszorgorganisatie
- ANOVA, Amersfoort
- NZi, Utrecht

Flebo

Contactadres

dhr. E.J. Peelen
Stichting Transmurale Zorg Zuid-Holland Noord
Schimmelpenninckstraat 10, 2221 EP Katwijk
Telefoon: 071-4093253

Beschrijving van het project

Het doel is:

- verbetering van de zorg aan patiënten met open been;
- verplaatsing van zorg van polikliniek naar huis (gepast gebruik).
Realisering geschiedt door middel van een samenwerkings- en communicatie-protocol.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met ulcus cruris venosum
Locatie: Zuid-Holland Noord
Startdatum: september 1998

Participanten

- Thuiszorg Rijn-, Duin- en Bollenstreek
- Diaconessenhuis Leiden
- Thuiszorg Groot Rijnland
- Rijnland Ziekenhuis
- Stichting Pharmaceutische Thuiszorg
- Leids Universitair Medisch Centrum (voorheen AZL)

Rotterdam stroke service

Contactadres

mevr. E.W. van der Vinne
Zilveren Kruis Rijnmond
Mathenesserlaan 321, 3024 AM Rotterdam
Telefoon: 010-2446989

Beschrijving van het project

Doelstelling is een verbeterde patiëntenlogistiek: de juiste patiënt op de juiste plaats, behandeld door de juiste persoon op het juiste moment.

Hiertoe worden bijeenkomsten georganiseerd om de zorg te standaardiseren middels protocollen en om de zorg onderling (tussen disciplines) af te stemmen.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met een beroerte
Locaties: Rotterdam-Zuid, Rotterdam-Centrum
Startdatum: juni 1997

Participanten

- Academisch Ziekenhuis Rotterdam
- St. Clara Ziekenhuis
- Verpleeghuis Antonius
- GGD
- Revalidatiecentrum Rijndam
- Thuiszorg Rotterdam
- Nationale Nederlanden
- Zilveren Kruis
- Huisartsen

Gezondheidsvoorlichting en instructie voor kinderen met cara

Contactadres

mevr. C.A.C. Lommen
Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
Postbus 1926, 5900 BX Venlo
Telefoon: 077-3205490

Beschrijving van het project

Doel is het opzetten van een astma-informatiepoli, waar kinderen en hun ouders worden geïnstrueerd over onder andere het gebruik van de voorgeschreven medicatie. Bovendien wordt algemene informatie over astma gegeven.

Realisering geschiedt door:

- het opzetten van een astma-informatiepoli, waar wekelijks door caraverpleegkundigen en fysiotherapeuten een aantal modules wordt verzorgd;
- huisartsen kunnen rechtstreeks naar deze poli verwijzen zonder tussenkomst van kinder- of longarts.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met cara
Locatie: Noord-Limburg
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
- Asthmafonds
- Huisartsen

Samenwerkingsprotocol patiënten met chronisch hartfalen

Contactadres

mevr. E. Kraan
Thuiszorg De Friese Wouden
Postbus 181, 9200 AD Drachten
Telefoon: 0512-581818

Beschrijving van het project

Doel van het project is verbetering van kwaliteit van zorg door aandacht voor continuïteit en multidisciplinaire afstemming.

Men probeert dit te bereiken door:

- activiteiten met betrekking tot behandeling/zorgverlening van de verschillende disciplines in kaart te brengen en op elkaar af te stemmen;
- gebruik te maken van een multidisciplinaire zorgmap (te beheren door de patiënt);
- casemanagement (vanaf september 1998).

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met een chronisch hartfalen
Locaties: Heerenveen, Drachten
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Thuiszorg De Friese Wouden te Drachten
- Ziekenhuis De Tjongerschans te Heerenveen

Gezamenlijk consult reumatoloog-huisarts

Contactadres

dhr. R.A.G. Winkens
Transmuraal en Diagnostisch Centrum Maastricht
Postbus 5800, 6202 AZ Maastricht
Telefoon: 043-3877389

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- verbeteren van verwijzingen;
- verbeteren van de terugstroom patiënten vanuit de tweede lijn;
- verbeteren van de samenwerking eerste en tweede lijn;
- kennisvermeerdering.

Realisering geschiedt door het maandelijks houden van een gezamenlijk consult tussen reumatoloog en enkele huisartsen in de huisartspraktijk.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met reumatische aandoeningen
Locatie: regio Heuvelland (Maastricht en omgeving)
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Transmuraal Diagnostisch Centrum Maastricht
- Academisch Ziekenhuis Maastricht
- Universiteit van Maastricht (vakgroep HAG)

Integrated care pathways

Contactadres

dhr. J.M.R. Debey
Academisch Ziekenhuis Maastricht
Postbus 5800, 6202 AZ Maastricht
Telefoon: 043-3874393

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- het ontwikkelen van geïntegreerde zorgtrajecten voor chronisch zieke patiënten;
- consensus over fasering van zorg, de verantwoordelijkheden en taken hierin voor de betrokken patiënt en professional;
- doelmatigheidsbevordering van zorgprocessen.

Om dit te bereiken worden de volgende activiteiten ondernomen:

- analyse feitelijke situatie door benchmarking en vragenlijst voor patiënten;
- benchmarking met Academisch Ziekenhuis Uppsala (Zweden) en Academisch Ziekenhuis Southampton (Groot-Brittannië);
- consensustraject intra- en transmuraal.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met chronisch hartfalen, patiënten met COPD, patiënten met ulcus cruris

Locaties: Maastricht, Uppsala, Southampton

Startdatum: maart 1997

Participanten

- Southampton University Hospitals Trust
- Uppsala University Hospital
- Groene Kruis Heuvelland
- Stichting Transmuraal Diagnostisch Centrum
- Academisch Ziekenhuis Maastricht

Transmuraal diabetesproject

Contactadres

mevr. H.C. Zwart
Thuiszorg WeideSticht
Postbus 1602, 3600 BP Maarssen
Telefoon: 0346-581400

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- het verbeteren van de kwaliteit van leven voor de diabetes mellitus type II-patiënt;
- het zoveel mogelijk voorkomen van acute complicaties;
- het bieden van adequate behandeling van langetermijncomplicaties;
- het aanbieden van zorg op een efficiënte en een patiëntvriendelijke manier.

Realisering geschiedt door:

- tweemaal per maand een diabetesspreekuur in De Meern;
- eenmaal per maand een carousselspreekuur (op één ochtend langs diverse specialisten) in het Ziekenhuis Oudenrijn.

Praktische informatie

Doelgroep: diabetes mellitus type II-patiënten

Locaties: adherentiegebied van Ziekenhuis Oudenrijn te Utrecht, De Meern

Startdatum: juni 1998

Participanten

- Thuiszorgorganisatie WeideSticht
- Ziekenhuis Oudenrijn

Thuisbehandeling goud- en cytostatica-injecties

Contactadres

dhr. P.W. Diepeveen
Diakonessenhuis
Bosboomstraat 1, 3582 KE Utrecht
Telefoon: 030-2566617

Beschrijving van het project

Doel van het project is de thuisbehandeling van reumapatiënten met goud- en/of cytostatica.

Dit bereikt men door:

- protocollaire zorg;
- scholingsactiviteiten wijkverpleegkundigen;
- overdracht huisartsen.

Praktische informatie

Doelgroep: reumapatiënten

Locatie: regio Utrecht

Startdatum: juni 1998

Participanten

- Huisartsenvereniging
- Thuiszorgorganisatie
- Stichting Artsenlaboratorium
- Stadsapotheek
- Academisch Ziekenhuis Utrecht
- KNMP
- Diakonessenhuis

COPD

Contactadres

dhr. K. Vermaat
Stichting Rhynhuysen, p/a Mesos Medisch Centrum Overvecht
Paranadreef 2, 3563 AZ Utrecht
Telefoon: 030-2633322

Beschrijving van het project

Doel is het realiseren van een zorgketen voor de COPD-patiënten. Subdoelen:

- interdisciplinaire afstemming in de zorg voor de COPD-patiënten tussen artsen, verpleging en fysiotherapie in de eerste en tweede lijn middels het ontwikkelen van protocollen;
 - multidisciplinaire afstemming in de zorg voor de COPD-patiënten middels het ontwikkelen van protocollen.
- Eén en ander wil men realiseren door:
- onderzoek naar de diagnostische mogelijkheden voor huisartsen bij COPD-patiënten;
 - afstemming tussen huisarts en longartsen;
 - het ontwikkelen van de volgende zorgproducten:
 - inhalatie-instructie;
 - ADL-interventies;
 - hoe als professional met rokende COPD-patiënten om te gaan;
 - verwijzlijst voor huisartsen en longartsen;
 - afstemming tussen de eerste en tweede lijn fysiotherapie.

Praktische informatie

Doelgroep: COPD-patiënten
Locatie: verzorgingsgebied van Mesos Medisch Centrum Overvecht te Utrecht
Startdatum: juli 1998

Participanten

- DHV + aantal participerende Hagro's
- Maatschap longziekten
- Verpleeghuis Voorhoeve
- Mesos Medisch Centrum Oudenrijn
- Mesos Medisch Centrum Overvecht
- St. Antonius ziekenhuis
- Regionale thuiszorgorganisaties (WeideSticht, TSU, Vitras)

Transmurale behandeling van chronische pijn

Contactadres

dhr. A. de Gier
Ziekenhuis De Weezenlanden
Postbus 10500, 8000 GM Zwolle
Telefoon: 038-4244232

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- kwaliteitsverbetering;
 - samenwerking met de eerste lijn;
 - geen volumegroei;
 - kostenbesparing (shoppen van patiënten voorkomen).
- Eén en ander wil men bereiken door:
- patiëntenvoorlichting;
 - multidisciplinaire benadering van de patiënt;
 - multidisciplinair patiëntenoverleg;
 - terugkoppeling naar de huisarts.

Praktische informatie

Doelgroep: uitbehandelde patiënt met chronische pijn
Locatie: regio Zwolle
Startdatum: juli 1998

Participanten

- Ziekenhuis De Weezenlanden
- Maatschap anesthesiologie en pijnbehandeling
- Stichting Zorg

Blaasinstillaties

Contactadres

mevr. C. Engelsman
KITZ
Postbus 4050, 9701 EB Groningen
Telefoon: 050-3686372

Beschrijving van het project

De doelstelling is om blaasinstillatie thuis veilig en verantwoord mogelijk te maken en te protocolleren.
Dit tracht men te bereiken door ontwikkeling en toetsing.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met blaaskanker
Locaties: Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel
Startdatum: november 1997

Participanten

- Martini ziekenhuis
- Twenteborg ziekenhuis
- Thuiszorg Groningen, Drenthe, Friesland, NW-Twente
- Apothekers Stg. Farmaceutische Thuiszorg
- Huisartsen in de regio's
- KITZ

Carazorg in de huisartsenpraktijk

Contactadres

mevr. C. de Zeeuw
Twenteborg Ziekenhuis
Postbus 7600, 7600 SZ Almelo
Telefoon: 0546-833527

Beschrijving van het project

De algemene doelstelling van het project is verhoging van de kwaliteit van zorg aan astmapatiënten in de eerstelijnsgezondheidszorg.

Afgeleide doelstellingen zijn:

- het bevorderen van zelfmanagement bij astmapatiënten. Onder zelfmanagement wordt verstaan: de patiënt kan bewust zelf beslissingen nemen op alle gebieden van het dagelijkse leven die met de ziekte samenhangen;
- voorkomen van acute interventies, definitieve verwijzing naar de longarts en ziekenhuisopnamen;
- vorming van een caranetwerk in de regio.

Dit wil men bereiken door de invoering van een caraspreekuur in de eerste lijn door gespecialiseerde wijkverpleegkundigen.

Dit sluit aan bij het reeds bestaande longfunctieprotocol voor huisartsen. Huisartsen kunnen ten behoeve van een patiënt een longfunctieonderzoek, inclusief diagnose en beknopt advies van de longarts, aanvragen. De patiënt blijft onder behandeling van de huisarts. De gespecialiseerde verpleegkundige heeft met name taken op het gebied van de voorlichting, begeleiding en instructie.

Praktische informatie

Doelgroep: astmapatiënten
Locatie: Vriezenveen
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Twenteborg Ziekenhuis
- Thuiszorg Noord-West Twente
- Huisartsengroep Vriezenveen

Herstelplan

Contactadres

mevr. A. Eeftink
Stichting Thuiszorgcentrum VDA
Postbus 177, 5490 AD Sint-Oedenrode
Telefoon: 0413-490010

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- afstemming van zorg in pré-, intra- en postklinische periode;
- integratie van aanpak van zorgproblemen door thuis- en ziekenhuisverpleegkundige;
- coördinatie van zorg onderbrengen bij de transmuraal werkende verpleegkundige.

Een en ander wil men realiseren door het vormen van een arbeidspool waarin ziekenhuis- en thuiszorgverpleegkundigen worden gedetacheerd. Deze verpleegkundigen werken transmuraal.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met arthrose knie/heupgewricht
Locaties: regio 's-Hertogenbosch, Bommelerwaard, Land van Altena
Startdatum: maart 1998

Participanten

- Bosch Medicentrum (BMC)
- Thuiszorg VDA
- Orthomed

Aanvullende zorgvormen in het ziekenhuis

Contactadres

mevr. C. Tieleman
Integraal Kankercentrum Midden-Nederland (IKMN)
Servaasbolwerk 14, 3512 NK Utrecht
Telefoon: 030-2314868

Beschrijving van het project

In dit project wordt aan mensen met kanker in twee ziekenhuizen in de IKMN-regio door hulpverleners op oncologische klinische en poliklinische afdelingen de mogelijkheid geboden in het ziekenhuis kennis te maken met zorgvormen die aanvullend zijn op de reguliere ziekenhuiszorg. Na ontslag uit het ziekenhuis bestaat de mogelijkheid de zorg thuis voort te zetten.

Onder aanvullende zorg wordt verstaan: zorg toegevoegd aan reguliere zorg gericht op de verhoging/handhaving kwaliteit van leven, daarbij een beroep doende op de gezonde krachten van de patiënt, zoals massage, kunstzinnige therapie (beeldend en muziek) en spirituele therapie zich richtend op zingevingsvragen.

De volgende fasen worden doorlopen:

- vooronderzoek: peiling of en onder welke omstandigheden hulpverleners (artsen en verpleegkundigen) bereid zijn tot uitvoeren van het project. Meting affiniteit met aanvullende zorg en organisatorische randvoorwaarden (in vijf ziekenhuizen);
- startfase: na gebleken positieve houding ten aanzien van deelname het project met twee ziekenhuizen starten:
 - hulpverleners informatie geven en zelf kennis laten maken met de aanvullende hulpvormen;
 - infobrochures voor patiënten, contracteren therapeuten, vervullen organisatorische randvoorwaarden;

- structuur ontwikkelen die waarborgt dat patiënten info krijgen en in contact komen met therapeut van hun keuze;
- werken volgens ontwikkelde aanbodstructuur;
- evaluatie onder patiënten en hulpverleners.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met kanker gedurende hun ziekenhuisopname

Locatie: regio Utrecht

Startdatum: april 1998

Participanten

- Integraal Kankercentrum Midden Nederland
- Helen Dowling Instituut
- Ziekenhuis Oudenrijn in Utrecht
- Lorentz Ziekenhuis in Zeist

Kwaliteitszorg voor patiënten met astma en COPD

Contactadres

mevr. B.W.J.H. Penninx
EMGO-Instituut, Vrije Universiteit
Van de Boechorststraat 7, 1081 BT Amsterdam
Telefoon: 020-4448199

Beschrijving van het project

Het doel is het bepalen van de effectiviteit van een individueel toegesneden programma, uitgevoerd door een getrainde praktijkassistente, op kennis, attitude en coping ten opzichte van astma en COPD en op compliance en gezondheidstoestand.

In dit project wordt een randomized controlled trial uitgevoerd in tien huisartspraktijken. Een getrainde praktijk-assistente houdt regelmatig spreekuur in de huisartspraktijken. Zowel de experimentele als de controlegroep krijgt de gebruikelijke zorg van de huisarts.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met astma/COPD
Startdatum: januari 1998

Participant

– EMGO-Instituut, Vrije Universiteit

Psychologische begeleiding bij kanker

Contactadres

mevr. A. Kooij
Integraal Kankercentrum Stedendriehoek Twente (IKST)
Lasondersingel 133, 7514 BP Enschede
Telefoon: 053-4305010

Beschrijving van het project

Het betreft een initiatief gestart door eerstelijnspsychologen:

- professionele hulp voor kankerpatiënten en hun naasten in de eerste lijn dichtbij huis gestalte te geven;
- het ontwikkelen van een behandelprotocol;
- het vergroten van de aandacht binnen de psychosociale ondersteuning (in de eerste lijn) voor het gehele systeem (zoals het gezin) rondom de patiënt.

Eén en ander wil men bereiken door het aanbieden van kortdurende begeleiding (maximaal twaalf gesprekken) met aandacht voor het gehele systeem (het gezin). Dit wordt gegeven door eerstelijnspsychologen vanuit de systeemtherapeutische invalshoek. Er vindt terugkoppeling plaats naar met name de huisarts.

Praktische informatie

Doelgroep: gezinnen die psychologische begeleiding behoeven bij kanker
Locaties: Apeldoorn, Deventer, Enschede
Startdatum: januari 1997

Participanten

- Districts Huisartsen Vereniging
- Eerstelijnspsychologen
- Universiteit Twente
- Integraal Kankercentrum Stedendriehoek Twente (IKST)

Publicatie

J.H.M. van Rijt, M. Blanken, A. Kooij, C.H.C. Drossaert, Eerstelijnspsychologen en psychologische begeleiding bij kanker, *NVPO-bulletin* (Ned. vereniging voor psychosociale oncologie), 5, 1997, 3, p. 11-13.

Doorstroomprotocol CVA

Contactadres

dhr. M.A.P.C. Renierkens
Hamboskliniek
Kapellaan 2, 6461 EH Kerkrade
Telefoon: 045-5457041

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is te komen tot een betere doorstroming van de CVA-patiënt zodat optimaal herstel en spoedige terugkeer naar huis mogelijk zijn.

Dit probeert men te bereiken door:

- continuïteit van de zorgverlening en afstemmen van elkaars werkzaamheden;
- het leveren van zorg op maat;
- het terugdringen van de verkeerde-bedproblematiek.

Praktische informatie

Doelgroep: CVA-patiënten
Locaties: Kerkrade, Landgraaf
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Hamboskliniek
- St. Jozefziekenhuis

Patiëntgerichte zorg bij PD-patiënten

Contactadres

mevr. E. Horeman
Maasland Ziekenhuis
Postbus 5500, 6130 MB Sittard
Telefoon: 046-4597936

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- het optimaliseren van de begeleiding van de thuisdialyse patiënt met PD (peritoneaal dialyse);
- kwaliteitsverbetering van de zorg.

Realisering geschiedt door:

- methodiek van patiënttoewijzing aan eigen verpleegkundige;
- verpleegkundige en patiënt hebben regelmatig evaluatiemomenten.

Praktische informatie

Doelgroep: Peritoneaal Dialyse patiënten in de thuissituatie

Locatie: adherentiegebied Maasland Ziekenhuis te Sittard

Startdatum: april 1998

Participant

- Maaslandziekenhuis

Dagboekagenda: een brug tussen de zorg van professionals en ouders

Contactadres

mevr. C.G. van den Hoed-Heerschop
Sophia Kinderziekenhuis AZR, SK2218
Postbus 2060, 3000 CB Rotterdam
Telefoon: 010-4636587

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het optimaliseren van de interactie tussen professionals en ouders;
- het verbeteren van de verwerkingsstrategieën van ouders;
- het optimaliseren van de interdisciplinaire communicatie in het ziekenhuis, tussen de ziekenhuizen en tussen ziekenhuizen en eerstelijnsgezondheidszorg, zowel bij de medische als de verpleegkundige zorg.

Men tracht dit te bereiken door te werken met de Dagboekagenda door ouders en professionals.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met kanker
Locatie: Nederland
Startdatum: april 1997

Participanten

- Academisch Ziekenhuis Groningen
- Academisch Ziekenhuis Nijmegen
- Wilhelmina Kinderziekenhuis Utrecht/AZU
- Academisch Medisch Centrum
- Vrije Universiteit Amsterdam
- Leidse Universiteit Medisch Centrum
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam

- Landelijke Werkgroep Kinder Oncologie Verpleegkundigen
- Vereniging Ouders, Kinderen en Kanker

Publicatie

Publicaties in de vakbladen voor verpleegkundigen en artsen.

Begeleiding van ouders van kinderen met astma en/of eczeem

Contactadres

mevr. S. ten Berge
Gezondheidscentrum Oostelijke Eilanden
Kl. Wittenburgerstraat 72, 1018 LX Amsterdam
Telefoon: 020-6269890

Beschrijving van het project

Het project is gericht op de verbetering van de begeleiding aan ouders.

Dit wil bereiken via een protocol waarin het volgende is vastgelegd:

- de betrokken disciplines werken vanuit een gedeelde visie op de signalering, behandeling en begeleiding van het kind met astma/eczeem en op de begeleiding van de ouders;
- er wordt planmatig gewerkt, wat wil zeggen dat er heldere doelen worden gesteld en een werkwijze wordt bepaald;
- er is een heldere taakverdeling tussen de disciplines;
- er is een helder aanbod van ouders wat betreft de begeleiding van de ouders;
- de betrokken hulpverleners maken gebruik van een efficiënt en effectief informatiesysteem: geven elkaar tijdig relevante informatie door, verwijzingen en rapportages;
- de ouders ontvangen op de juiste momenten relevant en voorlichtingstechnisch goed informatiemateriaal (folders, video, audiocassettes, en dergelijke);
- allochtone ouders krijgen voorlichting in eigen taal en cultuur (VETC).

Praktische informatie

Doelgroep: ouders van kinderen met astma en/of eczeem
Locaties: gezondheidscentrum Oostelijke Eilanden, Amsterdam
Startdatum: juni 1998

Participanten

- NIZW
- GG en GD
- Thuiszorg Amsterdam
- Gezondheidscentrum Oostelijke Eilanden

Draaiboek psychosociale zorg voor mensen met kanker

Contactadres

mevr. J. Smienk
Drechtsteden Ziekenhuis
Postbus 444, 3300 AK Dordrecht
Telefoon: 078-6541508

Beschrijving van het project

Doel is te komen tot:

- een duidelijke beleidsvisie ten aanzien van psychosociale zorg voor mensen met kanker;
- een draaiboek waarin stap voor stap aangegeven wordt hoe dit beleid gestalte kan krijgen, binnen de financiële kaders van het moment.

Dit wil men bereiken door de vorming van een multidisciplinair (ziekenhuisbreed) samengestelde projectgroep die de volgende taken uitvoert: het ontwikkelen van een psychosociale zorgstructuur, psychosociale anamnese, taakverdeling tussen de disciplines, criteria voor verwijzing, rapportage-afspraken en overlegvormen.

Praktische informatie

Doelgroep: kankerpatiënten die in een algemeen ziekenhuis behandeld worden
Locaties: Dordrecht, Zwijndrecht en omgeving
Startdatum: september 1997

Participanten

- Drechtsteden Ziekenhuis
- IKR

Bevordering cliëntenparticipatie

Contactadres

dhr. A.F.M. Busser
Stichting Kalorama
Nieuwe Holleweg 12, 6573 DX Beek Ubbergen
Telefoon: 024-6841977

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is:

- het vergroten van inzicht in wensen/behoefte van cliënten;
- het versterken van actieve participatie voor cliënten bij besluitvorming: 1) met betrekking tot het individuele zorgplan; 2) met betrekking tot zorgverlening en woon/leefklimaat op afdelingsniveau; 3 met betrekking tot instellingsbeleid;
- gesystematiseerde gegevensverzameling omtrent kwaliteitsbeleving.

Dit probeert men te bereiken door:

- de aanstelling van een cliëntenvertrouwenspersoon;
- de introductie van bewonersoverleg op de verpleegafdelingen;
- de introductie van een cliëntenraad op instellingsniveau;
- het verlenen van voorlichting en informatievoorziening;
- het aangaan van zorgverleningsovereenkomsten met cliënten;
- het gestructureerd voeren van evaluatie- c.q. raadplegingsgesprekken met cliënten.

Praktische informatie

Doelgroepen: somatische patiënten, psychogeriatrische patiënten, dagbehandelingsbezoekers, doof-blinde cliënten (intramuraal), doof-blinde cliënten in deeltijdbehandeling

Locatie: Stichting Kalorama te Ubbergen

Startdatum: januari 1997

Participanten

- Stichting Kalorama
- NVBV

Buddyzorg in de gevangenis

Contactadres

mevr. J. Tiemeijer
Trimbos-instituut
Postbus 725, 3500 AS Utrecht
Telefoon: 030-2971100

Beschrijving van het project

Hoofddoelstelling is: bevordering van buddyzorg in gevangenissen.

Subdoelen zijn deskundigheidsbevordering van buddyprojecten op het gebied van detentie, ontwikkeling van een landelijk buddymodel voor gevangenissen, vergroten van de toegankelijkheid van buddyzorg voor gedetineerden, netwerk-ontwikkeling bij buddyprojecten, regionale aids-platforms, contactpersonen Ministerie van Justitie en in de gevangenissen, verslavingszorg en het project lotgenotencontact van de Hiv-vereniging. Hiermee wordt een breder draagvlak voor buddyzorg in de gevangenissen gecreëerd.

Een onderzoeker van het Trimbos-instituut gaat gedetineerden met hiv/aids en vertegenwoordigers van beroepsgroepen die te maken hebben met buddyzorg in detentie interviewen. Met behulp van de aldus verkregen informatie wordt een aanbod geformuleerd. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken naar bestaande buddyzorg in gevangenissen. De volgende knelpunten zijn al bekend: gebrek aan privacy van gedetineerden met hiv/aids, verminderde toegankelijkheid van de zorg, zowel medisch als psychosociaal, verminderde toegang tot informatie en geïsoleerde positie van gedetineerden.

Het Trimbos-instituut en het LSB zullen gezamenlijk een landelijk buddymodel voor gevangenissen ontwikkelen en dit introduceren op regionale bijeenkomsten. De bijeenkomsten dienen ook om netwerkontwikkelen te bevorderen en om buddyzorg in detentie op de agenda van de aids-platforms te plaatsen. Hierdoor wordt de kans op follow-up in de regio vergroot.

Praktische informatie

Doelgroep: gedetineerden met hiv/aids

Locatie: landelijk

Startdatum: januari 1997

Participanten

- Trimbos-instituut
- LSB
- Verslavingszorg
- Ministerie van Justitie
- Gevangenissen
- Buddyprojecten
- Aids-platforms
- Hiv-Vereniging

Publicatie

Persbericht naar relevante media over het verschijnen van het boekje: *Buddyzorg voor gedetineerden*. Een handboek voor penitentiaire inrichtingen en buddyprojecten (auteur: Cobi Izeboud).

Ziekenhuisgerelateerde zorg voor decompensatio cordis- en carapatiënten

Contactadres

dhr. R.P. van Bragt
St. Clara Ziekenhuis
Olympiaweg 350, 3078 HT Rotterdam
Telefoon: 010-4320100

Beschrijving van het project

Doel van het project is transmuralisering van de behandeling.
Dit gebeurt door de infuuskuur te geven in het verpleeghuis in plaats van in het ziekenhuis.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met excacerbatie cara of decompensatio cordis
Locatie: Rotterdam-Zuid en omgeving
Startdatum: juni 1998

Participanten

- Verpleeghuis Twee Bruggen
- St. Clara Ziekenhuis
- GGD Rotterdam

Herstel en balans, revalidatieprogramma voor (ex-)kankerpatiënten

Contactadres

mevr. N. Jillings-Rohaan
Revalidatiecentrum Het Roessingh
Roessinghbleekweg 33, 7522 AH Enschede
Telefoon: 053-4875261

Beschrijving van het project

Als vervolg op het behoeftenonderzoek naar een oncologisch revalidatieprogramma, is de doelstelling van dit project:

- het ontwikkelen van een revalidatieprogramma voor (ex-)kankerpatiënten;
- het uitvoeren en evalueren van dit experimentele programma;
- het bevorderen, indien er positieve resultaten zijn geboekt, dat het programma een vaste plaats krijgt in het reguliere zorgaanbod.

Eén en ander probeert men te bereiken door:

- het uitwerken van de aanbevelingen en doelstellingen uit het behoeftenonderzoek door een groep revalidatieprofessionals in samenwerking met een klankbordgroep en een wetenschappelijk medewerker (eerste fase);
- het experimentele revalidatieprogramma daadwerkelijk uit te voeren (groeps-gewijze revalidatie met ruimte voor individuele aandacht);
- het analyseren van de kwaliteiten van het programma (structuur, proces en uitkomst);
- bijstellingen;
- breder aanbieden.

Praktische informatie

Doelgroep: oncologische patiënten
Locatie: Stedendriehoek Twente
Startdatum: september 1997

Participanten

- Revalidatiecentrum Het Roessingh
- Roessingh Research Development
- Integraal Kankercentrum Stedendriehoek Twente
- Amicon Ziektelkostenverzekeraar

Publicaties

- N.J. Dam, e.a., Oncologische Revalidatie, *Tijdschrift Kanker*, 21, 1997, 6, p. 25-31.
- K. van Dam, N.J. Dam, Behoeftenonderzoek naar revalidatieprogramma voor ex-kankerpatiënten, *Oncologica*, 15, 1998, 1, p. 49-51.
- N.J. Dam, B. van Beijsterveldt, Revalidatie en Oncologie, *NVPO Nieuwsbulletin*, 6, 1998, 1, p. 8-9.
- O. van Noort, K. van Dam-de Meij, N. Dam, W.H. van Harten, *Revalidatie en oncologie: Een onderzoek van Roessingh Research and Development BV en het Integraal Kankercentrum Stedendriehoek Twente*, 1996.
- K. Streppel, W. van Harten, *Herstel en Balans*, tussenevaluatierapport (intern rapport), 1998.

Integrale epilepsiezorg

Contactadres

dhr. J.V. Muller
Instituut voor Epilepsiebestrijding
Postbus 21, 2100 AA Heemstede
Telefoon: 023-5237400

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- omslag van aanbod- naar vraaggerichte zorg;
- deconcentratie 500 bewoners in kleinschalige woonvormen;
- verhogen effectiviteit (kwaliteit) en efficiency door invoering programma's binnen ziekenhuisgedeelte;
- circuitvorming rond doelgroepen.

Realisering geschiedt door middel van projectorganisatie en via projecten 'in de lijn' om zo te komen tot zorginnovatie en organisatievernieuwing.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met epilepsie
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Hartekamp
- Thuiszorginstellingen
- Instituut voor Epilepsiebestrijding

Publicatie

J. Schraeverus, *Naar een vernieuwende organisatie* (interne publicatie), 1997.

Ik doe weer mee

Contactadres

dhr. J.A.M. van 't Westende
Verpleeghuis Cornelia
Emil Sandstromweg 2, 4301 NW Zierikzee
Telefoon: 0111-412651

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is een selecte groep van vier jongere cliënten in een positie te brengen die motiverend en inspirerend werkt om het leven weer in eigen hand te nemen, de regie weer te willen voeren en keuzes te maken voor een zinvolle daginvulling.

Dit probeert men te bereiken middels:

- een groepsgesprek met de vier cliënten te voeren;
- individuele droomgesprekken met de vier cliënten te voeren;
- een plan te maken ten aanzien van individuele wensen van de cliënten en deze om te zetten in een individueel groeiplan;
- uitvoering te geven aan het individuele stappenplan en dit intensief te coachen.

Praktische informatie

Doelgroep: jongere verpleeghuisbewoners met MS, NAH en CVA
Locaties: Zierikzee, Goes
Startdatum: mei 1998

Participanten

- Stichting Arduin
- Verpleeghuis Cornelia

Consumenteninformatie door categoriale patiëntenorganisaties

Contactadres

mevr. E. van der Elst
NP/CF
Postbus 1539, 3500 BM Utrecht
Telefoon: 030-2970303

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het samenstellen van informatiemateriaal waarin inzicht wordt geboden in de voor patiënten relevante kwaliteitsaspecten van bepaalde voorzieningen en behandelingen op het terrein van Reumazorg (kuuroorden), zorg eczeemhuid en poliklinische zorg in behandelcentra voor Addison en Cushing;
- het bieden van inzicht in de wijze waarop en de voorwaarden waaronder patiëntenorganisaties deze consumenteninformatie kunnen genereren en op welke wijze zij dit informatiemateriaal aan hun achterban kunnen aanbieden. Men wil de doelstellingen realiseren door:
 - het opstellen van kwaliteitscriteria vanuit patiëntenperspectief;
 - het meten van de kwaliteit en het verwerken van gegevens:
 - RPB: vragenlijst voor kuuroorden, reisorganisaties en verzekeraars;
 - NVACP: vragenlijst voor medische specialisten en leden NVACP;
 - VMCE: vragenlijst voor leden;
 - productontwikkeling;
 - een handleiding waarin de methodiek die in het project is ontwikkeld, wordt beschreven.

Praktische informatie

Doelgroepen: reumapatiënten, patiënten met de ziekte van Addison of het syndroom van Cushing, patiënten met constitutioneel eczeem
Startdatum: maart 1997

Participanten

- Nederlandse Patiënten/Consumenten Federatie
- Reumapatiëntenbond (RPB)
- Ned. Vereniging voor Addison en Cushing patiënten (NVACP)
- Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem (VMCE)

Publicaties

- J. Kleis, *Eindrapportage*, Utrecht: Nederlandse Patiënten/Consumenten Federatie, 1998.
- J. Kleis, E. van der Elst, *Handleiding Consumenteninformatie voor categoriale patiëntenorganisaties*, Utrecht: Nederlandse Patiënten/Consumenten Federatie, 1998.
- S. Engbers, Reumapatiëntenbond brengt gids over reumakuren uit, *In Beweging*; 1998, juni, p. 22-23.
- J. Scheele, VMCE-boekje over zelfzorg bij Constitutioneel Eczeem, *GAAF!*, 4, 1998, april, p. 16-18.
- H. van Tilburg, Een gids met onafhankelijke keuze-informatie voor patiënten, *Patiënt en Perspectief*, 5, 1998, juni, p. 31-33.

Trainingscentrum voor mensen met afasie

Contactadres

dhr. J. Slappendel
Verpleeg- en Reactiveringscentrum Birkhoven
Soesterweg 535, 3819 BB Amersfoort
Telefoon: 033-4655772

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het minimaliseren van de communicatieve beperkingen en het minimaliseren van de handicap van de afasiepatiënt door het vergroten van de mogelijkheden om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.

Dit tracht men te bereiken middels:

- onderzoek naar communicatiebehoefte;
- onderzoek naar communicatiemogelijkheden;
- bepalen van te trainen activiteiten met doelstellingen.

Behandeling vindt plaats door middel van:

- korte training van basisvoorwaarden;
- transfer naar de praktijk (rollenspel, instructie omgeving en degelijke);
- begeleiding in de praktijk (activiteiten in de praktijk, begeleiding);
- zelfstandig oefenen in de praktijk (evaluatie in het centrum).

Praktische informatie

Doelgroep: afasiepatiënten met communicatiemogelijkheden
Locaties: Nijkerk, Harderwijk, Barneveld
Startdatum: april 1997

Participanten

- Verpleeghuis Birkhoven
- Universiteit Utrecht

Publicaties

- Verpleeghuis Birkhoven, Voorlichtingsartikel over afasie, *Lo&Fo lidmaatschapsblad NVLF*; 1997.
- Verpleeghuis Birkhoven, Voorlichtingsartikel over afasie, *Praatkrant*, lidmaatschapsblad voor leden van de AVN; 1997.
- Verpleeghuis Birkhoven, Voorlichtingsartikel over afasie, *Cerebraal*; 1997.
- Verpleeghuis Birkhoven, Voorlichtingsartikel over afasie, *Samen verder*, lidmaatschapsblad voor leden CVA-vereniging; 1997.
- Verpleeghuis Birkhoven, Voorlichtingsartikel over afasie, *Afasiologie*, referatenblad van Gerontologisch Instituut en SAN; 1997.
- Verpleeghuis Birkhoven, Voorlichtingsartikel over afasie, *CVA tot Z, tijdschrift voor verzorgenden*; 1997.

Wachlijsts-service en zorgtoewijzing

Contactadres

mevr. G.M. Siegerink
Verpleeghuis Snavelenburg
Snavelenburg 1, 3603 GN Maarssen
Telefoon: 0346-584584

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- bieden van ondersteuning aan op wachtlijst geplaatste geïndiceerden voor verpleging en verzorging;
- ontwikkelen infrastructuur zorgtoewijzing lokaal en wachtlijstregistratie regionaal;
- ontwikkelen en beheren wachtlijstregistratiesysteem.

Hiertoe is een projectorganisatie opgezet om de doelstellingen te realiseren. Er is een samenwerkingscontract met zorgaanbieders in de regio West Utrecht.

Praktische informatie

Doelgroep: geïndiceerden voor verzorging en verpleging
Locatie: regio West-Utrecht
Startdatum: november 1998

Participanten

- Verpleeghuizen regio Westelijk Utrecht
- Verzorgingshuizen regio Westelijk Utrecht
- Thuiszorgorganisaties regio Westelijk Utrecht

Hulpvraagverduidelijking

Contactadres

mevr. W. Calis
Zorgberaad Midden-Holland
Raam 31, 2801 VH Gouda
Telefoon: 0182-517001

Beschrijving van het project

In de sector voor mensen met een verstandelijke handicap is in de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met een intensief traject van hulpvraagverduidelijking, waarbij de cliënt een centrale plek inneemt. Tijdens het proces staat voorop dat de cliënt zich serieus genomen voelt en de ruimte krijgt om zelf, met behulp van familie/begeleiders, een toekomstplan op te stellen. Dit toekomstplan omvat de toekomstwensen van de cliënt, los van het bestaande aanbod. Gebleken is dat wensen, duidelijk omschreven, de zorgaanbieders dwingen een veel breder palet van zorgaanbod te ontwikkelen. Bovendien zijn cliënten en hun naasten enthousiast over deze werkwijze en hebben zij het gevoel werkelijk aan te kunnen geven wat zij belangrijk vinden in hun leven.

Doel van dit project is de overdracht van de bestaande expertise op het gebied van deze methode van hulpvraagverduidelijking, als aanzet naar andere sectoren. De resultaten van het project moeten bijdragen aan versterking van de invloed die cliënten in de diverse sectoren hebben op de invulling van hun leven en zodoende de zorgproducten.

In overleg met de diverse zorgaanbieders zijn verschillende werkwijzen mogelijk:

- projectmedewerkers geven informatie en voorlichting over de methode van hulpvraagverduidelijking;
- projectmedewerkers trainen en coachen medewerkers uit de diverse sectoren bij de uitvoering van de methode;
- de projectmedewerkers stellen zelf met cliënten en familie/vrienden een per-

soonlijk toekomstplan op, in nauwe samenwerking met medewerkers in die sector;

- een combinatie van bovenstaande activiteiten;
- evaluatie.

Praktische informatie

Doelgroepen: cliënten met een lichamelijke handicap, cliënten met CVA, cliënten met psychogeriatrische problematiek

Locatie: regio Midden-Holland

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Zorgberaad Midden-Holland
- Gemiva Gouda
- Stichting Gouwestroom Gouda
- Verpleeghuis Bloemendaal
- Verpleeghuis/verzorghuis De Liezenborch in Haastrecht
- SVG Leiden

Huiskamerproject

Contactadres

dhr. P.F.J. de Nijs
St. Elisabeth Ziekenhuis
Hilvarenbeekseweg 60, 5000 LC Tilburg
Telefoon: 013-5392351

Beschrijving van het project

Doel van het huiskamerproject is het psychosociaal activeren van CVA-patiënten door het bieden van structurele activiteiten zoals bezigheidstherapie, spraaktherapie en fysiotherapie.

Realisering geschiedt door:

- het verbeteren van eenvoudige ADL-activiteiten. Hierbij gaat het om spelletjes of training;
- het verbeteren van cognitieve functies door geheugentraining, realiteits- en oriëntatietraining.

Praktische informatie

Doelgroep: CVA-patiënten
Locatie: adherentiegebied van het St. Elisabeth Ziekenhuis te Tilburg
Startdatum: mei 1997

Participant

- St. Elisabeth Ziekenhuis

Publicatie

P. de Nijs, H. Vermeulen, W. Jagersma, Door Huiskamerproject meer continuïteit in de behandeling, *Medicom Excel CVA tot Z*; 1997, april.

Kompro 2000

Contactadres

mevr. M. Lindhout
Afasie Vereniging Nederland
Postbus 221, 6930 AE Westervoort
Telefoon: 026-3512512

Beschrijving van het project

Kompro 2000 is een computerprogramma, niet primair gericht op therapie, maar misschien het beste te omschrijven als een vorm van hersengymnastiek. Het helpt de patiënt thuis bij zijn of haar ontwikkeling en geeft een constructieve en zinvolle daginvulling.

Kompro 2000 wordt uitgebracht onder Windows (95), waardoor er grafische mogelijkheden zijn, zoals allerlei bij de oefeningen behorende afbeeldingen en met bijbehorend (stem)geluid.

Er zijn vijftientig programma's met ieder circa 1000 oefeningen en iedere oefening kent vijf moeilijkheidsgraden. Totaal zijn ca. 20.000 foto's gemaakt, die als afbeelding bij de oefeningen beschikbaar zijn. Kompro 2000 zal gebruikt kunnen worden door bijna alle afasiepatiënten; zelfs door hen die (vrijwel) niet kunnen lezen. Kompro 2000 is tevens uitstekend geschikt voor doven, slecht of moeilijk lerende jongeren en mensen met grote leerachterstanden (bijvoorbeeld asielzoekers).

Praktische informatie

Doelgroepen: mensen met afasie, allochtonen, kinderen met leerproblemen, verstandelijk gehandicapten
Startdatum: januari 1998

Participant

– Afasie Vereniging Nederland

Publicaties

- Drepels weg, *Nieuwsbrief van het Nationaal Revalidatie Fonds*; 1998, 1.
- De Praatkrant, *Periodiek van de Afasie Vereniging Nederland*; 1998, 2.

Centrum voor ontwikkeling van palliatieve zorg Rotterdam

Contactadres

dhr. A. Rhebergen
Daniël den Hoed Kliniek/Academisch Ziekenhuis Rotterdam
Postbus 5201, 3008 AE Rotterdam
Telefoon: 010-4391439

Beschrijving van het project

De in de afgelopen jaren ondernomen initiatieven, in Rotterdam, op het gebied van onderzoek en ontwikkeling van palliatieve zorg, worden nu gebundeld in een Centrum voor Ontwikkeling van Palliatieve Zorg Rotterdam, dat de verbinding vormt tussen de onderzoekslijnen op het gebied van de palliatieve zorg in de terminale fase van de betrokken organisaties en het Regionaal Ontwikkelings- en onderzoeksnetwerk Rijnmond.

De betrokken organisaties werken voor hun gebied een onderzoekslijn uit, die besproken en vastgesteld wordt in het kenniscentrum, waarvan de centrale as wordt gevormd door het COPZ AZR en de terminale unit van verpleeghuis Antonius IJsselmonde. De onderzoekslijnen worden ingevuld via projecten.

In het kenniscentrum zullen via de innovatiecyclus (signaleren, ontwikkelen, overdragen en implementeren) de palliatieve kennis en kunde, ook op organisatorisch gebied, op een hoger niveau worden gebracht. Het kenniscentrum maakt voor haar ontwikkelingsfunctie gebruik van een aantal 'werkplaatsen'. De werkplaatsen voor het kenniscentrum zijn de Palliatieve Zorg Unit van de DDHK/AZR, de terminale unit van Antonius IJsselmonde, het regionale netwerk en diverse lokale netwerken voor de ontwikkeling van palliatieve zorg. De werkplaatsen fungeren zowel voor de ontwikkeling van kennis en kunde als voor het toetsen van de ontwikkelde zaken in een andere setting.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale patiënten

Locatie: verzorgingsgebied van het Integraal Kankercentrum Rotterdam

Startdatum: januari 1998

Participanten

- Academisch Ziekenhuis Rotterdam
- Verpleeghuis Antonius IJsselmonde
- Helen Dowling Instituut
- Erasmus Universiteit Rotterdam

Transmuraal project palliatieve/terminale zorg

Contactadres

dhr. A. van Dam
Streekziekenhuis Het Spitaal
Postbus 9020, 7200 GZ Zutphen
Telefoon: 0575-592258

Beschrijving van het project

De doelstelling is het bieden van de juiste zorg op de juiste plaats om een optimale kwalitatieve situatie voor terminale/palliatieve zorg te scheppen. Bovendien kan verkeerde-bedproblematiek voorkomen worden.

Dit probeert men te bereiken door middel van een werkgroep verpleging/verzorging.

Praktische informatie

Doelgroep: palliatieve/terminale patiënten
Locatie: adherentiegebied Zuytvenne/Spitaal te Zutphen
Startdatum: juni 1998

Participanten

- Verpleeghuis Zuytvenne
- ZorgGroep Oost-Gelderland
- Streekziekenhuis Het Spitaal

Woon-slaapkamerproject voor psychogeriatrische bewoners

Contactadres

mevr. J. den Boer
Verpleeghuis De Watersteeg
Reigerdonk 37, 5460 AJ Veghel
Telefoon: 0413-362951

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is bewoners in hun laatste levensfase meer op hen afgestemde zorg op maat te bieden door middel van een vast programma. Daarnaast wordt de familie en verwanten zolang mogelijk in de zorg betrokken en hierbij begeleidt.

Hiertoe wordt een vast ingepland activiteiten-PDL-programma uitgevoerd door verzorgenden en activiteitenbegeleiders. De aankleding en inrichting van de woon/slaapkamers worden ingericht met veel visuele prikkels gericht op de bewoners.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische bewoners in (pre)terminale fase
Startdatum: juli 1998

Participant

– Verpleeghuis De Watersteeg

Publicatie

Verpleeghuis De Watersteeg, Woon-slaapkamerproject, Veghel: Alzheimervereniging, Ter Haar-prijs, 1998.

Palliatieve zorg

Contactadres

mevr. J. Duisterwinkel
Protestants Christelijke Ouderen Bond
Postbus 1238, 8001 BE Zwolle
Telefoon: 038-4225588

Beschrijving van het project

De doelstelling is:

- informeren van ouderen over de mogelijkheden van palliatieve zorg;
- stimuleren van ouderen om als vrijwilliger een bijdrage te leveren aan palliatieve zorg.

Realisering geschiedt door informeren (brochure/boekje) en activeren/stimuleren (bijeenkomsten enzovoort).

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Startdatum: januari 1998

Participanten

- VTZ Bunnik
- PCOB Zwolle

Thuisverplaatste zorg

Contactadres

dhr. J.R.G. Gootjes
Stichting Kuria
Valeriusplein 6, 1075 BG Amsterdam
Telefoon: 020-6790797

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- verbetering van de afstemming van (palliatieve) zorg voor onder meer terminale patiënten tussen thuiszorg, mantelzorg, vrijwilligerszorg en Kuria, teneinde tot een naadloos op elkaar aansluitend zorgaanbod te komen;
- versterking van de draaglast in de thuissituatie door gerichte, kortdurende opname in Kuria, waardoor een langdurige en intensieve zorg thuis mogelijk gemaakt kan worden;
- voorkomen van (langdurige) opnames in verpleeghuizen, dan wel het verminderen van de verkeerde bedproblematiek in ziekenhuizen.

Realisering geschiedt door:

- het aanbieden van zogenaamde zorgarrangementen aan klanten, aangeboden door Amsterdam Thuiszorg via Kuria. Amsterdam Thuiszorg biedt via Kuria 24-uurs specialistische, professionele, multidisciplinaire zorg in samenwerking met het eigen netwerk van de klant met specialistische, medische zorg vanuit het AZVU. De sfeer, waarden en normen van thuis worden zoveel mogelijk benaderd. Door middel van de tijdelijke ontlasting van de thuissituatie kan de zorg thuis weer verder gaan na het zorgarrangement in Kuria, met als doel dat klanten thuis kunnen blijven in plaats van tenslotte elders opgenomen worden.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten die verpleeghuis/ziekenhuis indicatie hebben, patiënten die intensieve complexe zorg nodig hebben, (pré)terminale patiënten die thuis verzorgd worden, patiënten bij wie een pijnmedicatie moet worden ingesteld

Locatie: Amsterdam en directe omgeving
Startdatum: maart 1997

Participanten

- Kuria
- Amsterdam Thuiszorg
- Decta T consult

Publicatie

C. van Tol-Verhagen, W.W.A. Zuurmond, O. Steijns, Kuria, vier jaar palliatieve zorg in Amsterdam, *Medisch Contact*, 52, 1997, 5, p. 157-158.

Unit voor palliatieve terminale zorg

Contactadres

mevr. A. Blom
Het Zonnehuis
Dorpstraat 49, 7361 AR Beekbergen
Telefoon: 0346-351298

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het realiseren van een unit voor palliatieve terminale zorg bij het verpleeghuis.

Dit probeert men te bereiken door:

- verbouw c.q. nieuwbouw van een pand op het terrein van het verpleeghuis;
- opzetten van een zorgorganisatie unit (zelfstandige afdeling van het verpleeghuis);
- het aanpassen van de verpleeghuisorganisatie;
- het opzetten van een netwerk met instellingen in de regio die zich met deze zorgvorm bezighouden (hospices, thuiszorg, huisartsen, ziekenhuis).

Praktische informatie

Doelgroep: oudere terminale patiënten
Locatie: subregio Apeldoorn
Startdatum: oktober 1997

Participanten

- Het Zonnehuis Beekbergen
- Stichting Zorgverlening Het Zonnehuis
- Thuiszorg Oost-Veluwe
- Regionale Huisartsen Vereniging
- Hospice i.o. Apeldoorn/VTZ
- Hospice Brummen
- Verpleeghuizen regio Apeldoorn
- Ziekenhuiscentrum Apeldoorn

Verplaatste thuiszorg in intramurale hospice-units

Contactadres

dhr. W.P. de Kraker
Stichting Christelijke Hospices Nederland (CHN)
Postbus 1064, 3260 AB Oud-Beijerland
Telefoon: 0186-620579

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- het bieden van zekerheid van laatste levenszorg voor wie om sociale redenen niet langer thuis kan zijn;
- mantelzorg aanvullen en ondersteunen;
- specialistische zorg in verplaatste thuissituatie waarborgen;
- contact met eigen huisarts en referentiekader behouden.

Realisering geschiedt door:

- het regelen van vergoeding met het zorgkantoor;
- afstemming en afspraken regelen met thuiszorg;
- afspraken maken met vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties;
- huisarts, die toch al visites brengt in verzorgingshuizen, stimuleren tot speciale aandacht voor palliatieve zorg.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale cliënten
Locatie: hospice-units in verzorgingshuizen in Nederland
Startdatum: januari 1998

Participanten

- Verzorgingshuizen
- Thuiszorg
- Specialistisch team
- Vrijwilligers terminale thuiszorg

Neonatale gehoorscreening binnen de jeugdgezondheidszorg

Contactadres

mevr. G.J. van der Lem
Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind (NSDSK)
Oranje Nassaulaan 49, 1075 AK Amsterdam
Telefoon: 020-6641151

Beschrijving van het project

- Fase I: Modelberekeningen
 - Wat zijn de kosten en de doelmatigheid van de uitvoering van neonatale gehoorscreening binnen de JGZ in verschillende daarvoor in aanmerking komende situaties en voor de twee beschikbare methoden (OAE en ALGO)?
- Fase II: Proefimplementatie

Op grond van de resultaten uit fase I wordt een proefimplementatie gestart in één of meer regio's. Hierbij wordt het volgende onderzocht:

- de organisatorische voorwaarden bij invoering voor de thuiszorgorganisaties;
- het te gebruiken registratie- en evaluatiesysteem;
- de opbrengst van deze screening in termen van opkomst, aantallen opgespoorde kinderen, aard van de opgespoorde afwijkingen;
- de leeftijd waarop de eerste diagnose wordt gesteld;
- de leeftijd waarop de begeleiding en revalidatie starten;
- de mate van acceptatie en tevredenheid over de screening bij ouders en medewerkers.

De doelstellingen probeert men te bereiken door het uitvoeren van modelberekeningen (fase I) en het uitvoeren van een proefimplementatie (fase II). Oktober 1998 wordt het verslag opgeleverd van fase I. Op grond van de resultaten van dit rapport wordt besloten of, en zo ja hoe, fase II start.

Praktische informatie

Doelgroep: baby's die een perceptief hoorverlies hebben
Locatie: in een aantal gebieden verspreid over Nederland
Startdatum: februari 1998

Participanten

- Ned. Stg. voor het Dove en Slechthorende Kind (NSDSK)
- Sophia Kinderziekenhuis, Rotterdam
- Zuiderziekenhuis, Rotterdam
- TNO-PG
- Audiologische Centra
- Thuiszorgorganisatie

Publicatie

G.A. van Zanten, G.J. van der Lem, H.E. Mulder, M.A. Kauffman-de Boer, P. Briennesse, *Gehoorscreening met otoakoestische emissies bij pasgeborenen binnen de Jeugdgezondheidszorg*. Verslag van een haalbaarheidsstudie, Amsterdam/Rotterdam: NSDSK/Erasmus Universiteit/Sophia Kinderziekenhuis, 1995.

Diagnostische dienstverlening huisartsen

Contactadres

mevr. C.A.C. Lommen
Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
Postbus 1926, 5900 BX Venlo
Telefoon: 077-3205490

Beschrijving van het project

Het doel is het verbeteren van de doelmatigheid en de kwaliteit van de op aanvraag van de huisarts in de ziekenhuizen verrichte diagnostiek.

Dit wil men bereiken door:

- het gezamenlijk door huisartsen en specialisten opstellen van protocollen over de meest voorkomende diagnostische handelingen. In deze protocollen worden afspraken gemaakt over indicatie, procedures en dergelijke;
- na implementatie is het de bedoeling dat er periodiek feedback aan huisartsen wordt gegeven over hun aanvraaggedrag.

Praktische informatie

Doelgroep: huisartspatiënten die diagnostiek behoeven
Locaties: Regio Noord-Limburg: Venlo, Venray
Startdatum: september 1997

Participanten

- Stichting Ziekenhuizen Noord-Limburg
- Huisartsen

Consultteam palliatieve zorg

Contactadres

mevr. A. Bosch
Integraal Kankercentrum Oost
Postbus 1281, 6501 BG Nijmegen
Telefoon: 024-3564767

Beschrijving van het project

Het doel is consultverlening intra- en extramuraal ten behoeve van artsen en verpleegkundigen.

Dit wil men bereiken door:

- goede telefonische bereikbaarheid van de teamleden;
- maandelijkse casuïstiekbesprekingen.

Praktische informatie

Doelgroep: palliatieve patiënten (meestal oncologisch)

Locatie: verzorgingsgebied van Slingeland Ziekenhuis te Doetinchem

Startdatum: februari 1997

Participanten

- Slingeland Ziekenhuis te Doetinchem
- ZorgGroep Oost-Gelderland
- Erasmus Universiteit BMG
- Integraal kankercentrum Oost

Consulent palliatieve zorg

Contactadres

mevr. G. Fijten
Stiftstraat 2, 6127 EL Grevenbicht
Telefoon: 046-4810042

Beschrijving van het project

Doel is het laten functioneren van een consulent palliatieve zorg ten behoeve van de huisartspraktijk. Verbetering van de dienstverlening aan de patiënt staat voorop (terwijl dit tevens tot een kostenbesparing kan leiden). De consulent adviseert de huisarts bij problemen.

Afgeleide doelen zijn:

- signaleren van knelpunten in de (palliatieve) zorg verleend door huisartsen. De consulent kan een beter overzicht hiervan krijgen dan de individuele huisartsen;
 - signaleren van onderwijs/nascholingsbehoeften;
 - bijdragen aan de ontwikkeling van zorgprotocollen (en bijstellen van bestaande protocollen);
 - een dergelijke consulent beschikbaar stellen aan een grotere groep huisartsen.
- Activiteiten van de consulent zijn:
- advisering op verzoek van de huisarts;
 - ondersteunen van huisarts. Beschikbaarheid van consulent tijdens besprekingen en tussentijdse vragen. eenmaal per twee maanden casusbespreking in groep van ongeveer tien huisartsen (veilige oproep).

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten in de palliatieve of terminale fase (kanker)
Locatie: regio Sittard (Geulle, Elsloo, Stein, Haelen)
Startdatum: maart 1997

Participanten

- Consulent (individueel)
- Huisartsen
- DHV (CZO-project)
- CZ (CZO-project)
- Vakgroep Huisartsgeneeskunde UM

Publicaties

- Eindverslag.
- G.H. Fijten, J.F.P. Koppes, J.W.M. Muris, Consultatief overleg bij palliatieve zorg voor patiënten met kanker in de huisartspraktijk: Een casus, *Huisarts en Wetenschap*; 1998.

Feedback diagnostische aanvragen

Contactadres

mevr. C.A.M. van Leent
Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer
Kinderen van Versteegplein 11b, 2713 HB Zoetermeer
Telefoon: 079-3719444

Beschrijving van het project

Doel is het rationaliseren van het aanvraaggedrag van diagnostische voorzieningen door huisartsen.

Dit wil men bereiken door:

- het invoeren van een probleem-georiënteerd aanvraagformulier;
- het evalueren, door voor- en nameting, van de invoering van het laboratoriumformulier 'nieuwe stijl';
- het geven van feedback over het aanvraaggedrag aan huisartsen;
- het bespreken van feedback in hagro-verband (à la FTO);
- nascholing medische besliskunde in de huisartsenpraktijk;
- het opleiden van huisartsen tot feedbackbegeleider.

Praktische informatie

Doelgroep: huisartsenpatiënten
Locatie: Zoetermeer
Startdatum: mei 1997

Participanten

- Lange Land Ziekenhuis
- Huisartsenvereniging
- Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer

Modularisering

Contactadres

mevr. B. Frederiks
Stichting Boschhuis
Postbus 145, 8200 AC Lelystad
Telefoon: 0320-227774

Beschrijving van het project

Doelstelling is te komen tot een verdeling in modulen van de diverse vormen van behandeling en hulpverlening, van licht/preventief tot zwaar/residentieel, die door de Stichting Boschhuis worden geboden op het gebied van de jeugdzorg (kader: Wet Jeugdhulpverlening). Deze modulen zullen vervolgens onderdelen/bouwstenen (kunnen) zijn van meerdere zorgprogramma's.

Het project wordt onderverdeeld in twee delen:

- inhoudelijke en organisatorische vormgeving van de modulaire opbouw van de behandeling;
- (her-)ontwerp van een registratiesysteem en implementatie – op basis van modulaire opbouw – van het KWaliteits-InformatieSysteem (KWIS).

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met complexe problemen en hun ouders
Locaties: Flevoland, Noord-West Veluwe (Gelderland)
Startdatum: december 1997

Participanten

- Stichting Boschhuis
- NIZW (begeleiding)
- Bureau Concern te Amsterdam (begeleiding KWIS)

Publicatie

Tijdens de Conferentie Programma's in de Jeugdzorg op 25 september 1997, georganiseerd door de landelijke stuurgroep Programma's in de Jeugdzorg, zal er een workshop over worden gehouden.

A series of horizontal lines on the right side of the page, likely a form or a table structure. The lines are thin and light-colored, extending across the width of the page. There are approximately 15 lines in total, with a slightly thicker purple line near the top of the section.

Praktijkorganisatie

Contactadres

dhr. M. van Echtelt
Poortwachter in de praktijk, samenwerkingsverband DHV Groot Gelre en Amicon Zorgverzekeraar
Kostverloren 12, 6661 DZ Elst
Telefoon: 0481-366466

Beschrijving van het project

Het project is gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de praktijkvoering. Dit tracht men te bereiken door:

- doorlichten praktijkvoering;
- diagnose stellen;
- verbeteringsprogramma praktijkvoering ontwikkelen;
- implementeren verbeteringen;
- doorlichten praktijkvoering.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten van betrokken huisartsenpraktijken
Locaties: Didam, Doetinchem
Startdatum: juli 1997

Participanten

- DHV Groot Gelre
- Amicon zorgverzekeraar

Publicaties

- C.Y. Jongebreur, *Wat is nu eigenlijk de poortwachtersfunctie van de huisarts*, 1997.
- Project poortwachter in de praktijk, *Kader pilot praktijkorganisatie*, Elst, 1997.
- Poortwachtersberichten.

Verbetering kwaliteit huishoudelijk werk van de thuiszorg

Contactadres

mevr. M. Omoke-Scheepers
Thuiszorg Zoetermeer e.o.
Postbus 5128, 2701 GC Zoetermeer
Telefoon: 079-3719478

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- verhogen van arbeidssatisfactie van de huishoudelijke thuishelpers door het werken met een handvat/richtlijn;
- verhogen van arbeidssatisfactie doordat protocollering professionalisering van de huishoudelijke hulp realiseert;
- vergroten van de tevredenheid van de cliënt doordat het werken met protocollen de eenduidigheid en toetsbaarheid van de hulp vergroot;
- vloeiend laten verlopen van de invoering van het werken met protocollen;
- realiseren van protocollen en afspraakformulieren die juist en werkbaar zijn;
- verhogen van de tevredenheid van de cliënt door het aanleveren van schoonmaakmiddelen;
- realiseren van tijdwinst, verbeteren van schoonmaakresultaat en verhogen van arbeidssatisfactie door het aanleveren van schoonmaakmiddelen;
- verlagen van ziekteverzuim door een hogere arbeidssatisfactie en betere schoonmaakmethode.

Realisering geschiedt door werken met protocollen, werkplanning, afsprakenformulier en eigen schoonmaakmiddelen met schoonmaakmethode. Dit laatste onderdeel is na de projectfase stopgezet.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten met een indicatie voor HDL-taken
Locatie: Zoetermeer, 2 wijken
Startdatum: oktober 1997

Participant

– Thuiszorg Zoetermeer

Publicatie

N. Wouters, *De stappen van de Thuiszorg op de drie B's. Evaluatieonderzoek van het project verbetering kwaliteit huishoudelijk werk*. Thuiszorg Zoetermeer e.a.: Stichting Thuiszorg Zoetermeer e.a., 1998.

Uniforme kwaliteit intramurale hospices

Contactadres

dhr. W.P. de Kraker
Stichting Christelijke Hospices Nederland (CHN)
Postbus 1064, 3260 AB Oud-Beijerland
Telefoon: 0186-620579

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- landelijke kwaliteitscriteria ontwikkelen en implementeren in de praktijk;
- communicatie hierover stimuleren;
- positieve ontwikkelingen in de praktijk ondersteunen;
- verwachtingen die er zijn ten aanzien van behoeften/vragen en kwaliteit bij cliënten bespreekbaar maken en hier in de praktijk een antwoord op geven; met evaluatie en feedback.

Eén en ander wil men realiseren door:

- het verspreiden van brochures onder aangesloten hospice-units;
- het verspreiden van folders en posters;
- het oproepen van de achterban mee te werken door middel van een kwartaalblad;
- coördinatoren aanstellen die contact onderhouden;
- regelmatig contact met directies, hoofden van zorg, coördinatoren van hospice-units in verzorgingshuizen.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale cliënten
Locatie: hospice-units in verzorgingshuizen in Nederland (ong. 30)
Startdatum: juli 1997

Participant

- Verzorgingshuizen

RAP 2000 (Rehabilitatie Attitude Personeel)

Contactadres

dhr. R. Hidskes
Stichting GGZ Groningen
Blijhamsterstraat 19, 9671 AS Winschoten
Telefoon: 0597-424039

Beschrijving van het project

Doel is het ontwikkelen van trainingen voor personeel inzake attitude, gericht op de individuele rehabilitatie benadering.
Realisering geschiedt door voorlichting, cursus en training.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: provincie Groningen
Startdatum: september 1997

Participant

– Stichting GGZ Groningen

Rapportage woongroepen

Contactadres

dhr. H.J.G. Pieters
's Heeren Loo-Lozenoord
Postbus 550, 3850 AN Ermelo
Telefoon: 0341-555271

Beschrijving van het project

De algemene doelstellingen luiden:

- eenduidig en effectief rapportagesysteem;
- waarborgen van continuïteit van de zorg;
- analyseren van de kwaliteit van rapportage en opstellen van criteria.

Subdoelen van de groepsrapportage zijn:

- het geven van informatie over en inzicht in de groepssituatie;
- het geven van signalen aan collega groepsbegeleiders met betrekking tot het werken in de woongroep.

Subdoel van de individuele rapportage is het geven van informatie over en inzicht in het dagelijks functioneren van de bewoner aan groepsbegeleiders, ouders/wettelijk vertegenwoordiger en hoofd zorg.

Eén en ander wil men realiseren door:

- het uitvoeren van een pilot in een viertal teams met verschillende zorg-categorieën waarin de nieuwe groepsrapportage één maand wordt gebruikt en toetsing plaatsvindt van de rapportage aan de hand van opgestelde criteria. Getoetst wordt de individuele rapportage van drie bewoners en vijftien willekeurige groepsrapportagebladen;
- op grond van de pilot de criteria en groepsrapportage aan te passen;
- eindverslag te maken met aanbevelingen en een implementatievoorstel.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een verstandelijke handicap
Locatie: 's Heeren Loo-Lozenoord
Startdatum: januari 1997

Participant

– 's Heeren Loo-Lozenoord

Publicatie

Beleidsnotitie Rapportage woongroepen (opdracht, onderzoek, resultaten pilots, conclusies, aanbevelingen, implementatievoorstel).

Parade

Contactadres

dhr. S. Berdenis van Berlekom
Sophia Centra voor Revalidatie
Vrederustlaan 180, 2543 SW Den Haag
Telefoon: 070-3593525

Beschrijving van het project

Het Project Automatisering Revalidatie Dossier heeft als dubbelfunctie de kwaliteit van de informatievoorziening in het multidisciplinaire behandelteam te verbeteren en de tijdsinvestering in de administratie ervan te verminderen. De informatie komt op eenvoudige wijze ook beschikbaar voor patiënten.

Realisering geschiedt door een systematische opzet van de informatievoorziening; handig gebruik van database en computer.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten in behandeling bij een revalidatiecentrum
Locaties: Den Haag, Delft, Vlaardingen, Gouda
Startdatum: juni 1998

Participant

- Sophia Centra voor Revalidatie

Specifieke verpleegkundige zorg

Contactadres

mevr. W.G. Heeringa
Stichting Thuiszorg Oost-Veluwe
Postbus 1032, 7301 BG Apeldoorn
Telefoon: 055-5384482

Beschrijving van het project

Er is weinig eenduidigheid en veel onduidelijkheid over de inhoud en organisatievorm van de functie wijkverpleegkundige.

Anderzijds zijn er veel potentiële kansen op verpleegkundig gebied intern, transmuraal, praktijkverpleegkundige enzovoort waarvoor nog geen eenduidige strategie is vastgesteld. Het doel van het project is antwoord te krijgen op de vraag: wat wil Thuiszorg Oost-Veluwe met de functie wijkverpleegkundige?

Duidelijkheid wil men verkrijgen door de volgende werkwijze:

- omschrijving van visie op de functie wijkverpleegkundige;
- omschrijving van producten, verricht door de wijkverpleegkundigen;
- omschrijving van product/marktcombinaties;
- omschrijving van organisatievorm;
- omschrijving toekomstvisie op verpleegkundig gebied (2005);
- implementatievoorstel voor organisatievorm.

Met de omschrijvingen is men gestart in januari 1998, de implementatie zal januari 1999 starten.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van wijkverpleegkundigen
Locatie: Oost-Veluwe
Startdatum: januari 1998

Participant

- Stichting Thuiszorg Oost-Veluwe

Kwaliteitszorg vrijwilligersorganisaties terminale zorg

Contactadres

mevr. P. Matla
Landelijk Steunpunt VTZ
Postbus 189, 3980 CD Bunnik
Telefoon: 030-6596266

Beschrijving van het project

Het project beoogt het ontwikkelen en implementeren van het landelijk kwaliteitsbeleid – VTZ (Vrijwilligers Terminale Zorg).

Dit probeert men te bereiken door het vaststellen van een kwaliteitssysteem en kwaliteitscriteria. Invulling geschiedt middels zes pilot-organisaties. Daarna volgt landelijke implementatie inclusief toetsing.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale patiënten
Locaties: Zaanstad, Land van Alkemade, Hoogeveen, Land van Cuijk, Utrecht (stad), Utrecht (provincie)
Startdatum: mei 1997

Participanten

- vijf Vrijwilligers Organisaties Terminale Zorg (VTZ)
- één Buddy Project

Ontwikkeling hulpmiddelen dagverpleging

Contactadres

dhr. R.G.A. Ettema
CBO
Churchillaan 11, 3502 LB Utrecht
Telefoon: 030-2960647

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bevorderen van de kwaliteit van de verpleegkundige zorgverlening in dagverpleging door de ontwikkeling van een aantal hulpmiddelen, waarmee op gestructureerde wijze invulling gegeven kan worden aan het primaire proces.

Hiertoe ontwikkelen zeven afdelingen voor de dagverpleging de volgende hulpmiddelen:

- verpleegkundige opnamecriteria voor de dagverpleging;
- checklist voor de verpleegkundige intake;
- mal voor de verpleegkundige verslaglegging;
- verpleegkundige zorginhoudelijke ontslagcriteria;
- checklist voor de verpleegkundige ontslagprocedure;
- checklist voor de patiëntenevaluatie over de verpleegkundige zorgverlening.

Praktische informatie

Doelgroep: alle patiënten in de dagverpleging

Locaties: Hoorn, Tilburg, Rotterdam, Amsterdam, Geldrop, Groningen, Leiderdorp

Startdatum: augustus 1997

Participanten

- Westfries Gasthuis Hoorn
- Tweestedenziekenhuis Tilburg

- Academisch Ziekenhuis Rotterdam
- Lucas/Andreas Ziekenhuis Amsterdam
- St. Annaziekenhuis Geldrop
- Martini Ziekenhuis Groningen
- Rijnland Ziekenhuis Leiderdorp

Gedeelde keuzes: implementatie basisdocument ‘Een dringend beroep’

Contactadres

mevr. B. Albers
STING
Postbus 6000, 3503 PA Utrecht
Telefoon: 030-2970060

Beschrijving van het project

De doelen van het implementatieproject zijn:

- Wat betreft thuiszorgorganisaties:
 - het verder bekendmaken van het basisdocument bij zorgverleners, staf-functionarissen kwaliteit en scholing, leden van directie/management en de ondernemingsraden;
 - het stimuleren van de discussie en het bereiken van consensus over de inhoud van en de visie op thuisverzorging en goede beroepsvoorwaarden daarvoor;
 - stimuleren dat het basisdocument wordt gebruikt als referentiekader bij de bevordering van de kwaliteit van de zorgverlening in thuiszorgorganisaties en voor de verdere ontwikkeling en professionalisering van het beroep;
- Wat betreft landelijke organisaties en partijen:
 - stimuleren dat het basisdocument gebruikt wordt door organisaties op het terrein van verzorging, die bezig zijn met: inhoud van opleidingen in de verzorging, visie- en kwaliteitsontwikkeling, beleidsvorming en -advisering, de inhoud van zorgverzekeringspakketten.

Realisering geschiedt door:

- mailingen;
- artikelen in tijdschriften;
- scholingsbijeenkomsten;
- werkconferenties/discussiebijeenkomsten;
- gesprekken.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van thuiszorgorganisaties

Startdatum: oktober 1997

Participanten

- STING
- LCVV
- Thuiszorgorganisaties
- Onderwijsorganisaties
- Cliënten/Patiëntenorganisaties

BIG-functieanalyse verpleging

Contactadres

mevr. L.A. de Vries
Revalidatiecentrum De Hoogstraat
Rembrandtkade 10, 3583 TM Utrecht
Telefoon: 030-2561211

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project:

- het verhogen van de kwaliteit van zorg.

Het beoogde resultaat is:

- het verduidelijken van de functies van verpleegkundigen en ziekenverzorgenden;
- het in kaart brengen van de scholingseisen om te kunnen voldoen aan de eisen waarvoor de medewerkers van de verpleging en verzorging verantwoordelijk zijn.

Realisering geschiedt door:

- het inventariseren van ervaren knelpunten bij verpleegkundigen en ziekenverzorgenden bij ‘verlengde armactiviteiten’;
- het vaststellen van de consequenties van de wet BIG, de WHAW-problematiek en eventuele functiedifferentiaties, waarbij rekening wordt gehouden met de mogelijkheden op de arbeidsmarkt en de specifieke eisen die de revalidant stelt.

Praktische informatie

Doelgroep: revalidanten
Locatie: regio Utrecht
Startdatum: september 1998

Participant

- Revalidatiecentrum De Hoogstraat Utrecht

Patiënt partners

Contactadres

mevr. A.L. Borst
Reuma Patiënten Bond
Postbus 1370, 3800 BJ Amersfoort
Telefoon: 0318-420422

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- het bevorderen van het vroegtijdig stellen van de diagnose reumatoïde arthritis;
- het vergroten van het inzicht bij huisartsen in de ondersteuning die zij aan patiënten met reumatoïde arthritis geven.

Hiertoe demonstrenen daartoe opgeleide patiënten met reumatoïde arthritis het gewrichtsonderzoek aan huisartsen. Het gewrichtsonderzoek betreft de volgende gewrichtsgroepen: pols, hand, knie, enkel, voet.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met reumatoïde arthritis
Locatie: landelijk
Startdatum: februari 1997

Participanten

- Nederlandse Vereniging Reumatologie
- Reuma Patiënten Bond
- Farmaceutisch Bedrijf Searle

Transmurale communicatie rondom patiënten met mammacarcinoom

Contactadres

dhr. W.J. van der Kam
Isala Klinieken Zwolle
Postbus 10500, 8000 GM Zwolle
Telefoon: 038-4242167

Beschrijving van het project

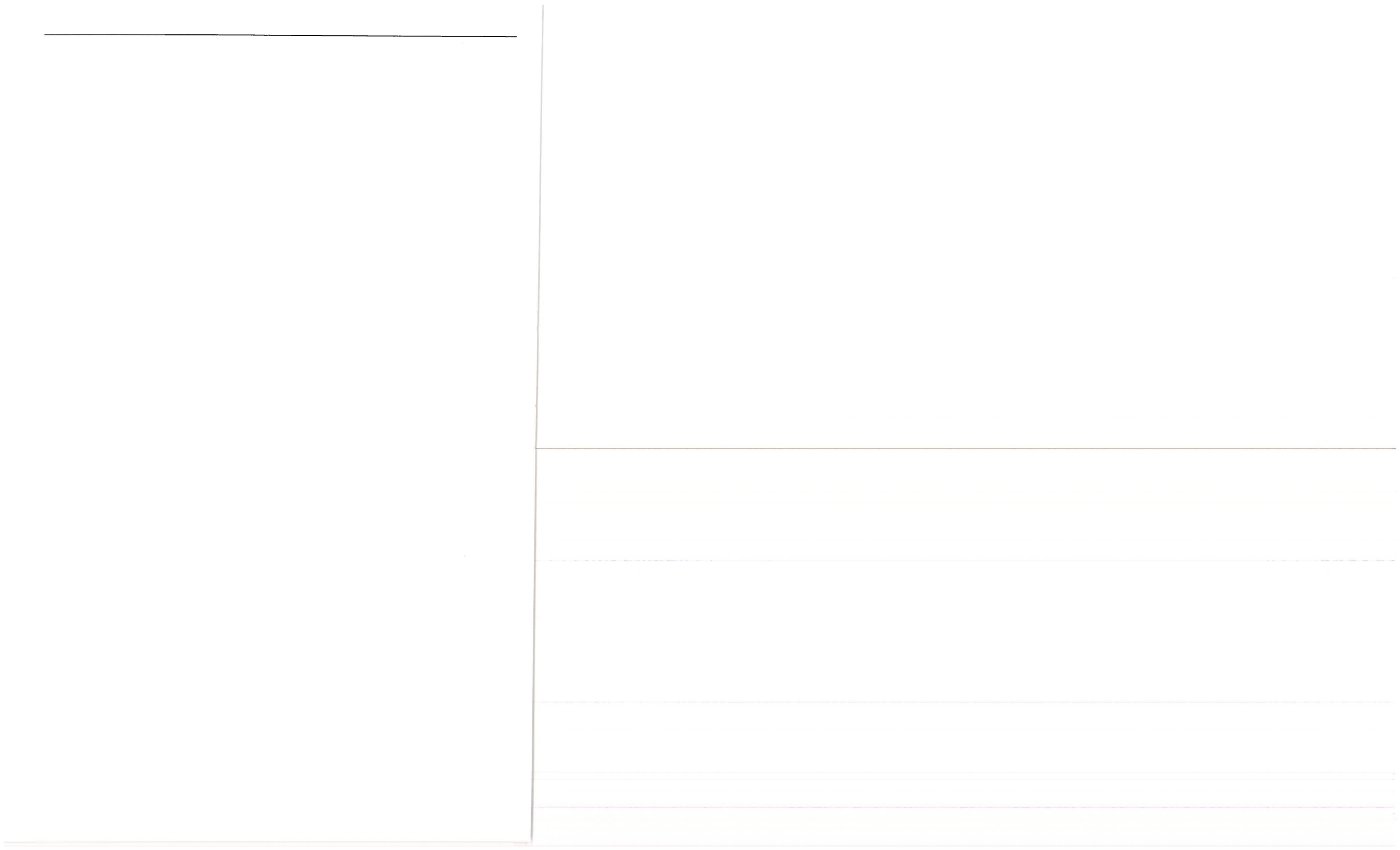
Het project onderzoekt de invloed van elektronische communicatie op de snelheid en inhoud van communicatie tussen chirurg en huisarts.
Dit gebeurt middels vergelijkend, gerandomiseerd onderzoek.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met verdenking op een mammacarcinoom
Locaties: Zwolle, Kampen, Elburg, Heerde, Wapenveld
Startdatum: maart 1998

Participanten

- Ziekenhuizen Zwolle
- Disciplinegroep Huisartsgeneeskunde
- Instituut Medische Informatica

Trefwoordenregister

- aandoeningen van de urinewegen 273
aandoeningen van het bewegingsapparaat 251
aanleunwoningen 149
academische ziekenhuizen 67, 98, 101, 239, 241, 262, 263, 266, 267, 269, 284, 307, 316
activiteitenbegeleiders 47, 57, 71, 75, 78, 83, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 103, 109, 111, 125, 132, 135, 136, 137, 140, 141, 144, 146, 147, 149, 157, 175, 176, 186, 188, 195, 205, 207, 212, 214, 215, 217, 218, 260, 261, 282, 289, 293, 296, 299, 304, 310, 314
activiteitencentra 125, 176, 212
adolescenten 99, 113, 116, 190, 222
advisering 63
advocaten 117
afasie 299, 305
afstemming vraag en aanbod 71, 84, 130, 141, 148, 153, 163, 167, 252, 282, 323, 328
AGGZ 91
aids 290
alarmsystemen 55, 85
allochtonen 36, 46, 58, 120, 122, 163, 228, 286, 305
ambtenaren 162
ambulante gezondheidszorg 220
AMW 122
andragogiek 113
anesthesisten 242, 272, 276
antibiotica 292
antroposofie 159
apotheken 245, 269
apothekers 232, 238, 244, 245, 262, 269, 273
apothekersassistenten 244, 245
arbeid 96
arbeidsbemiddeling 138
arbeidsongeschiktheid 96, 106
arbeidsrehabilitatie 136, 137, 141, 144, 145, 175, 176, 210, 212, 215
arbeidssatisfactie 326
arbeidstherapeuten 140
arbo-artsen 96
arbodiensten 96, 106
arthrosis 276
arts-assistenten 245
artsen 83, 94, 115, 116, 119, 157, 165, 171, 182, 214, 241, 260, 283, 289, 295, 307
astma 228, 230, 274, 279, 286
auditief gehandicapten 222, 223
autisme 201
automatisering 55, 193, 305, 332
autonomie 296
B-verpleegkundigen 80, 94, 101, 111, 113, 119, 120, 124, 130, 134, 138, 147, 149
bedrijfsartsen 96, 106
bedrijfsverenigingen 96
begeleid werken 136
begeleid wonen 130, 147, 148, 151
begeleiding 113, 141, 146, 286
behandelplannen 50, 62, 323
belgië 196, 236
bemoeizorg 121, 129, 150, 164, 167, 171
beroepsuitoefening 337
bewegingstherapeuten 135, 293
BIG 339
bij- en nascholing 83, 132, 226, 233, 244, 269

- borderline persoonlijkheid 94
borstkanker 341
CAD 156, 171
cara 264, 274, 292
caraverpleegkundigen 264, 274, 286
cardiologen 245, 265, 267, 292
casemanagement 103, 121, 124, 134, 159,
171, 255, 265
centrale meldpunten 33, 38
chemotherapie 269
chirurgen 226, 233, 238, 242, 244, 251,
288, 341
chirurgie 233
chronische patiënten 33, 47, 57, 94, 98,
107, 121, 124, 130, 134, 136, 137, 138,
141, 142, 146, 147, 148, 167, 171, 174,
175, 176, 228, 230, 255, 257, 259, 260,
261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268,
269, 270, 272, 273, 274, 276, 277, 279,
280, 282, 283, 284, 286, 288, 290, 292,
293, 295, 296, 297, 299, 304, 320, 329,
340, 341
cognitieve ontwikkeling 184
coma 241
communicatie 75, 193, 195, 219, 284
communicatiestoornissen 222, 223, 299
comorbiditeit 153, 159, 175
compliantie 279
consulenten 320
consultatie 115, 130, 253, 319
consultatiebureau-artsen 316
consultatieve psychiatrie 128
consulten 253, 259, 266, 268
continuïteit van de zorg 47, 109, 124, 244,
245, 253, 260, 265, 282, 330
creatief therapeuten 92, 104, 109, 111, 119,
135, 140, 159, 210
creatieve therapie 277
criminaliteit 156
crisisinterventie 91, 94, 111, 135
CVA 57, 255, 257, 260, 261, 263, 296, 302,
304
dagbehandeling 84, 135
dagbesteding 141, 144, 146, 176, 193, 207,
214, 296
dagopvang 61, 85
dagverpleging 335
decubitus 226, 244
deeltijdbehandeling 109, 140, 159
deeltijdverzorging 72
delinquenten 116
dementie 76, 80, 81, 83, 219
depressie 98
dermatologen 226, 244, 267
deskundigheidsbevordering 75, 96, 103,
128, 132, 184, 253, 266, 329
diabetes mellitus 228, 230, 259, 268
diabetesverpleegkundigen 259, 268
diagnostiek 70, 223, 318, 322
dialyse 283
dienstroosters 83
diëtisten 47, 238, 259, 265, 283, 293
dissociatie 109
diuretica 292
doelmatigheid 267, 318
doktersassistenten 36, 228, 230, 244, 259,
286, 325
drenthe 61, 111, 170, 175, 195, 273
druggebruikers 153, 156
drugverslaving 158
Duitsland 236
echtgenoten 219
eczeem 286, 297
eenzaamheid 35, 44, 59, 61
EHBO 239
ELGZ 33, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 43, 46, 47,
49, 53, 54, 55, 58, 59, 61, 62, 63, 65, 66,
71, 74, 81, 85, 87, 219, 224, 226, 228,
230, 232, 233, 239, 244, 250, 252, 263,
280, 286, 297, 301, 307, 311, 320, 322,
325, 326, 333, 337, 340
epilepsie 295
ergotherapeuten 47, 70, 73, 75, 84, 89, 132,
138, 140, 252, 255, 257, 260, 261, 265,
282, 332

- ergotherapie 73
 familie 219, 241
 farmacotherapie 245
 feedback 322
 Flevoland 62, 323
 Friesland 103, 135, 142, 182, 184, 189,
 195, 259, 265, 273
 functie-inhoud 333, 339
 functiedifferentiatie 339
 functiegerichte zorgverlening 69
 fysiotherapeuten 47, 62, 70, 76, 83, 84, 89,
 92, 112, 132, 182, 186, 188, 190, 202,
 214, 223, 224, 248, 252, 255, 257, 260,
 261, 264, 265, 270, 276, 277, 282, 288,
 292, 293, 323, 332
 GAAZ 69
 gedetineerden 151, 158, 290
 gedragsstoornissen 132, 198
 gedragstherapeuten 201
 gedragstherapie 94
 geestelijke gezondheidszorg 44, 55, 57, 76,
 81, 91, 92, 94, 96, 98, 99, 101, 103, 104,
 106, 107, 109, 110, 111, 113, 115, 116,
 117, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126,
 128, 129, 130, 134, 135, 136, 137, 138,
 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147,
 148, 149, 150, 151, 153, 155, 159, 164,
 167, 170, 171, 174, 175, 176, 177, 178,
 180, 181, 199, 280, 323, 329
 gehandicapten 38
 gehandicaptenzorg 214
 geheugentraining 304
 gehoorstoornissen 42, 316
 Gelderland 54, 75, 80, 84, 92, 136, 141,
 146, 171, 192, 206, 210, 218, 222, 223,
 224, 233, 245, 289, 305, 309, 314, 319,
 323, 325, 330, 333, 340
 gemeentelijke overheid 33, 35, 38, 49, 58,
 210, 213
 gemeenten 162, 170
 geneesmiddelen 245
 geneesmiddelengebruik 54
 geriaters 54, 57, 67, 69, 119
 geriatrie 69
 geriatriische patiënten 67, 70
 geriatriische poliklinieken 57
 gespecialiseerde verpleegkundigen 67, 226,
 235, 253, 259, 272, 284, 288, 309
 gevangenispersoneel 156
 gevangenen 157, 290
 gezinsbegeleiding 91
 gezinsbehandeling 91
 gezinsverzorgenden 49, 71, 257
 gezondheidscentra 112, 230, 244, 286, 322
 gezondheidsvoorlichting 36, 41, 158, 264
 GG en GD 36, 37, 44, 49, 65, 103, 112,
 115, 122, 149, 164, 167, 228, 239, 251,
 263, 286, 292
 grensoverschrijdend patiëntenverkeer 236
 groepsleiders 103, 201, 202, 209, 323, 330
 groningen(provincie) 35, 91, 107, 138, 144,
 149, 241, 273, 329, 335
 Groot-Brittannië 267
 GVO 37
 GVO-functionarissen 44
 gynaecologen 40, 232, 250, 288
 hart- en vaatziekten 265, 267, 292
 helpenden 326
 hersenletsels 219, 296, 305
 hometraining 219, 323
 hoogbejaarden 62
 hospices 314, 315, 328
 huisartsen 36, 40, 44, 54, 59, 62, 67, 72, 89,
 96, 110, 112, 122, 130, 224, 226, 228,
 230, 232, 233, 235, 236, 239, 244, 245,
 247, 250, 252, 255, 257, 259, 261, 262,
 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270,
 272, 273, 274, 279, 280, 307, 312, 314,
 315, 316, 318, 319, 320, 322, 325, 328,
 340, 341
 huisartsenlaboratoria 269
 huisbezoek 43, 62
 huishoudelijk personeel 83
 huishoudelijke dienst 90

- huishoudelijke hulp 252, 326
huisvesting 63, 151
hulpdiensten 143, 177
hulpverleners 329
hulpvraag 302
incest 198
incontinentie 253
indicatiecommissies 178, 260
indicatiestelling 104, 107
infectieziekten 157
informatie 55, 58, 311
informatieverzorging 37, 38, 41, 175, 181, 193, 297
infusen 292
inloophuizen 205
inrichting 310
inrichtingen voor de zorg van verstandelijk geha 87, 144, 182, 184, 185, 186, 188, 189, 190, 192, 193, 195, 196, 199, 201, 202, 204, 206, 207, 214, 215, 217, 302, 330
inrichtingen voor zintuiglijk gehandicapten 221, 222, 223
intensieve thuiszorg 119, 135
interdisciplinaire samenwerking 57, 70, 85, 89, 198, 232, 238, 252, 265, 270, 272, 279, 312
interne geneeskunde 238, 259, 268
intramurale gezondheidszorg 40, 47, 50, 69, 72, 75, 78, 83, 84, 89, 90, 132, 184, 185, 189, 192, 195, 201, 204, 206, 226, 232, 236, 238, 239, 241, 242, 248, 249, 250, 263, 282, 288, 289, 292, 293, 296, 301, 304, 307, 314, 315, 328, 332, 335, 339
isolement 35, 59, 61
jeugdartsen 37, 223
jeugdgezondheidszorg 316
jeugdhulpadviesteams 99
jeugdhulpverlening 91, 99, 116, 117, 151, 323
jobcoaches 212
jong-volwassenen 190
justitiële jeugdhulpverlening 116
kanker 273, 277, 280, 284, 288, 293, 320, 341
kankercentra 277, 280, 288, 293, 319
kinder- en jeugdpsychiatrie 91, 99, 323
kinderartsen 182, 232, 323
kinderbescherming 116
kindercentra 209
kinderdagverblijven 201, 209
kinderen 99, 112, 213, 223, 264, 284, 286, 323
kindermishandeling 112, 117
kinderpsychiaters 91, 182
kinderziekenhuizen 284, 316
kleinschaligheid 89, 295
kleuters 209, 223
klinisch chemische laboratoria 322
KNO 242, 316
kostenbeheersing 224, 242, 272
kraamcentra 40, 250
kraamverpleegkundigen 250
kraamverzorgenden 250
kruisverenigingen 247, 260, 267
kwaliteit 318
kwaliteit van de zorg 67, 69, 75, 185, 186, 224, 230, 247, 255, 257, 265, 270, 272, 274, 283, 295, 297, 323, 325, 326, 328, 332, 335, 337, 339
kwaliteit van het leven 196, 257, 268, 277
kwaliteitsnormering 334
kwaliteitssystemen 334
kwaliteitszorg 334
laboranten 269, 322
leefklimaat 90
levensomstandigheden 90
lichamelijk gehandicapten 218, 302
Limburg 40, 58, 67, 96, 140, 156, 193, 232, 238, 239, 247, 255, 260, 264, 266, 267, 282, 283, 318, 320
logopedisten 42, 70, 75, 84, 130, 182, 190, 201, 214, 223, 252, 255, 257, 260, 261, 282, 299, 305, 323, 332

longartsen 267, 270, 274, 279, 288, 292
 lotgenoten 145, 167
 luchtweg- en longaandoeningen 228, 267, 270
 maatschappelijk werk 117
 maatschappelijk werkers 41, 44, 62, 70, 72, 75, 89, 92, 94, 99, 103, 110, 116, 117, 120, 121, 122, 124, 126, 129, 130, 134, 135, 140, 144, 149, 151, 153, 157, 159, 162, 164, 170, 171, 182, 218, 222, 223, 247, 248, 250, 252, 255, 257, 260, 277, 283, 284, 288, 292, 293, 295, 314, 332
 maatschappelijke dienstverlening 44, 115, 162
 mantelzorg 33, 74, 81, 219, 226, 276, 315
 medicijnverslaafden 167
 meervoudig gehandicapten 87, 186, 188, 190, 195, 196
 MFE 92
 mishandeling 126
 MKD 99
 MLK 210, 213, 305
 mondhygiënisten 50
 motivatie 156
 motorische vaardigheden 196
 MS 296
 muziektherapeuten 159, 214
 nachtdienst 239
 nachtverpleging 72, 185
 nazorg 126, 247
 Nederland 159, 196
 neurologen 255, 261, 284, 295, 299
 neurologie 252
 Noord-Brabant 33, 38, 44, 47, 55, 57, 63, 65, 66, 69, 76, 81, 85, 110, 115, 128, 130, 132, 147, 148, 150, 157, 167, 180, 214, 219, 276, 304, 310, 335
 Noord-Holland 36, 37, 50, 73, 99, 137, 165, 176, 204, 220, 226, 242, 312, 316, 335
 Nzi 261
 observatie 57, 70, 241
 obstetrische complicaties 250
 oefentherapeuten 224
 oncologie 280, 284, 288, 293, 319
 oncologieverpleegkundigen 288, 293, 309, 319
 ondertoezichtstelling 99
 onderwijzend personeel 213
 onderzoeksinstituten 261, 316
 ontslag 247, 250
 oogartsen 233, 268, 284
 openbaar ministerie 117, 156, 170
 openbare geestelijke gezondheidszorg 129, 167, 171
 operaties 251
 opname- en ontslagbeleid 335
 opvang 117, 174
 opvangcentra 103, 126, 151, 174
 orthopedagogen 91, 186, 189, 195, 199, 223, 323
 orthopedie 248, 252
 orthopedisten 276, 284
 ouder- en kindzorg 316
 ouder-kindrelatie 323
 ouderen 33, 38, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 65, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 81, 83, 84, 85, 87, 89, 119, 128, 132, 147, 149, 189, 219, 222, 228, 261, 282, 289, 301, 310, 311, 314
 ouderenbonden 38, 59, 65, 66, 311
 ouderenwerk 35, 38, 43, 44, 55, 59, 67, 74, 85, 87
 ouders 213, 284, 286
 oudervoorlichting 91
 overijssel 71, 87, 94, 104, 113, 143, 145, 157, 162, 171, 202, 205, 213, 272, 273, 274, 280, 293, 311, 341
 overplaatsing 248, 251
 palliatieve zorg 307, 309, 311, 312, 314, 315, 319, 320
 paramedici 57, 241, 289
 participatie 55
 pastoraal werkers 44, 277, 314

- pastorale zorg 59, 288
patiënten 241, 260, 299
patiëntenfeedback 204
patiëntenlogistiek 263
patiëntenorganisaties 33, 67, 76, 81, 143,
171, 177, 178, 180, 257, 264, 284, 289,
290, 297, 305, 337, 340
patiëntenparticipatie 175, 176, 177, 180,
181, 289
patiëntenraadpleging 180, 181, 340
patiëntenraden 83, 289
patiëntensatisfactie 326
patiëntenvoorlichting 40, 259, 264, 272
patiëntgerichte hulpverlening 283, 295
pedagogen 222, 223
persoonsgebonden budgetten 178
peuters 209, 223
pijn 272
podotherapeuten 268
poliklinieken 40, 262, 264
politie 35, 103, 117, 121, 156, 162, 164,
167, 171
poortwachterfunctie 54, 224, 233, 325
postoperatieve zorg 250
praktijkorganisatie 325
praktijkverpleegkundigen 228, 230
pré-operatieve zorg 242
preventie 37, 49, 62, 65, 96, 101, 113, 156,
226, 228
privacy 89
probleemgezin 91
professionalisering 326, 337
protocollen 101, 103, 112, 182, 185, 226,
230, 233, 238, 241, 244, 248, 252, 255,
257, 260, 262, 263, 265, 269, 270, 273,
282, 286, 318, 326
provinciale overheid 67, 89, 145, 210
psychiaters 67, 92, 99, 101, 104, 109, 111,
113, 116, 120, 121, 128, 129, 134, 135,
147, 153, 156, 157, 159, 167, 171, 199,
232, 272
psychiatrische patiënten 57, 92, 94, 107,
109, 110, 115, 119, 120, 121, 124, 125,
129, 130, 132, 134, 135, 136, 137, 138,
140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147,
148, 149, 150, 151, 153, 159, 167, 170,
171, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 199,
210, 329
psychiatrische ziekenhuizen 57, 67, 91, 92,
104, 107, 111, 113, 119, 120, 124, 125,
128, 129, 130, 132, 134, 136, 137, 138,
140, 141, 142, 144, 147, 153, 156, 159,
167, 171, 174, 176, 180, 199, 329
psychische stoornissen 96, 99, 106, 116,
122, 128
psycho-educatie 98, 113
psychodiagnostiek 107, 111, 113, 121, 153
psychofarmaca 113, 232
psychogeriatrische patiënten 57, 75, 78, 80,
81, 83, 85, 89, 90, 189, 289, 302, 310
psychologen 47, 67, 70, 83, 92, 104, 106,
110, 111, 113, 116, 128, 132, 134, 135,
138, 140, 156, 157, 193, 199, 207, 222,
223, 272, 280, 288, 293, 299, 332
psychomotorische therapie 83, 106, 111
psychosen 101, 111, 113
psychosociale hulpverlening 241, 280, 288,
307
psychosociale problemen 126
psychotherapeuten 94, 96, 104, 109, 120
psychotherapie 109
rapportage 330
reactivering 241
realiteitsoriëntatietraining 304
reclassering 116, 151
recreatie 78, 213
relaxatietechnieken 277
resocialisatie 61, 107, 125, 126, 130, 138,
140, 142, 143, 146, 147, 151, 162, 176,
177, 221, 329
reumatoïde arthritis 266, 269, 297, 340
reumatologen 266, 269, 340

- reumaverpleegkundigen 269
revalidatie 248, 252, 282, 293, 339
revalidatie-artsen 57, 251
revalidatieartsen 226, 255, 257, 260, 261, 282, 292, 332
revalidatiecentra 241, 257, 263, 293, 332, 339
Riagg 67, 70, 76, 80, 91, 92, 94, 96, 98, 104, 106, 107, 113, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 135, 136, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 149, 153, 167, 171, 180, 199, 329
RIBW 104, 107, 126, 136, 137, 138, 141, 146, 147, 148, 150, 171, 175, 180, 329
RIGG 136, 175, 176
rugklachten 224
samenwerking 38, 44, 67, 71, 87, 103, 110, 112, 130, 132, 144, 153, 182, 199, 207, 209, 239, 245, 250, 259, 260, 261, 265, 266, 268, 282, 318
schizofrenie 101, 111
schoolgezondheidszorg 122
schoolverpleegkundigen 37
screening 57, 316
seksueel geweld 103, 104, 198
seksuologie 104
slachtofferhulp 103
sociaal-pedagogische diensten 182, 205, 213
sociaal verpleegkundigen 284
sociaal-cultureel werkers 58
sociaal-geneeskundigen 37
sociaal-geriaters 67
sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen 57, 76, 92, 94, 96, 99, 104, 109, 110, 111, 113, 115, 121, 124, 128, 129, 135, 140, 153, 159, 167, 171
sociale integratie 182, 207, 209, 210, 213, 215, 217
sociale netwerken 140
sociale steun 142, 143
sociale vaardigheden 222
sociale werkvoorziening 144, 207, 212
sociale wetenschappen 182, 295
sociotherapie 92, 156
somatische aandoeningen 72, 84, 85, 289
speciaal onderwijs 116, 222
specialisten 40, 54, 67, 69, 226, 232, 233, 235, 236, 238, 239, 242, 244, 245, 248, 250, 253, 255, 257, 259, 261, 262, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 272, 273, 274, 276, 277, 279, 282, 284, 288, 292, 295, 299, 312, 314, 316, 318, 319, 340, 341
sport 76, 188
standaarden 259
straathoekwerk 165
stress 106
substitutie 71, 80, 85, 264, 269
taakafbakening 230, 288
tandartsen 50
tandheelkundige zorg 50
technische voorzieningen 55
technologie 81
telecommunicatie 341
telefonische bereikbaarheid 319
telefonische hulpdiensten 41
terminale zorg 249, 307, 309, 310, 312, 314, 315, 320, 328, 334
therapeuten 196
thuislozen 129, 151, 174
thuislozenzorg 170
thuiszorg 73, 80, 115, 124, 130, 134, 252, 262, 273, 337
thuiszorgorganisaties 33, 38, 44, 47, 49, 53, 55, 59, 65, 67, 70, 71, 72, 74, 80, 85, 87, 112, 219, 226, 228, 230, 235, 247, 253, 255, 257, 259, 260, 261, 262, 263, 265, 268, 269, 270, 273, 274, 276, 286, 295, 301, 309, 312, 314, 315, 316, 319, 326, 333, 337
thuiszorgtechnologie 235, 273
TNO-PG 316
toegankelijkheid 46
training 299, 329

- transmurale zorg 57, 67, 92, 104, 119, 134, 140, 182, 235, 244, 245, 253, 255, 259, 260, 261, 266, 267, 268, 272, 276, 292, 341
- trombosediens 245
- ulcus cruris 244, 262, 267
- universiteiten 228, 239, 266, 279, 280, 284, 299, 307, 319, 320
- urinewegen 249
- Utrecht(provincie) 41, 46, 53, 78, 89, 101, 109, 121, 129, 134, 157, 195, 228, 236, 245, 248, 252, 261, 268, 269, 270, 277, 284, 297, 299, 301, 337, 339
- vaardigheidstraining 94
- veiligheid 49
- verenigingen 213
- verkeerde bed 84, 282
- verloskundige zorg 40
- verloskundigen 40, 232, 250
- verpleegduur 249, 257, 261
- verpleeghuisartsen 42, 47, 50, 57, 67, 70, 72, 84, 89, 132, 189, 248, 252, 257, 261, 282, 292, 299, 307, 309
- verpleeghuisbewoners 42, 296
- verpleeghuizen 33, 42, 47, 50, 55, 57, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 83, 84, 85, 89, 90, 132, 189, 219, 226, 241, 244, 247, 248, 249, 251, 252, 255, 257, 260, 261, 263, 270, 282, 289, 292, 296, 299, 301, 302, 307, 309, 310, 314
- verpleegkundig consulenten 319
- verpleegkundigen 40, 41, 47, 50, 53, 55, 57, 69, 72, 80, 83, 85, 89, 103, 128, 132, 156, 157, 165, 174, 182, 189, 235, 238, 244, 245, 248, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 260, 261, 262, 265, 267, 268, 270, 272, 273, 276, 277, 283, 284, 286, 288, 292, 295, 304, 307, 309, 312, 314, 316, 323, 332, 335, 339
- verplegenden 42, 247, 315, 328
- verpleging 66
- verslaafden 156, 159, 163, 164, 210
- verslavingsklinieken 153, 156, 159, 163, 164, 171
- verslavingszorg 151, 153, 156, 158, 159, 162, 163, 164
- verstandelijk gehandicapten 144, 182, 184, 185, 190, 192, 193, 198, 199, 202, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 212, 214, 215, 217, 305, 330
- vertrouwensartsen 167
- vertrouwenspersonen 289
- verwondingen 244
- verzorgenden 42, 44, 50, 53, 55, 57, 69, 72, 80, 85, 132, 186, 188, 226, 247, 248, 252, 261, 314, 315, 328, 337
- verzorging 66
- verzorgingshuizen 47, 53, 55, 67, 71, 74, 78, 84, 85, 87, 128, 149, 226, 261, 301, 302, 315, 328
- video 75, 219
- vluchtelingen 122
- voeding 83
- voedingsdienst 90
- voedingstoestand 238
- voorlichting 49, 65, 66, 180, 181, 286, 329
- vormingsleiders 125, 147
- vraaggestuurde zorg 38, 46, 47, 71, 83, 85, 90, 186, 192, 204, 206, 302
- vriendendiensten 142, 143
- vrijwilligers 33, 35, 43, 44, 47, 55, 59, 61, 65, 71, 76, 78, 85, 87, 103, 142, 143, 145, 175, 177, 178, 180, 181, 186, 188, 202, 205, 213, 214, 297, 305, 307, 309, 312, 314, 315, 328, 334, 340
- vrijwilligerswerk 33, 35, 43, 59, 87, 334
- vroege opsporing 113, 223
- vrouwen 103, 126, 157, 232, 250, 341
- vrouwenhulpverlening 157
- vrouwenmishandeling 117
- VTO 101, 111
- wachtlijsten 218, 301
- weekendienst 239
- welzijnswerk 35, 46, 58, 61, 65, 210

wetenschappelijk onderzoek 279
WHAW 339
wijkverpleegkundigen 62, 71, 87, 228, 244,
255, 262, 267, 269, 270, 273, 274, 276,
307, 319, 333
wijkverpleging 244
woningbouwverenigingen 38, 87, 89, 121,
130, 148, 150, 151, 162, 167, 171, 205
woonomgeving 90, 310
woonvormen 84, 85, 87, 89, 149, 193, 202,
204, 206, 295
Z-verpleegkundigen 87, 185, 189, 199, 330
Zeeland 90, 109, 257, 296
zelfredzaamheid 65
ziekenfondsverzekerden 236
ziekenhuizen 40, 55, 57, 67, 69, 70, 84,
112, 226, 232, 235, 238, 241, 242, 244,
245, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253,
255, 257, 259, 260, 261, 262, 263, 264,
265, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 276,
277, 283, 288, 292, 304, 309, 314, 316,
318, 319, 322, 335, 341
ziekenverzorgenden 47, 53, 71, 75, 78, 84,
89, 90, 119, 241, 257, 260, 282, 289,
295, 310, 339
zingeving 277
zintuiglijk gehandicapten 289
ZMLK-scholen 213
zorg voor lichamelijk gehandicapten 218
zorg voor verstandelijk gehandicapten 182,
184, 185, 186, 188, 189, 190, 192, 193,
195, 196, 198, 199, 202, 204, 205, 206,
207, 209, 212, 213, 214, 215, 217, 330
zorgcircuits 120
zorgcoördinatie 71, 99, 104, 121, 129, 159,
167, 171, 301
zorggaranties 71
zorgmodellen 116
zorgplannen 53, 71, 132, 252, 289, 296
zorgverzekeraars 49, 50, 54, 67, 72, 89,
178, 224, 228, 233, 236, 239, 242, 247,
248, 261, 263, 293, 320, 325
Zuid-Holland 42, 43, 49, 59, 70, 72, 74, 83,
106, 109, 112, 116, 117, 119, 120, 122,
124, 125, 151, 153, 174, 175, 177, 178,
181, 186, 188, 190, 195, 196, 198, 199,
201, 207, 209, 212, 215, 217, 222, 230,
235, 244, 249, 250, 253, 262, 263, 288,
292, 302, 307, 315, 322, 326, 332, 335
zuigelingen 316
zwangerschap 40, 232
Zweden 267

Lijst van afkortingen

ADL	Activiteiten van het Dagelijks Leven
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APZ	Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BZW	Begeleid Zelfstandig Wonen
CAD	Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs
CVA	Cerebraal Vasculair Accident
CZK	Consultatiebureau voor Zuigelingen en Kleuters
DHV	Districts Huisartsen Vereniging
ELGZ	Eerstelijnsgezondheidszorg
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GVO	Gezondheidsvoorlichting- en opvoeding
GVT	Gezinsvervangend Tehuis
HDL	Huishoudelijke Dagelijkse Levensbehoefte
IMGZ	Intramurale Gezondheidszorg
MKD	Medisch Kleuter Dagverblijf
MLK	Moeilijk lerende kinderen
NAH	Niet Aangeboren Hersenletsel
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OKZ	Ouder- en Kindzorg
PC	Psychiatrisch Centrum
RIAGG	Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
RIWB	Regionale Instelling Beschermende Woonvormen
RIGG	Regionale Instelling voor Geestelijke Gezondheidszorg
SPD	Sociale Pedagogische Dienst
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en sport
WBO	Wet op de Bejaardenoorden